

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó.

Az országos magyar gazdasági egyesület igazgató-választmánya 1896. évi február 15-én (szombaton) d. u. 4 órakor a Közteleken tartandó ülésére.

Főtárgyak:

1. Mult ülés jegyzőkönyvének bemutatása.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag kiküldése.
3. Meghalt és kilépő tagok bejelentése.
4. Új tagok felvétele.
5. Vidats István alapítványi ügye.
6. Szelényi-féle hagyaték ügyében felmerült költségek utalványozása.
7. Bereczky-émlék bizottság átirata.
8. A „Vásáresarnok Ellátók Szövetkezete” alapszabálytervezetének megvitatására kiküldött bizottság jelentése és annak javaslatai.
9. A majorsági és zsellérbirtokok stb. rendezéséről szóló törvényjavaslat elbírálására kiküldött bizottság jelentése.
10. Magyar Államvasutak igazgatóságának a viteldíjak visszatérítésénél követett sérelmes eljárása miatt előterjesztés tevése a kereskedelmi Miniszternél.
11. Selyemtenyésztés emelése tárgyában a selyemtenyésztési meghatalmazott átirata.
12. Megalakult szakosztályok elnökeinek bejelentése.

Szakosztályi tárgyak:

Közgazdasági szakosztály javaslatai:

- a) a baja-bátaszéki vasutvonal kiépítése.
- b) a mosonmegyei gazd. egyesület átirata az 1883. évi LIV. t.-cz. revíziója tárgyában, a mely az elemi károk esetén igényelhető adóelengedésekről intézkedik.
- c) Földművelésügyi miniszter „Beimel és Basch” budapesti keményítő-gyárak kérvényét, buzának kikészítési eljárásra vámmentes behozatala tárgyában, véleményezés végett küldi.

Földművelési és növénytermelési szakosztály javaslatai:

- a) Gazdasági egyesületek közreműködése a növénytermelési kísérleteknél.
- b) Fontosabb kulturnövényeink termelési adatainak összegyűjtése.
- c) A nyitramegyei gazd. egyesület átirata a czukorkartellek ügyében.

Szőlőművelési és borászati szakosztály javaslatai:

- a) A szőlők felújítását előző törvényjavaslat módosítása tárgyában.

Állattenyésztési szakosztály javaslatai:

- a) Felirat a földművelésügyi miniszterhez a budapesti sertésvágóhid ügyében.
- b) Az 1896. évi tenyészállatvásár meg nem tartását javasolja.

Gróf Desseuffy Aurél,
az O. M. G. E. elnöke.

Könyvkiadó-vállalati értesítés.

A könyvkiadó-vállalat t. előfizetőit van szerencsénk értesíteni, hogy: Cserháti Sándor „Tala jmivélése” és Szűts Mihály „Gazdasági Beeslőstana” mint az 1895. évi könyvilletmény két munkája — már kötés alatt áll, minél fogva — ezek már a legközelebb szét fognak küldetni.

A többi 1895-ik évi szakmunkákat a szerzők késedelme miatt csak a tavasz folyamán fogjuk szétküldhetni. Igazgató.

Gazdasági előadások.

(1896. február 26., 27., 28., 29.)

Az Országos Magyar Gazd. Egyesület által a f. évben rendezendő gazdasági előadások tervezete a következő:

Első nap február 26. (Szerda.)

Délelőtt 10—11-ig ifj. Sporzon Pál: „Új gazdasági gépek”.

Délelőtt 11—12-ig Linhart György: „A gabonafélék üszög- és rozsdabetegségei, különös tekintettel a védekezésre”.

Délután 3—4-ig Kerpely Kálmán: „Az ipari növények termesztéséről és értékesítéséről.”

Délután 4—5-ig Dr. Rátz István: „A sertésvészről”.

Második nap febr. 27. (Csütörtök.)

Délelőtt 10—11-ig Dr. Muraközy Károly: „A takarmányfélék hamisítása, és az az új törvény”.

Délután 11—1-ig Cserháti Sándor: „A magyar gazdák öt évi kísérleteiből merített tapasztalatok”.

Harmadik nap febr. 29. (Péntek.)

Délelőtt 10—11-ig Dr. Rodiczky Jenő: „Juhtenyésztésünk emelése és a gyapju értékesítése”.

Délelőtt 11—12-ig László Ede: „A homoki borokról”.

Délelőtt 12—1-ig Tormay Béla: „Állattenyésztési tapasztalatok”.

Negyedik nap febr. 29. (Szombat.)

Délelőtt 10—11-ig Mezey Gyula: „Védekezés a fontosabb szőlőbetegségek ellen”.

Délelőtt 11—12-ig Jablonowski József: „A nagyobb rovarkárok meggátolása”.

Délelőtt 12—1-ig Dr. Kröczer László: „Új szőlőoltási eljárás bemutatása.”

Gazdatiszti állások közvetítése.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya elhatározta, miszerint a jövőben a gazdatisztek és gazdasági alkalmazottak közvetítésével nem foglalkozik, és minden ilyen ügyet a gazdatisztek és erdészek segély- és nyugdíjintézetéhez tesz át.

Felkérjük tehát az érdekelteket, hogy ezirányu megkereséseiket közvetlenül azon egyesülethez intézni sziveskedjenek. A gazdatisztek és erdészek segély- és nyugdíjgyesületének irodája Budapest, Lónyay-utca 11. szám alatt van. Igazgató.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, Alkotmány-utca 31. szám.

Tavaszi mag-árjegyzékünk

megjelenvén, ajánljuk február hó 1-ről kelt üzleti értesítönket a tisztelt gazdaságközönség szives figyelmébe és azt kívánatra bérmentve megküldjük.

Mai számunk 21 oldal.

Országos Törzskönyvelő Bizottság ülése.

(1896. február 11-én.)

Ezen ülésen a bizottság, *Kostyán* Ferencz elnöklete alatt a következő határozatokat hozta.

Az Orsz. Törzskönyvbe felveendőek:

I. Magyar fajta szarvasmarhák könyvébe:

A kolozsi *m. kir. áll. gulyatelep* 41 db sajátnevelésű, tenyésztésre beosztott üszője. — *Chotek* Rezső gróf, Pa-Henrika, 5 db teny. beosztott üszője (4 db nem törzskönyvezett szülőktől származó, de saját gulyabeli üszője előbb megsemlélendő). — A *leleszi prépostság*, Riese, 3 tehene (a megsemlélésükre felkért Kovácsy Béla jelentése alapján).

II. Borzderesek könyvébe:

Kohner Zsigmond és Károly, Szászberek, 4 bikája és 78 tehene (ered. importált állatok). — Özv. gróf *Zichy* Rezsőné, Gombospusztá, 44 db ered. imp. tehene (1 db magyar-óvári főhercegi és 2 db kisbéri állami nevelésű bikája előbb megsemlélendő). — *Fáy* Béla, Jász-Monostor, teny. beoszt. 1 b. és 14 ü. — *Boda* Sándor, B-Kajtor, 1 teny. beoszt. üszője. — *Vladár* Emil, Csértész, teny. beoszt. 1 b. és 4 ü. — Gróf *Keglevich* Gyuláné, Pa-Sashalom, 1 teny. beoszt. bikája.

III. Simmenthaliak könyvébe:

Özv. gróf *Zichy* Rezsőné, Gombospa, 19 db messkirchi imp. tehene (1 bábolnai bikája előbb megsemlélendő). — *Binder* Frigyes, Medgyes, 10 db részben eredeti, részben Messkirchből importált tehene. — *Szécsy* Kálmán és Illés, Szilas-Balhas, 2 db Radó Kálmántól vett bikája. — *Vuits* Vazul, Zenta, 3 db Nádasdy Ferencz gróftól vett teh. és 1 db Csekonics gróftól vett *berni* teh. (1 bábolnai bika előbb megsemlélendő). — *Döry* Vilmos, Felső-Leperd, 8 teny. beoszt. üszője. — *Geisz* László, Alsó-Hensze, teny. beoszt. 1 b. és 1 ü. — *Chotek* Rezső gróf, Futtak, teny. beoszt. 2 b. és 1 ü. — *Ordódy* Pál, Bagota, 9 teny. beoszt. ü., 1 *Döry* Vilmostól és 1 *Forster* Gézától vett bikája. — A rimaszombati *földmives-iskola* 2 teny. beosztott ü. — *Biró* Albert, Pa-Kupa, teny. beoszt. 1 b. és 1 ü. — *Andrássy* Aladár gr., Szigetvár, teny. beoszt. 1 b. és 1 ü. — *Forster*

Géza, Coneohát, 2 teny. beoszt. ü. — *Engel* Hermann, Vámos-Györk, 4 bika és 22 tehene felvétele függőben hagyatott) — *Ebenspanger* Lipót, Pa-Ujnép, tenyésztésre beosztott 3 b. és 1 ü. — *Chorinsky* Igó gróf, Felső-Szemeréd, 1 db Ivánka Lászlótól vett törzskönyvezett bikája, 6 teny. beoszt. ü. — Dr. báró *Jeszenszky* Béla, Kölesd, 2 teny. beoszt. bikája. — *Döry* Dénes, Paradicsompusztá, 2 teny. beoszt. bikája. — *Degenfeld* Lajos gróf, Pa-Morgos, 1 b. és 10 teh. (Ivánka Ödön szemle-jelentése alapján). *Ivánka* László, Felső-Szemeréd, 1 db *Döry* Vilmostól vett b., 1 db teny. beoszt. ü. (2 db, a Budapesti Központi Tejesarnok mácsai tehenészetéből vett tehén visszautasított). — *Huszár* Béla, Keszeg, 3 teny. beoszt. ü. — *Wolf testvérek*, Várpalota, 1 db Széll Kálmántól vett bikája és 8 teny. beoszt. ü. — Ifj. *Luczenbacher* Pál, Szob, 2 teny. beoszt. ü. (2 db, a B. K. T. mácsai tehenészetéből vett tehene visszautasítva.)

IV. Simmenthali félvérek könyvébe (nyilvántartásra):

Forster Géza, Coneohát, 9 db tehene.

V. Berniek könyvébe:

Kralovánszky Kálmán, Pa-Horgostó, teny. beoszt. 1 b. és 3 ü. és 4 Ürményből vett teh. (1 b. és 3 tehénre, mely br. Wenckheim kamuti tenyészetéből vétetett, szemle rendel-tett el).

VI. Pinzgauiak könyvébe:

Andrássy Aladár gróf, Szigetvár, 1 teny. beoszt. bikája.

VII. Kuhlandiak könyvébe:

Szent-Ivány Oszkár, Bélád, 7 teny. beoszt. üszője.

VIII. Ügötő lovak könyvébe:

Dessewffy Miklós gróf, Venessellő, 1 mén és 5 kanczája.

IX. Angol irányu lovak könyvébe:

Dessewffy Aurél gróf, Búd-Szt-Mihály, 6 db kanczája.

A fent közöltek kivül a bizottság még több tenyésztésre vonatkozólag rendelt el helyszíni szemlét és pedig: *Hertelendy* Ferenczujonnanbejelentett *berni* teny., *Beretvá*s

Endre pinzgau tenyészetére és a kassai m. kir. gazdasági tanintézet tenyészetére, mely utóbbi helyre a magántörzskönyvi adatoknak a szemlére való előzetes elkészítésére a törzskönyv kezelőjének kiküldése határozatott.

A különböző helyeken megejtendő szemlékre a bizottság *Kiss* József, *Kovácsy* Béla, *Libits* Adolf, *Pirkner* János, *Reusz* Henrik és *Szobonya* Bertalant kéri fel.

A bizottság tudomásul vette báró *Jeszenszky* József alsó-hidvégi simmenthali és *Bergl* Ignác pest-vadkertí angol irányu lótenyészetének megszűnését, valamint *Csapó* Vilmos (Tengelicz) értesítését, miszerint a tenyészetére vonatkozó adatok további bejelentését erre alkalmas egyén hiányában beszünteti.

Az ezredéves kiállításban való résztvétellel költségeire a bizottság 150 forintot, a törzskönyv kezelője részére pedig 15%-os millenniumi fizetési pótlékot szavazott meg.

Aranyvaluta és gazdasági válság.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Tisztelt Szerkesztő ur!

Eppen, midőn be akarom küldeni a *Mocsáry* ur II-ik cikkére adott válaszomat olvasom *Szemere* Huba urnak a február 7-iki számban közölt érdekes és tanulságos cikkét, a mely többé-kevésbé az én fejtegetéseimet feleslegessé tesz, úgy, hogy azokat visszaakartam vonni, mert félek, hogy mi bimetalisták a t. olvasóközönség türelmével visszaélünk.)*

De meggondolván a dolgot, mégis utnak bocsájtom cikkemet, azzal vigasztalva magamat, hogy azon igazságot, a melynek tudata saját létérdekünknek feltételét képezi: soha nem halhatjuk eléggé!

*

Midőn kölesönös felvilágosítás és az eszmék tisztázása szempontjából újabb levelek *Mocsáry* ur a „Köztelek” január 29-iki számában megjelent második cikkére, mindenképp két félreértést kell rektifikálnom.

*) Sőt kívánatos, hogy minél többen szóljanak hasonló alaposággal a fontos kérdéshez. Szerk.

TÁRCZA.

A kenyér.

Pásztoréknál reggel óta perelnek. Az asszony haragos nagyon. Feldöntött a Janesi fiu egy szilke tejet, a csupor is eltört, pedig most vette a hetivásáron 7 krajczárért. Ez jár az eszében, akármerre fordul; nem lesz jó kedve vagy két napig.

A dunnyákból s pokróczokból összeháztak ágyban egy kiszáradt, öreg ember fekszik. A férj apja. Amint az asszony kis beesapkodja az ajtót a beáradó hideg megreszkedetteti fonnyadt tagjait. Elkezd nyöszörögni.

— Rakjatok tüzet az isten áldjon meg. Belém dermed a lélek.

Az asszony visszaszól.

— Eh. Atyja ura is mindig meg akar fagyni. Mintha ölivel állna a fánk. Az a kevés rözse, amit Janesi hozott, a főzéshez sem lesz elég. Az tudja, aki látja.

— Hát akkor enni adjál legalább valamit. Tegnap óta nem volt meleg étel a számban. Mindent eldugtok előlem, istentelenek. Ha enni adnátok, tovább élnék 10 évvel.

— Ugyan mi mit ettünk mást — főmedt rá az asszony — mint a tegnapi pasulyt. Pedig dolgozunk ám.

Igaza volt az asszonynak. Az öreg ember úgy feküdt ott, mint egy kiaszott mumia, azért farkasétvágya volt. Megevett volna egy fazék habart babot.

De soha sem adtak neki annyit, hogy jó lakhatott volna. Az asszony s a dolgozó férj sokszor maguk is csak kenyeret majszoltak ebédre. Az öreg ember azt is majdkinézta a szájukból. Nagyon ki volt éhezve. A kenyeret dugdosni kellett előle, mert ha kézhez kaphatta, megette az egészét, ha még olyan darab volt is. Vagy eldugta az ágyába s éjszaka, titokban rágesálta meg. Akkor aztán a munkából hazajövő férj megverte az asszonyt és káromkodott.

Most is azon sopánkodott az öreg ember, hogy halálra akarják koplaltatni. Az asszony közönyösen vette; megszokta már. Levágott egy kis karéjt a kenyérből, abból harapálni kezdett dolog közben. Az öreg ember a szájával önkénytelenül utána csámcsogott.

— Ángya — szólt hízolgően — adjál nekem is. Bizony isten nem kérek többet estig.

Az asszony felé sem nézett.

— Ne legyen már olyan gyermek atyja ura. Este kap főtt kolompért. Addig hallgasson. Beteg embernek árt is, ha mindig tömi magát.

Azzal feltette a kenyeret a legfelső pócra, hogy el ne ériék. Mert hármán

figyeltek arra mohó, éhes tekintetükkel. Az egyik az öreg ember, a másik a Janesi fiu, aki eddig csendesen kuporodott meg a kemence-suton. Ehes volt ez is, mert ma még ebéd fejében inkább csak ütleget járta, az eltörött fazékért.

A harmadik a Farkaskutya, egy bozontos komondor, amelyik olyan szépen megtudott feküdni az asztal alatt, mintha ott sem lett volna. Ez volt talán a legéhesebb, de a legtürelmesebb is. Arra vártak csak mindhármán, hogy a háziasszony kimenjen.

Amint az asszony kiment, udvari munkája után látni, a gyermek egyszerre meglevénedett.

Először csak vágyteljes pillantásokat vetett a kenyérre, amelyik a pócra inceskedett vele. Nem bírta sokáig, ágaskodni kezdett utána a sutról. Félő oldaltekinteteket vetett az öregre s hamiskás arczot igyekezett vágni, elakarván hitetni azzal, hogy ő most csak játékból próbálja: vajjon elérné-e, ha akarná?

Az öreg ember előbb irigy, féltékeny tekintettel nézte a gyermeket. Mikor azután látta, hogy az csakugyan el tudja érni a kenyeret, neki is megszületett a maga taktikája. Biztatni kezdte.

— Ugy, ugy Janesi fiam, fogódkodjál a félkezeddel a gerendába, akkor beéred. A kenyeret meg majd add ide, meglásd, milyen szép karéjt kapsz belőle.

ére és a kassai m.
enyészetére, mely
skönyvi adatoknak
készítésére a törzs-
ése határozottatott.

a megejtendő szem-
sef, Kovácsy Béla,
os. Reusz Henrik
fel.

ul vette báró Je-
gi simmenthali és
angol irányu ló-
t, valamint Csapó
tését, miszerint a
katok további be-
egyén hiányában

sbán való résztvé-
ág 150 forintot, a
ére pedig 15%-os
tot szavazott meg.

Gasági válság.

sztóhoz. —

tő ur!

akarom küldeni a
re adott válaszo-
uba urnak a feb-
özött érdekes és
ely többé-kevésbé
eleslegessé teszik,
zaakartam vonni,
metallisták a t.
vel visszaélünk.*)

a dolgot, mégis
m, azzal vigasz-
zon igazságot, a
étérdekünknek fel-
halhatjuk eléggé!

elvilágosítás és az
pontjából újabb
ztelek" január 29-iki
odik cikkére, min-
kell rektifikálnom.

minél többen szóljara
kérdehez. Szerk.

s tekintetükkel. Az
másik a Janesi fiu,
porodott meg a ke-
hez is, mert ma még
csak ütleget járta, az

taskutya, egy bo-
k olyan szépen meg-
alatt, mintha ott
talán a legéhesebb.
Arra vártak csak
ziasszony kimenjen.
iment, udvari mun-
ek egyszerre meg-

rteljes pillantásokat
ik a pózról incsel-
sokáig, ágaskodni
Félő oldaltekintete-
miskás arcot igye-
hitetni azzal, hogy
próbálja: vajjon el-

ob irigy, féltékeny
neket. Mikor azután
an el tudja érni a
ületett a maga tak-

fiam, fogódzkodjál
ba, akkor beéred.
add ide, meglásd,
z belőle.

Részemről soha u. i. sem állítottam,
hogy a valutakérdés a gazdasági válság
egyedüli oka; van annak nagyon sok és kü-
lönöző oka, a melyek már sokszor és so-
kak által, csekélységem által is (lásd „So-
moggyvári” „Amerikai levelek” stb.) kifejtet-
tek és megvilágítottak, de igenis a legutolsó
évek közgazdasági fejleménye mindinkább
azt a meggyőződést ébreszti bennem, hogy e
bajok legponderabilisabb része a valutakér-
désre vezethető vissza. Egyszóval, hogy a
gazdasági krízis kulcsa fókusa a valutakér-
désben található meg. De hogy még jobban
értsük egymást: Mi a célja hogy kutadjuk,
firtadjuk e kérdést, nem-e az, hogy a bajt
és annak diagnózisát megismerni remélvén,
megtalálhassuk a segítség módját?

Ha igen, akkor szerintem a helyzet
kuforrása csakis ott keresendő, a hol annak
elfojtására lehet kilátásunk, hogy ez által
sanyaru helyzetünkön javíthassuk. Mert az-
al, hogy egyszerűen konstatáljuk, hogy
„tultermelés” létezik, vagyis olyasvalami, a
min segitenünk nem lehet, nem értünk el
semmit. Ily diszkussziókkal nekünk gazdák-
nak manapság drága időnkét kár pazarolnunk!

Ki akarom jelenteni másodszer, hogy
én nem tagadtam soha, hogy van tultermelés
nagyon sok dologban, de azt állítom igenis,
hogy oly gazdasági termények árhanatlását,
a melyek különböző pénzlábu országok közti
kereskedelem tárgyát képezik, az utolsó
években nem az ugynevezett „tultermelés”,
hanem más okok képezték.

Eppen ezért nem is tekintem felada-
tomnak, akademiáze vitatni azt, hogy mi a
legjobb elnevezése bajunknak, hanem, hogy
miként lehet azon segíteni! Es ezen kijelen-
tésem után reflektálván Moesary ur zármon-
datára, „hogy mégis csak az a bajunk, hogy
kevés az ember és sok a fóka”, azt vagyok
bátor kérdező: ismeri-e a cigány lovának
a históriáját? „Már két napja nem adtam
neki enni, már most egészen le is szokik
róla!”

Egy pár napig csak kibírja étel nélkül,
de aztán mégis csak beledöglik.

Természetellenes dolgot erőltetni csak
rövid időn át lehetséges!

Igy van ez a konkurrencziával is!

Ha két versengő fél árújat mind-mind
olesóbban kínálja, végre el kell érniök azt
a határt, a melynél olesóbban veszteség nélkül

azt előállítani nem lehet. Igaz, hogy egyik
fél, az a melyik drágábban produkál, előbb
fog odajutni, de ha az ár még folyton lejjebb
megy, elérí azt majdan a másik is! Ezen
eszmemenet oka annak, hogy én, ki már 15
éve érdeklődöm (1880-ban tettem meg ame-
rikai utamat a tengerentuli gabonatermelés
tanulmányozása érdekében) a gazdasági ter-
mények árhanatlásának kérdése iránt, végre
arra a meggyőződésre jutottam, hogy kell
itt még oly momentumoknak is közrejátsza-
niok, a melyeket eddig figyelmen kívül
hagyunk.

A 80-as években, a melyek kezdetén
még nálunk 10 frtos buzaárak voltak és én
Amerikáról irt munkámban 8 forintosokat
jövendöltem, egyszerű volt a következtetés.
(Ekkor még több országban törvényesen
használtak ezüstöt mint most.) Mert egy-
szerűen elővettük a világtérmet statisztikáját
és a látható készleteket s ezeket a mult évi
hason kimutatásokkal összehasonlítva, képet
alkothattunk magunknak az iránt, hogy
van-e remény fel- vagy lemenő árakra? —
Ma az ily kombináció tisztán meddő murka,
mert nem egy oly évet éltünk már meg
azóta, a hol a világtérmet plus készlete ki-
sebbet mutatott az előttevalónál; tehát az
áraknak emelkedniök kellett volna. S mi
történt? Nem emelkedtek, de estek — s
újra estek! Kezdetben azt mondtuk, meg-
bizhatlanná vált a statisztika, kivált az
amerikaiakra fogtuk rá, hogy család szá-
mokat adnak elibénk stb. Pedig azok ekkor
is épp olyan alapon dolgoztak, mint azelőtt.
Egyszóval a dolog nemesak érthetlenné,
de minden egészséges logikával homlok-
egyenest ellenkezővé fajult. Hol van tehát a
bibí, a helyzetnek kulcsa?

Ha ezt hozzávesszük még a fennebb
kifejezett tételhez, a melyből kifolyólag a
határtalan versenyben végre a győztes fél-
nek is meg kell sérülnie, ha még az ő
győzelme után is az örült, nyakló nélküli
verseny mindig tovább és tovább tart, ön-
kéntelenül arra a meggyőződésre jutunk,
hogy valami érthetetlen boszorkányságnak
kell a dologban lennie.

Mikor a buzánk leszállt 8 frtra, már
sokan kezdték számítani, meghozza-e az
a termelési költségeket? Mikor 6 frt lett,
sokan állították, hogy már nem fizeti ki
magát, ma pedig már megértük az 5 frtosat

— A bizony van eszembe oda adni
— szolt a fiu — hogy mind megegye!

Az öreg féktelen dühbe jött.

— Várj csak istentelen kölyök, majd
adok én neked kenyérlopást. Megveretlek
az apáddal! Tehetetlen haragjában zörgetni
kezdett az ablakon.

A gyermek erre megijedt s lebukott a
földre. Ott bömbölésre fakadt, mire az anyja
bejött, megverte és kilökte, mert sirt. Akkor
azután azért sirt, mert megverték; ez öreg
ember ugy örült ezen.

Most már csak ketten maradtak verseny-
társak, ő és a kutya.

A vén ember étvágya farkas módra
fel volt ingerelve. Unta is magát s mindég
csak a kenyérre gondolt. Az még éhesebbé
tette. Megpróbálkozott az elgyengült tagjaival.
Felkelt ágyából, de az asztalig sem tudott
eltávologni. Vezetni kellett már őt. Nyő-
szörögve vissza eset és szitkozódásra fakadt.
Azután hirtelen gondolt ki valamit. Füttyentett
a kutyanak. Az oda nézett, de meg sem
moccan. Tudta már, hogy annak nem kell
engedelmeskedni. Ez sem fogott ki a beteg
emberen.

Csámesogni kezdett, mintha falatoznék.
Arra a nagy bozontos állat fülelt, az ágyhoz
ballagott és farkát hizelkedően csóválgatta.
Olyan kedves állat lett egyszerre.

A vén ember újra kilépett ágyából, rá-
támaszkodott a kutyára, azután egy darab

fát a szájához értetett s ellökte. A kutya
lépre ment. Elvonszolta az öreget a vélt
eledel után, ahol az a falhoz támaszkodva,
felegyenesedett. Sikerült a kenyeret levennie.
Lázás mohósággal vitte szájához, de a kutya
hatalmas szökést tett s kiragadta kezeiből.

Az öreg ember felordított s dühösen
ragadta meg a kutya fület, hogy visszavegye
tőle az elrabolt falatot, de az állat erősebb
volt. Az öreg embert a földre rántotta, mire
ez a hátulso lábát kapta meg.

A kutya rugott rajta egyet s odább állva,
felfalta zsákmányát. Aztán rá sem ügyelve a
kiáltozó tehetetlen ember tömegre, nyugodtan
ismét az asztal alá feküdt.

Mikor az asszony benyitott az ajton,
első tekintete is a póczra, aztán meg a földön
végig nyult emberre esett. Rátámadt ijedt
haraggal.

— Hol a kenyér, hallja kend? Adja
vissza, itt vakuljak meg, ha a bőrben
hagyom! —

Azután kimotozta az öreg ember ke-
belét, majd meg dühösen ránczizálni kezdte.

— Keljen fel no, ne tegye magát, ide
azzal a kenyérrel! —

A guta ütött embernek bénán estek
össze tagjai, nagy, merev szemei kidüledtek
gödreikből, mintha békétlen lelke azokon
keresztül akarna visszaszállni, hogy kisértsen
s követelje a mindennapi kenyeret.

B. B.

is, sőt ha számításom nem esal — még
különbet fogunk látni. (Megjegyzendő, hogy
én nagy átlagokról beszélek s a jelenlegi
pillanatnyi és helyi konjunkturák által elő-
idézett áremelkedésre tekintettel nem lehetek.

De ne feledjük, hogy a mi verseny-
társaink még annyit sem kapnak (a mi va-
lutánkban számítva) hisz ő nekik a többnyire
a félyilágteke körül kell piacra szállítani
terményüket, sok helyütt vámot fizetni s
nagyobbára sokkal csekélyebb termésátlaggal
dolgoznak a primitív földmunkájuk miatt, a
minek folytán egy-egy métermázsára nagyobb
termelési költség háramlik. Hát ezek hogy
tudnak megélni, konkurrálni, évről-évre
nagyobb területen búzát termelni? Azt hiszem,
hogy ezek csak mind elég nyomós okok arra
nézve, hogy az ember keresse és kutassa,
hogy miben van az a boszorkányság? S ha
végre sikerült (vagy legalább a velem egy
nézetben lévők véleménye szerint) ezt a titkot
felfedezni: hogy t. i. miben fekszik a chronikus,
már közel 22 évig tartó tultermelés oka, lehet-
sége, létjogosultsága, akkor lehet reámondani,
hogy „a titok nem ebben van”, „az okot
nem itt látom”, — de azzal nem lehet érvelni,
hogy a tultermelés oka — tultermelésben van!

Mert erre nagy hamar reá lehetne
sütni azt, a mivel oly sokszor megszegyeni-
tettek tanáraink az oskolában, a midőn valami
definíciót nem tudunk eltalálni: hogy
„Vakparádé — az csak Vakparádé.”!

Egyikünk azt mondja, az árak azért
szállnak le, mert sok a termény, a másik:
hogy azért, mert kevés a pénz.

Hát alapszabály mindakettőknek igaza
van, mert tulajdonképp ugyanazt mondva,
csak különbözően fejezzük ki, azt t. i. hogy
aránytalanság van a termény és pénzmennyiség
közé. De szerintem nem is volna lehetséges
különválasztani azon momentumokat, a me-
lyek a terményeket befolyásolják azoktól, a
melyek a pénzt érintik. Különbö is nem
azért diskurálunk, mint afféle tudós profesz-
sorok, hogy ki-é legyen teoriában az igaz-
ság, a képzelt erkölcsi vívmány, hanem
azért, hogy reájöjjünk, miként lehessen a
bajunkon segíteni.

A fennálló aránytalanság pedig csak két
módra volna kitarírozható. Vagy meg kell
szorítani a tultermelést, vagy szaporítani
kell a pénzt, a fizetési eszközöket.

Az elsőre képesek nem vagyunk, a
másodikra igen, és ez az a törekvés, amit
internationalis bimetalizmusként nevezünk.

S most, mielőtt tovább megyünk, sza-
badjon néhány fogalmat tisztáznom.

Mi a pénz? Semmi más, mint egy bi-
zonyos mennyiségű nemes fém, amelyet
törvény és pénzverde feltétlen fizetési esz-
közzé emelt.

Mi által lett tehát az pénzzé, aminek
nyers anyaga utóvégre épp oly árucikk,
mint bármily más?

Az által, hogy államtvörvény azt érték-
mérőnek dekretálta és ennek a beigazoló-
sára azon árura reá nyomta a bélyegét —
vagyis ércpénzt (Münzen) veretett belőle.

A bimetalországokban ezen értékme-
rőként a törvény az aranyat vagy pedig egy
15¹/₂-szer akkora súlyu ezüstöt ir elő, mind-
kettőnek egyaránt megadva mértékegység elő-
jogát. Már most mi következett ebből. Az,
hogy ha valaki, péld. egy bányatulajdonos
birt néhány kiló ezüstöt, vagy pedig egy
másik hozott külföldről aranypénzt vagy
arany-tárgyakat, mindegyik elmehtett a
pénzverdébe azt ott beolvasztatta és (a ve-
retési költségek lefizetése mellett) ezüst vagy
aranypénzt veretett magának, biztos lehet-
vén affelől, hogy akár 1 arany fontot, akár
15¹/₂ fontot hozott, egyforma vásárló erővel
bíró pénzzel rendelkezhetett.

Az arannyal még manapság is így
bánhatunk, de az ezüsttel Európában és az
Amerikai Egyesült-államokban már nem.

Mert részben elvből, részben kényszerből, az ezüstnek újabb veretése be lett szüntetve.

S mi lett ennek a következménye? Az, hogy az ezüst, amely azelőtt a mivel országokban az arannyal egyetemben viselte azt a kiváltságos helyzetet, hogy a törvény útján az összes áruk közül kiemelve, értékmérőként használtatott, le lett lökve ezen pozícióról, amelyen az ember emlékezet óta állott és le lett degradálva közönséges árucikké.

Miért lett tehát olcsóbb az ezüst? Azért, mert sokkal többet produkáltak a világon, mint aranyat? Nem, hanem egyedül azért, mert azt ősi uzuson és törvényeken alapuló szabadveretési jogától megfosztották.

De hogy még világosabban megértsük egymást: ki akarok itt mindjárt térni azon ellenvetésekre, melyeket a fentebbiekkel szemben már sejdíték.

Ha az ezüst csakugyan annyira elérte telenedett, miért fogadják el akkor még most is nálunk az ezüst forintot 100 kr.-ba, a német márkát és tallért az aranyértékben?

Hát nem is azért, mintha annak belső értéke, a fém tartalmánál való értéke felelne meg annak, amiért ma a forgalomban elfogadják, hanem azért, mert a törvény úgy rendelte, hogy ez ennyi és ennyi aranyértékben elfogadtassék.

Hát a papír, az mire való? Nem-e lehet abból az államtól annyi pénzt csinálni, a mennyit csak akar?

Lehetni lehet. A kérdés csak az, hogy adnak-e érte valamit! T. i. a bankónak az értéke miben áll? Abban-e egyedül, hogy reá írjuk, hogy: „Mindazon fizetéseknek, melyek nem ércpénzben teljesítendők, teljes értékében elfogadtatik”.? Ugye bár nem, hanem abban, hogy az ígértet be is tartásák. Vagyis a bankó csak akkor éri meg azt, a mit reá nyomtattak, ha bármikor a nevének megfelelő ércpénzmennyiséget megkaphatom érte!

Mihelyt fel nem váltják a bankómat ércpénzbe, elvesztem a bizalmamat és nem fogadom el teljes értékében.

Vagyis, hogy ennek ki ne legyen az állam téve, nem szabad neki több bankót csinálni, mint a melynek egy bizonyos százalék ércpénz szolgál fedezetül, a mely — mint mondani szokás — fundálva van.

Ebből az következtetik, hogy a papír tehát nem arra való, hogy tetszés szerinti mennyiséggel megszorítsam a pénzt. Az csak többé-kevésbé „utalványt” képez, a mely az ércpénzt csak képviseli s pedig kell, hogy annak mennyiségével egy bizonyos arányban álljon. Vagyis, ha kevesebb az ércfedezet, akkor a reá szóló utalványnak is kevesebbnek kell lennie, ha csak nem a szoliditás rovására. Minél esekélyebb a bankó ércrezervája a kibocsátott papírmennyiséghez képest, annál nagyobb azok árcaése egy pénzügyi krízis kitörésénél.

Láttuk azonban, hogy ma már Európában az ezüst nem pénz, hanem nagybárra csak kényszerfizetési eszköz, tehát a bankónak is csak aranyban érdemes rezervát tartani, valamint az államoknak is csak aranyban érdemes hadikincset (Kriegsschatz-ot) felhalmozni.

Hozzájárul ehhez még az is, hogy éppen a nagy bankok, valamint az államok mindinkább tudatára ébredvén annak, hogy mily gyér az arany, azt az ezüst letiltása által mindinkább emelkedő kereset elől argusi szemekkel őrzik, azt jól elzárván, hogy csak valahogy forgalomba ne jusson, mert félnek, hogy azt egyhamar vissza nem tudnák szerezni!

Ezek után természetes, hogy arany nem sok fog kurráns forgalomba jönni, hanem ellenkezőleg, a hol és amiképpen csak lehetséges, a legkülönbözőbb más fizetési eszközök képében fog megjelenni. De legyen

annak neve akár bankó, utalvány, vagy cheque, ezüst, réz, vagy nikli, mégis csak az egyedüli aranyat képviselik és azért annak realizálható mennyiségével egy bizonyos arányban kell, hogy álljanak.

E kérdések tanulmányozására az angol királynő által a 80-as évek legvégén kiküldött „Gold and Silver Commission” a világon létező összes aranymasszát 1600 millió font sterlingre, az ezüstöt 2000 millió font sterlingre becsülte.

Ha már most elképzeljük magunknak, hogy 23 évvel ezelőtt azok a nemes fémrezervák, a melyeket az összes világ államai és bankjai mind együtt birtak, ezen arany plusz ezüst készletekből voltak merithetők; vagyis több, mint kétszer akkora ércmennyiség állott rendelkezésükre, mint ma, mert az ezüst épp oly értékmérőt képezett, mint egy 15 és félszer kisebb arany, akkor remélem Mocsáry ur is be fogja látni, hogy utolsó ezekben, ha röviden is, de nem alap nélkül állítottam azt, hogy „az ezüstértéknek beszüntetése folytán kevesebb lett a pénz”. Továbbá be fogja ismerni, hogy ha elég „használatra való forgalmi pénz” marad is a világon, azért mihelyt annak ércalapja redukáltatik, a valódi pénzérték aránya az áruk összegének arányához képest változást szenved. Ha tehát úgy változik az arány, hogy a pénzértékek mennyisége kevesebb, az áruk mennyisége pedig több lesz, mint azelőtt volt, azon árucikkek árai hanyatlani fognak, a melyek különböző valutájú országok közti kereskedelmi cikkeit képezik. Sőt idővel ezen hanyatlás át fog hatni oly dolgok árképződésére is, a melyek az említett cikkek belső okozati függésben vannak. Nem áll tehát az, hogyha a buza megéri az ár hanyatlást, meg kell, hogy érezze a csibe, gyümölcs, vaj! Ennek folytán azon okoskodás sem állhat meg, hogy miután ezen termények árai nem hanyatlának, tehát a buzaár hanyatlásának oka sem a valutában, hanem a túltermelésben van. Az a termény, a melyet vámsorompó, kivált pedig egy a szomszédból különböző értékű valuta zár körül, rendszerint önálló árképződést követ, mindaddig, a mig az ország határait túl nem lépi. Pedig a termények ezen osztályába fognak tartozni a fentemlített cikkek nem fognak képezni egy a miénktől különböző valutájú országba. Epp ellenkezőleg áll ez a buzával, a mely par excellence azon áruk közé tartozik, a melyek nagybárra ezüstvalutájú vidékekről exportáltak aranyban számító országokba.

S itt szabadon még végül megemlékeznem azon általános panaceáról, a melyet Mocsáry ur is fő mentőeszközként említ fel: a *continentális vámról*. Nem akarok a nagy kiterjedésű kérdésnek mélyébe hatolni, de még a keresztülvihetőség lehetőségére sem kívánok kiterjeszkedni, csak azt kérdelem: a mai valuta-viszonyokkal szemben volna-e haszna ebből az európai kontinens gazdáinak? A választ az életből nyerhetjük meg legjobban. Vizsgáljuk csak meg, hogy hatnak a vámok egy oly országban, a mely ma védvámokkal legszigorubbán igyekszik magát elszigetelni más országok mezőgazdasági terményeinek versenye elől és vessünk egy tekintetet Franciaországra.

Tudjuk, hogy egyik fő mezőgazdasági terménye a *bor*, a melynek a filloxeravész által sújtott produkezióját oly nagy áldozatokkal emelte újra egy, a vész előtt nem is remélt színvonalra. Az „Economiste Français” 1893. deczemaer 2-áról kelt cikkében többi között ezeket mondja: „a kevesebb szeszt tartalmazó délvidéki boraink nem találnak vevőre, ha csak 11, 10, sőt 9 frankért nem adják hektóját. Ez 50 százalékos hanyatlás a régi árakhoz képest és valódi veszedelme a francia szőlőkultúrának”.

S ugyane tárgyról panaszkodva felemlíti Théry az „Economiste Européen” szerkesztője annak főokát is, mondván, hogy az 1893. év 10 első havában Spanyolországból 3.364,867 hektót hoztak be Franciaországba, a mi az egész importnak 63 százalékát képezte, míg Algier és Tunisz annak csak 28 százalékában párticipált. Pedig — ugymond — a jó spanyol borok, a melyek jóval magasabb szesztartalommal bírnak a miénkénél, legalább 10 pesetát érnek Barcelonán keresztül valamely déli kikötőnkbe szállítva és a vámot nem számítva. Ez francia pénzben a 28% váltóárfolyam folytán 7 fr. 70 cent. vételért képvisel”. S aztán így sóhajt fel: „Hát még mily árra esnének, ha vám nélkül jöhetnének be, 5—6 fr. hektója!”

De vegyünk egy más példát. Ott van a selyem, a mely Franciaországban annál fontosabb termékét képezi, mert nemesak a nyersterményt állítja elő, de világra szóló selyemiparáról híres.

Már a 70-es évek második fele óta folyton emelkednek a panaszok az iránt, hogy a japánországi nyersanyag importja mindinkább lenyomja a francia selyemgubók árait. Tárgyunkra feltűnő tanuságos lévén anak okait vizsgálni, legyen szabad a Varenne-féle selyemimportszámokat itt bemutatnom:

I.

Évek	Selyemkivitel Japánból			Egy yen japán árfolyama jun. 30-án	Londoni átlag ezüst árfolyos júniusban
	Francia országba	összes kivitel			
	Bal	Bal	kilogramm	Yen	Pence
1875	6,246	11,941	597,000	5.29	55.87
1878	10,064	22,024	1,101,000	4.92	53.12
1881	12,387	22,339	1,145,000	4.80	51.33
1884	17,271	29,907	1,555,000	4.73	50.75
1887	11,717	26,390	1,478,000	4.01	44.00
1889	17,396	40,676	2,441,000	3.91	42.00
1890	14,430	35,406	2,125,000	4.31	47.56
1891	14,118	33,630	2,018,000	4.17	45.25
1892	17,919	49,041	2,994,000	3.66	40.56
1893	18,237	46,855	2,858,000	3.22	38.18
Árfolyam 1893. deczemberben				3.02	32.36

Ezen táblázatból kettőt tanulhatunk;

1. Hogy a japáni „Yen” árfolyama, vagyis a japáni pénz külső árdeprecziációja az ezüst árfolyam londoni jegyzésétől függ,

2. hogy a Franciaországba való japáni bevétel az ezüstárhanyatlásával arányosan növekszik.

Az 1889—1891 években az amerikai Egyesült-Államok által behozott Sherman-féle törvény, a (mely havonta 5.8 millió ezüst dollár veretését rendelte el) azonnal felemeli az ezüst árfolyamát; erre rögtön emelkedik a „Yen” értéke is és nyomban hanyatlik a selyembevitel.

Mihelyt aztán 1891. végén visszamegy az ezüst ára, a melyembevitel azonnal felzőkik.

A francia selyemtermelő megélhetése tehát egyenesen és kizárólag az ezüstárfolyam ingadozásától van függővé téve.

Hadd lássuk most, mily különbségeket tehet az ezüst értékingadozása a japáni selyemtermelőre?

Varenne számításai szerint a japáninak 67 frankos lyoni ár mellett minden Franciaországba szállított kilogramm selyem nyersanyag után kilogrammonként 59.55 frankja marad netto.

Ha most Japánban aranyvaluta volna ezüst helyett, az ottani termelőnek ezen jövedelme ott is ugyanannyit érne, de miután ezüst képezi ott az alapot, ennek folytán azért, (az ár hanyatláshoz képest) több honi pénzt kap.

* Japáni dollár — átlagban 5 fr 40 cent francia paritás.

II.

A selyem árfa- lyama Lyonban egy kg-ért frankban	A japáni kap- aranyban egy kg-ért frank- ban	Ha a japáni vál- tóárfolyam yen	Az előző évi ka- pott yon- ok mennyisége yen	Japánból fogva- lomhoz képest sok frank-ért ket kg-ért
67	59.55	5.40	11.03	59.55
67	59.55	5.—	11.99	64.75
67	59.55	4.50	13.31	71.85
67	59.55	4.—	15.21	82.15
67	59.55	3.50	17.19	92.80
67	59.55	3.—	20.42	110.25
67	59.55	2.50	24.30	131.20

Tehát a japáni termelő tisztán az ezüst árhanyatlása által azon kellemes helyzetbe jut, hogy ugyanazon 59.55 arany frank ár mellett a keresetét több mint megkétszerezi.

Pedig ne feledjük el, hogy az ő pénzének árhanyatlása csak az ország határán kívül emelkedik érvényre. Az ő országa belsejében az a változás nem érezhető, ott (mint minden ezüst-
valutás országban) a belföldi árak mind a régi színvonalon maradtak. — *öneki kétszer annyi a jövedelme, de a kiadása (a belföldi cikkekre) egyforma maradt!* Nem-e volnának boldok az ezüstországok termelői, ha ily kitűnő alkalmat fel nem használnának arra, hogy nyakunkba szózzák olesó portéká-
jukat?

De még másképp is felállíthatjuk e táblázatot. Azt számítván ki, hogy a lyoni selyem ára meddig mehet lefelé, anélkül, hogy a japáni termelő kénytelen legyen a normál ke-
reten alul dolgozni, még mindig többet kapván a japáni pénzben az említett 59.55 frank normálhozamánál?

III.

A selyem árfa- lyama Lyonban egy kg-ért frankban	A japáni kap- aranyban egy kg-ért frank- ban	Ha a japáni vál- tóárfolyam yen	Az előző évi ka- pott yon- ok mennyisége	Japánból fogva- lomhoz képest sok frank-ért ket kg-ért
67	59.55	5.40	11.03	59.55
62	55.55	5.—	11.03	59.55
55.80	49.10	4.50	11.03	59.55
49.60	43.30	4.—	11.03	59.55
43.40	37.45	3.50	11.03	59.55
37.20	31.70	3.—	11.03	59.55
31.—	25.65	2.50	11.03	59.55

Ha tehát a japáni 2.50 yen árfolyam mellett 31 frankért adja kilóját, épp annyit nyer, mintha az (1873 előtt tény-
leg fennálló) 5.40 yen árfolyam mellett 67 frankért adta volna azt. Vagyis ha a yen árfolyam csak ugyan-
leszáll 250-re, akkor a francia nyers selymet is 67 frank helyett nem lehet sokkal maga-
sabban tartani 31 franknál.

Ezek után úgy hiszem már nehéz lesz tagadni, hogy mekkora belső szerves össze-
függés van az ezüstkurzus és az említett termények árképződése közt, a melyet a véletlennek tulajdonítani nem lehet;

nem lehet tagadni, hogy a beviteli or-
szágokat előzőlő termények mennyisége s ára az ezüst árfolyamban találja kulesát;

nem lehet tagadni, hogy a kiviteli or-
szágok exportképessége és ennek folytán termelési fellendülése, vagy mondjuk „tul-
termelése” első sorban az ezüst árfolyamára vezethető vissza! Nem lehet tagadni végre azt sem, hogy ily fejtejtőre állított viszonyok-
kal szemben a védvám semminek bizonyul.

Mert csak akkor ellensúlyozhatná a behozatalt, ha az legalább is egyenértékű lenne azon kiviteli prémiummal, a melyet az ezüst-
lábu országból exportált áru élvez az ezüst depressziója által.

1895. júliusban a nem aranylábbon álló országok váltóárfolyamai voltak:

IV.

Olaszország	4.54
Spanyolország	16.00
Portugál	28.95
Oroszország	48.14
Görögország	43.70
India	45.06
Mexikó	95.45
La Plata (-Argentína)	240.00

tagságok elől védje. Hogy védelmet szolgál-
tasson a hideg szél s esetleges kisebb fagy ellen, hogy óvja a nap hevétől, hogy a talaj kérgesedését s idő előtti gyors kiszáradását gátolja. Eme feladatoknak a védőnövény megfelel legalább részben, de csak akkor, ha rendeltetésének megfelelően használjuk.

Mert ott, hol a védőnövényt nem mint ilyent, hanem mint a luczerna vetése évében jövedelmet szolgáltató czélnak tekintik, a védőnövény feladatának nem felelhet meg. Nem felelhet meg pedig azért, mert teljes sűrűséggel vetve, csak kissé kedvező időben olyannyira beárnyalja s uralja a talajt, hogy a luczernát elnyomja, vagy egészséges fejlődését legalább is gátolja. Miután pedig igen sok gazda nem azért veti a luczernát — ló-
herét — védőnövénynek, hogy ez nevének megfelelően védelmet adjon, hanem azért, hogy a vetés évében minél nagyobb jövedelmet kapjon, az eredmény igen sok esetben az volt, hogy a luczerna-
vetés nem sikerült, vagy leg-
alább is hamar kiritkult.

Ezen a hibán azonban segíthetünk, ha a védőnövényt a rendesen ritkábban — tág 24 cm.-es sorokban, fél mag mennyi séggel — vetjük.

Védőnövényül rendesen kalászos szerepel és pedig őszi buza, árpa, zab, esetleg takar-
mányrozs, zabosbükköny. Ezek közül a ritkán vetett takar-
mányrozs és a zabosbükköny legjobb, mert hamarosan leke-
rülve a talajról, a luczernát rövid idő mulva felszabadítják. Ellen-
ben úgy a buza, mint az árpa és zab nem felelnek meg telje-
sen azért, mert aratásuk azon időre esik, midőn a legnagyobb forróság uralkodik. Ha már most az eddigelé beárnyalt és elkényeztetett luczerna, egy-
szerre kitétetik a napsugarak perzselő hatásának, igen természetes, hogy sinylődni, beteges-
kedni fog.

Ezenkívül az őszi buza még azért sem felel meg rendeltetésének, mert a tavasszal te-
tejébe vetett luczernát bajos egyenletesen alátakarni s mert a megdőlésnek nagy mértékben van alávetve; utóbbi esetben pedig a luczerna legalább folton-
ként kipusztul s gyomok tanyá-
jával szolgál. Az árpa azért jobb a zabnál, mert hamarabb érik, de viszont az árpa — ha sör-
árpát termelünk — az alatta levő luczernától — herétől — szenved minőségében s így értékében is. Másrészt a sör-
árpa, a védőnövénynél szükséges ritka vetést nem igen tűri, mert az ezzel kapcsolatos erősebb bokrosodás következtében kettős érésűvé, a szemek pedig üvegesekké válnak. Egy rókáról két bőrt nyúzni lehetetlen, vagy a luczernának kedvezünk, vagy a védő-
növénynek, mindkettőt egyformán dőlgetni nem lehet.

De lássuk, hogy áll a dolog a talajviz konzerválásával. Tagadhatatlan, hogy a védő-
növény alatt, a beárnyalás folytán a talaj felső rétege nem szárad ki oly hamar. De ez a talajnak csakis legfelső rétegére áll. A talaj általános víztartalma a gyökerek mély-
ségéig, a védőnövényes területen hamarabb elfogy, mert a növény fejlődéséhez, életmü-
ködésének fentartásához vizet és pedig sok vizet szükséges. Vizet fogyaszt tehát nem-
csak a luczerna, hanem a felette elterülő

38. ábra. Baloldalon: védőnövény nélküli; jobboldalon: védőnövényes luczerna a fejlődés második esztendejében.

Már most azt kérdelem, mekkora kellene azon védvámnak lenni, mely a La Plata ál-
lamoknak deprimált váltóárfolyama által előidézett kiviteli prémiumát kompenzálná?

Iffj. gr. Széchenyi Imre.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Luczernavetés védőnövény nélkül.

A luczernának — szintugy a lóherének — védőnövény nélküli vetése utóbbi időben mindinkább terjed s különösen az Alföldön mindinkább több követőre talál.

Mi a védőnövény feladata? az, hogy a fiatal, zsenge luczernát az időjárási viszony-

erős fejlődésű védőnövény is. Ez pedig éppen az alföldi vidékeken, hol a talajvíz konzerválására minden lehető el kell követni, igen nyomós ok arra nézve, hogy a luczerna — lóhere — védőnövény nélküli vetését mindinkább felkarolják. Végül nem hagyható figyelmen kívül, hogy a védőnövény letakarítása, kezelése s behordása alkalmával a fiatal luczerna sokat szenved.

Kérgesedésre hajlandó — méasztartalmu — talajokon a védőnövény a cserepesedés veszélyét tényleg csökkentti, azért is ily természetű talajokon a védőnövényes vetés indokolt s ezélszerű.

Az itt elmondottakban kell okát keresnünk annak, hogy a luczerna — lóhere — tiszta vetése mindinkább terjed annál is inkább, mert a zsenge luczerna a tavaszi hideg szelek stb. ellen távolról sem oly kényes, mint azt sokan hinni szeretik.

A védőnövény nélküli vetésnek meg van azon előnye, hogy a luczerna kezdetől fogva hozzászokik az időjáráshoz s később a nyári forróságot is sokkal jobban tűri. A luczerna gyökérzete már kezdetől fogva erőteljesebben nő s mélyebben hatol le, mi maga után vonja nemcsak a luczerna erőteljesebb fejlődését, de egyuttal azt is, hogy a szárazságnak sokkal jobban képes ellentállni.

A védőnövény hiányát, illetve ennek természetét pótolja a luczerna azzal, hogy már a vetés évében annyira megerősödik, hogy 2—4 kaszálást ad. Homoktalajon végzett ily irányú kísérleteimmél, az 1895. év tavaszán védőnövény nélkül vetett luczerna még ugyanazon év folyamán következő termésüket adott:

		T e r m e t t	
		100 □ ölön	1 k. holdon
		zöld takarmány	
I-ső kaszálás	jun. 18-án .	265 kg.	42 q
II-ik	„ jul. 26-án .	485 „	77 „
III-ik	„ aug. 21-én .	405 „	64 „
IV-ik	„ okt. 1-én .	200 „	32 „

Tehát a vetés évében 4 kaszálást adott kat. holdanként 215 q zöld takarmánnyal. Ugyanily kedvező eredményeket adott a védőnövény nélküli vöröshere is.

		T e r m e t t	
		100 □ ölön	1 k. holdon
		zöld takarmány	
I-ső kaszálás	jun. 28-án .	260 kg.	41 q
II-ik	„ jul. 15-én .	460 „	73 „
III-ik	„ aug. 10-én .	180 „	28 „
Összesen . . .			142 q

Megjegyzem, hogy ugy a luczerna, mint a lóhere keresztibe vetve, vagyis a tábla hossz- és keresztirányában, mi zárt, tömött fejlődését lényegesen elősegítette és nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a vetés évében oly kiváló eredmények nyertek. A védőnövény nélküli vetés kellek, hogy a föld apróra legyen megmunkálva, a maggal ne takaróskodjunk, keresztelve s lehető korán vessünk. A vetési idő rendszerint április első felére esik.

Hogy a védőnövényes s tiszta vetésű luczerna és here hozamában a különbség még a vetés második esztendejében is meg van, kiténik következő eredményből:

		T e r m e t t	
		100 □ ölön	1 kat. holdon
		L u c z e r n a	
Védőnövényvel vetve:			
I-ső kaszálás	. . .	249 kg.	39 q
II-ik	„	315 „	50 q
Védőnövény nélkül vetve:			
I-ső kaszálás	. . .	390 kg.	62 q
II-ik	„	430 „	69 q

Sajnos, hogy a többi kaszálást összehasonlító anyagul nem használhattam fel, de miután ezen parcella a kender- s tengeritáblák közé szorítva, ez időre erősen

beárnyaltatott, a termést figyelembe nem vehettem.

Ugyanily eltérést mutatott a két éves herevetés is:

		T e r m e t t	
		100 □ ölön	1 kat. holdon
		zöld takarmány	
V ö r ö s h e r e			
Védőnövényvel vetve:			
I-ső kaszálás	. . .	328 kg.	52 q
II-ik	„	360 „	55 q
Védőnövény nélkül:			
I-ső kaszálás	. . .	486 kg.	77 q
II-ik	„	460 „	73 q

A tiszta vetésű luczerna és lóhere a védőnövényest hozamában, még a vetés második esztendejében is felülmulta. Ezen különbséget a fényképfelvétel után készült 38. számú ábrában bemutatott, melynek bal oldalán a tiszta vetésű, jobb oldalán a védőnövényes luczerna van feltüntetve.

Kerpely Kálmán.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Mikor malaczoztassunk.

— Válasz Dorner Sándor cikkére. —

Δ A ki figyelemmel olvasta át a „Köztelek” f. é. 3-ik számában megjelent „A téli és tavaszi malaczoztatás” című cikkemet, az nem imputálhatja nekem azt, mintha azt állítottam volna, hogy a tenyésztőnek tekintet nélkül a kereskedő érdekeire, csak a saját érdekeit kell szemelött tartania, hanem olvashatta azt, hogy a mennyiben a tenyésztő és kereskedő érdekei nem mindig találkoznak, a tenyésztő érdeke csak az lehet, mikép kiszámítsa, hogy a különböző időben eszközölt fiáztatás és malaczevelésnél mennyi a költsége és mennyi lehet a tiszta jövedelme, továbbá tudja mérlegelni a valószínűségeket és lehetőségeket, hogy a sokszor éppen a kereskedők által szándékosan lenyomott árakkal és egyéb esélyekkel szemben mit kockáztathat.

E cikkemben számadatokkal bizonyítottam, hogy a különböző időben eszközölt fiáztatásnál mennyibe kerül a kocza tartása és egy-egy malacz felnevelése az eladásig. Ezeket az adatokat, tekintettel a tenyésztő érdekeire, sok évi tapasztalataim, a sertés-tenyésztés és malaczevelés terén szerzett ismereteimből kifolyólag állítottam össze és pedig már túlfinitott sertést véve alapul, melynél a további nemesítés teljesen ki van zárva, az a szabály, hogy kevesebb elcsé, több malacz és több mozgás legyen az irányelv, továbbá pedig oly helyen, mely a sertés-tenyésztésre semmi kívánni valót nem hagy hátra. Tehát nem érttem ide a még nemesítést megtűró gorombább sertéseket és azokat a vidékeket és helyeket, melyek a sertés-tenyésztést megdrágítják.

A tulajdonképpeni indító ok, mely arra késztetett, hogy e cikkem napvilágot lásson és ezzel t. gazdatársaim szíves kritikáját mintegy kikérjem, az volt, hogy a különböző vérbetegségek, mint: torokgyík, orbáncz, kolera és sertésvész stbiekre tekintettel legyek, mert 20 éves gazdapályám alatt ugyszólván az egész országra kiterjedő állásom természetéből kifolyólag át és áttanulmányozva az ország gazdasági viszonyait, arra a meggyőződésre jutottam, hogy a tenyésztő keze, rendszere igen sok tekintetben belejátszik e betegségek meghonosítása és fejlesztésébe, azzal az irányelvvel, mit tenyésztésben sejtelmén kívül honosított meg. Vezérelt az a szempont, hogy a sertés természetét tanulmányozva, megtaláljam azt az

összekötő kapcsolatot, mely annak természete, a vérbetegségek iránti hajlama és a tenyésztési rendszer között létezik. Ezekből kiindulva, több alkalommal buzamosabb időt szenteltem arra, hogy a közvetlen szemléltetés és megfigyelés eredményéből következtetéseket vonhassak és pedig oly kísérleteket téve, melyek meggyőzően a mellett bizonyítanak, hogy e bajok orvoslása kizárólag a tenyésztők kezébe van letéve s tőlük, és szakismeretüktől függ, hogy a veszedelmek utját állják, gyökeresen orvosolják. Hogy azonban ezt tehessék, nem szabad sem előítéletesnek, sem pedig rendszerűkhöz konokul ragaszkodóknak lenniök, hanem mindenkinek tapasztalatait figyelembe véve, azok felett gondolkozni s azokról maguknak alapos és közvetlen meggyőződést szerezve, vagy elfogadni, vagy objektív megokolással rámutatva a tévedésre, figyelmen kívül helyezni. Engemet nemcsak az állattenyésztés, hanem a növénytermelés terén is mindig az a meggyőződés vezérelt, hogy a természet oly titkos erőket rejt magában, mik még nincsenek kifürkészve s miknek kifürkészésére mindenki jogosított, ki vele foglalkozik, benne él s nem egyszer a legegyszerűbb paraszt, vagy pásztor megfigyelései útján is oly problémák oldhatók meg, miknek jótékonyága kihat milliók boldogulására.

Rátérve Dorner Sándor úrnak a „Köztelek” f. évi 10-ik számában cikkemre tett észrevételeire, alkalomnak tekintem azokat arra, hogy cikkem felett gyakorolt kritikájával rámutassak tévedésére s arra, hogy törekvésemet nem értette meg, vagy legalább is félremagyarázta.

Az első tévedésére válaszatot már e sorok kezdetén megadtam, azzal toldva még meg, hogy a mennyiben azt mondtam: „ha a májusi malaczoikat egyéves korban, vagyis a másik év május havában akarom eladni, minden darab benne lesz 19-22 frtba”, ez nem azt jelenti, hogy helyes-e, vagy lehet-e ilyen 80 kilós süldőket ekkor eladni, hanem egyszerűen csak annak a ténynek igazolására szolgál, hogy ez a 80 kilós egyéves süldő 19-22 frt költségbe van. Mert hisz azt minden tenyésztő tudja, hogy december és januárban bizonyos súlyig már felhízalt, augusztusban pedig tarlón javított sertéseket szoknak a kereskedők venni s ezeknek van kelendőségük. Hogy ezt így és nem másképpen értettem, cikkemből világosan kiténik, midőn azt mondom, hogy: „a májusi malaczoztatás minden körülmények közt legolcsóbb az egyszeri fiáztatások közt és legjobb is, ki az eladással várakozni bír 19—20 hónapos koráig”, mert stb. stb. Az indoklásból ismét megértheti mindenki és láthatja, hogy a koczák és malacok egészségi állapotára, valamint az olcsóbb és természetesebb eledel, több és egészségesebb tejszavatkozással tartom a májusi fiáztatást legjobbnak. Ezért számítottam fel 2-50 forint költséget is legelőre. Mert ne hitesse el magával senki, hogy mikor a vérbetegségekre nagy hajlammal bíró túlfinitott sertések szilárdításáról és egészséges tenyésztéséről van szó, hogy ezt az októberi, novemberi, decemberi és januári, sőt februári fiáztatással is ellehessen érni. (En is helyeslem ezt az állítást. Rovatvezető), mert a katicza, legyen az akár nagyon primitív, akár pedig palotaszerűen építve s egy az emberi fantázia által elképzeltetű ideális fiáztatónak megfelelő, hogy ez birjon azokkal a kellekkel, mik alkalmasak a kitézőt ezél elérésére. A ki magát ebben a hitben ringatja, az roppantul csalódik s ezek között Dorner úr is nagy tévedésben van, midőn „meggyőződés”-ből oda nyilatkozik, hogy a „téli fiáztatót úgy rendezzük be, hogy a gyenge malacz a tél viszontagságait ne érezze; rendszeresen szellőztessünk, hogy az ől mindig tiszta friss levegővel láttassék el s ekkor a

esűzbajoktól, köszvénytől és lábzsugorodástól nem kell félnünk", miután azok a felhozott bajok nem a hideg kutyicától az ólban keletkeznek, hanem leginkább akkor, mikor már megszabadultak a kutyicától és az ok sem másban, mint a túlfinomítás következtében előállott ideggyengeség, elkenyézett tetett nevelésben, tehát már a vérben rejlik. Itt a szabadlevegő, a szabadban való szabadmozgás, az idegek edzése, szilárdítása az egyedüli óvszer és semmi más. Ezeket pedig semmiféle ólban sem lehet megszerezni.

Dorner különösen a májusi fiaztatás és malacznevelés költségeinek helytelenségét támadva, konkrét példával igyekszik bizonyítani álláspontja helyességét. Nem vitatkozom vele a felett, hogy ezt nem meggyőződésből teszi és hogy ő nem azt a tartási rendszert követi, a mit felhozott. Azt azonban megengedi nekem, hogy az ő egyéni meggyőződése és rendszere még egyáltalán nem czáfolja meg állításom helyességét, mert hisz a mint fentebb is mondtam, a viszonyok mindenütt változnak, azután pedig nagyon sok tenyésztő van olyan, a kiborura-derüire etet, akár van rá szükség, akár nincs, mert már ő ezt úgy szokta s bele is élte magát, hogy az általa követett rendszerrel nincs jobb. De hogy kimutassam, miképp számításom nem légből kapott, kimutatom a költséget csak egy egyszerűen, parasztos számítással.

Számadásom a következő:

Adok egy koczáknak naponként:

	eső tengerit	
a) novemberben	2	= 60
b) decemberben	3	= 93
c) januárban	4	= 124
d) februárban (28 nap)	5	= 140
e) márciusban	6	= 186
f) áprilisban	6	= 180
	összesen	783

eső tengerit, mely megfelel az alföldi tengeriből 1 mm. szemesnek.

A 200 kiló répát úgy etetem, a milyen a tél és az idő, határozottan kijelentem azonban, hogy a mennyiben kikerülhetem, hasas és szoptatós koczáknál egészségi szempontból mellőzöm a répaetést s ezzel szemben előnyt adok a tök- és esiesókának, különösen pedig az utóbbinak.

Luczernára bocsátom, a mint tehetem tavasszal.

Szoptatás alatt elfogadom a Dorner úr 1 kiló korpa adagolását mostani alakban, azzal a különbséggel, hogy ha már 5 frittal számítom az árát, akkor másodrendű buzához folyamodom inkább, mint a korpához. Luczernát 250 frittért veszek, mert ez a fődolog.

Ezek szerint számítok:

a) 1 q tengeri, à 550 ftt	550	ft
b) 70 kg. korpamoslék, à 5— ftt	350	"
c) luczernalegő holdja 10 koczára	250	"
per 25 ftt	—80	"
d) 200 kiló répa à 40	150	"
f) pásztorbér minden darabra	240	"
g) kocza értéke 40 ftt után 6% kamat		
	összesen	1620

Azt a 90 kr. különbözetet, mely előbbi számításomból fennmaradt, fentartom arra az esetre, ha kemény és hosszú tél van. Miután azonban az 1893. évi nagy szárazság okozta rossz kukoriczatermésen kívül a tengeri 380—420 ftt között változik már évek óta. 4 frittal számítván a tengerit, felmarad számadásom javára 150 ftt, mely esetben egy kocza költsége 1370 fttba kerül. Számítva tehát gyengébb és erősebb telet, olesó és drágább eleséget, midőn 1710 ftt átlagot veszek a kocza költségére, nem vagyok fukar.

A malacz eleségére számítok 1200 négyyszögletes luczernából minden darabra egy holdat per 25 ftt = 50 ftt. Szoptatás alatt nem adok nekik semmiféle szemesel-

delt, mert ha az anyja 1 kiló moslékot kap és annyi luczernát, a mennyit csak megehet, van annyi teje, hogy ez tökéletesen elegendő luczernalegő mellett. A szoptatás addig tart, míg a koczáknak tejük van, a mi legalább is 100 napra terjed, miután ilyen tartás mellett nem apad el a tej, nem úgy, mint a téli fiaztatásnál. A koczák is a legjobb kondícióban maradnak.

Az 150 ftt értékű szemes eladelt elválasztás után a körülményekhez mérten adom a malaczok számára, meggyezvén, hogy a tarlón és asztagok körül is kap némi kevés szemet, a mi jó luczernalegő mellett ismét elegendő, mert nem szabad felednünk, hogy ezélem nem a malaczokat lezsirosítani, hanem kifejleszteni és szilárdítani.

A legeltetést mindjárt tavasszal, a mint ráhajthatók a koczák, megkezdem és pedig olyformán, hogy két részre osztom, úgy, hogy egyik héten egyik, másik héten a másik darabot legeltetem. Fődolog az, hogy mindig harmatszertű gyenge legyen. A megfásodást kerülni kell, — a mi pedig száraz időjárás mellett hamar bekövetkezik, — mert a kemény rostu fás legelő megülő ellensége a sertésnek, még inkább pedig a malaczoknak.

A luczernásnak holdját 25 frittal számítván, itt is megtalálom kalkulusomat.

Ha mindezeket akár Dorner úr, akár pedig bárki más el nem hiszi, tegyen kísérletet olyformán, hogy egy 2, 3 és 4 éves koczáknak és malaczainak ne adjon semmit, majd meglátja, hogy még így is milyenek lesznek koczái és malaczai, ha egyéb tekintetben mindent megtesz, a mit egy szakértő sertésenyésztőnek megtennie kell, ha szép és egészséges malaczokat akar nevelni.

Ha a Dorner úr jó luczernalegő mellett 280 kiló szemes eladelt etet meg egy olyan südővel, mely 35 kilós, akkor 13 hónapos korában nem 80, hanem 90 kiló súlyt kell elérnie, mert különben vagy a sertés goromba vagy a takarmányt pocskolják el, úgy etetve, a mint nem szabad.

Végül azt jegyzem meg, hogy egy sertés megeszik annyi luczernát, hogy ez maga felér 25 kiló szemes eladellel. Eppen ezért nem szabad korlátozni a tetszés szerinti jóllakásban s hogy sok teje is legyen és vérbajtól se kellessék tartani, a luczerna mindig harmatszertű gyenge és sűrűn vetett legyen.

Márton Zsigmond.

TALAJJAVÍTÁS.

Rovatvezető: Kvassay Jenő.

Az erdők eloszlása Magyarországon.

Irta: Bogdányfő Ödön.

Az erdők elterjedése befolyást gyakorol az esőzések eloszlására, a klimatikus viszonyokra, valamint az esővíznek a talajba szivárgására és elpárolgására nézve is. Így tehát hidrologiai szempontból fontos tudni, hogy az erdők miként oszlanak el az egyes talajnemeken.

Az erdőknek az esőzésekre gyakorolt befolyása — miként ezt Dausse kimutatja — abban nyilvánul, hogy forró nyáron a lecsapódásokat gyakoriabbá és erőteljesebbé teszik, míg télen kevésbé és ritkábbá. Ugyanaz az árnyékos, nedvdús lombok nyáron hidegebbek, mint a környező levegő és így ennek lehűlését, vagyis a párák lecsapódását elősegítik. Télen ellenkezőleg, az erdő melegebb, mint a környező levegő és így a lecsapódást a levegő fölmelegítésével megnehezítik. Azonban világos, hogy a befolyás csak korlátolt és inkább helyi jellegű és a távolból jövő, átvonuló levegő-áramlatok hőmérsékletét az erdők csak kis mérték-

ben változtatják meg. Legalább a tapasztalat azt mutatja, hogy az erdők kiirtása, vagy a befásítás kevés módosulást gyakorol az esők járására.

Sokkal fontosabb az erdők befolyása a vizek járására. A fák a kötött talaj felső részét gyökereikkel porhanyítják s többé-kevésbé átbocsátóvá teszik; míg a teljesen laza talajok felső rétegét gyökereikkel behálózva megkötik úgy, hogy a víz nehezebben hatol át rajta, mint amíg fával nem volt benőve.

Mindazonáltal nem lehet azt mondani, hogy az erdők a kötött és a laza talajokat egyformán félig kötötté változtatják és hogy befásítással a folyók nagyvízi és kisvízi hozománya közötti különbséget megkisebbiteni vagy éppen eltüntetni lehet. Belgraud észleletei kimutatják, hogy a kötött talajon nyáron a levél és gyökérszét az esővíz nagy részét magába veszi s így a völgyekbe jutását megakadályozza, vagyis a kövíz hozományát még kisebbé teszi. Mert míg a kopár talajról a nyári eső egy része a vízereken lefolyhat, addig az erdősitett talajon csak igen kevés része fut alá. Más oldalról az erdő a kötött talajon nem esőkenti a tavaszi árvizek nagyságát; mert ha egyszer az erdő talaja s a lombtakaró a hóolvadás levélvel teleszívta magát, úgy minden új csapadék szabad lefolyást talál a felületen, mely telítve lévén, már több vizet magába nem vehet. A laza vagy átbocsátó talajokon ellenkezőleg az erdők megnövelik a nagyvíz hozományát, mert a talaj felső rétegét bizonyos mértékben megkötik s felületi vízfolyást idéznek elő, másrésztől nem növelik a kisvízi hozományt, mert a nyári esők nagy részét felszívják s elpárologtatják.

Nem is abban nyilvánul az erdőknek kiváló hatása a folyókra, hogy vízmennyiségüket megváltoztatják, hanem abban, hogy a hordalékok mennyiségét megkisebbitik.

Ha a meredek helyek fátlanak, akkor az esővíz oly nagy mértékben mossa le a málékony termőföldet, hogy az alantabb fekvő helyek művelését a lehuzódó iszap megnehezíti, vagy éppen lehetetlenné teszi s a folyókat annyira megterheli hordalékkal, hogy azok a medrüket föltöltik, irányukat megváltoztatják s jóformán alig szabályozhatók. Az erdőknek a humuszt visszatarló ereje tehát a fő hidrologiai szempont, melyből eloszlásukat tekinteni kell.

Bárminő legyen is a talajnem, ha bizonyos erős lejtésű hegyoldalt képez, úgy az a kulturára nem alkalmas és lehetőleg beerdősítendő, vagy mint erdő tartandó fönn. Ennélfogva az erdők elterjedését nagyrésztben a kultúra szabályozza és csak ott vannak rendszeren kiterjedt erdősegek, hol nincs földművelés, vagyis a meredek és sziklás vidékeken. Másrésztől a mivelhető, lapos fekvésű helyek rendszeren fátlanak és így a hegyrajzi és geológiai viszonyok eloszlása az erdők eloszlásának meglehetősen hű képét adja. Ott, hol az erdők elterjedése a hegyrajzi és geológiai viszonyoknak nem felel meg, ott gondatlan erdőirtást, vagy fejletlen kulturát találunk, oly helyzetet tehát, melyen javítani kell.

Ha Magyarország erdőterképét megtekintjük (lásd „Az erdők eloszlása Magyarországon” című ábrát) általában azt látjuk, hogy az erdők a sziklás és meredek, vagyis a művelhetetlen területeket foglalják el. A Kis- és Nagy-Alföld, az erdélyi Mezőség és a folyók mentén levő alluviumok erdőtlenek, míg a körülfekvő hegyek erdők.

Azonban, ha közelebbről vizsgáljuk a térképet, ha részletezzük az erdők eloszlását, úgy lépten-nyomon akadunk oly állapotokra, melyek nem felelnek meg a talaj helyrajzi és geológiai viszonyainak.

Igy különösen látjuk, hogy az átbocsátó talajok hazánkban nincsenek kellően erdő-

sítve. Pedig szinte általános szabályul lehet föltüntetni, hogy az átbocsátó talaj a kultúrára alkalmatlan és föltétlenül erdőtalajt képez. A teljesen átbocsátó talaj felületén nem marad meg a víz, mi a tenyészet föfeltételét képezi. Másrészt az átbocsátó talajban az agyag igen csekély mértékben fordul elő és így a geológiai alkat sem kedvező a tenyészetre. Mégis azt látjuk, hogy a Karszt mészhegyvei és az Alföld sívó homokpusztái nincsenek kéllőleg erdősítve. A horvát Karsztnak több mint 50%-a erdőtlen, bár majdnem 100%-a erdőtalajt képez. A mészsíklák majdnem egész csupaszon merednek föl sok helyütt, mert rajtuk a fűmüek sem igen tudnak életre kelni. Az Alföld homokbuczkái pedig oly lazák és változók, hogy rajtuk rendszeres földmívelés nem üzhető. Mindkét helyen erdősítéssel lehetne megkötni a talajt s lehetne azt igazán hasznossá és széppé tenni.

A kötött és félig kötött talajok közül a sziklás és meredek hegyoldalak képezik az erdőtalajt, az enyhe hajlású agyagtalajok pedig mívelésre valók. Hazánkban a kötött és félig kötött sziklás talajok általában erdősök. De az igen magas hegyormok, mint a Tátra és Fátra kinyuló szirtjei és az erdélyi havasok gerincei, valamint a mélyen fekvő s enyhébb hajlású lejtők mégis erdő nélkül szükölködnek. Ott a kedvezőtlen klimatikus viszonyok, itt a helytelenül terjeszkedő kultúra nem engedi meg az erdők fejlődését. A legkedvezőtlenebb erdőeloszlást azonban némely agyaghegyeken találjuk. Itt a földmívelés igyekszik lehetőleg kihasználni a termőtalajt s ezért a meredek oldalakról is kiirtja az erdőt és fölszántja. Az agyagtalajok már természetes állapotukban is könnyen mállanak, főként, ha strukturájukat homok- és mésztartalom is lazítja. A szántás és legeltetés pedig megporhanyítja a talaj felső rétegét úgy, hogy a humusz az esővízzel együtt zuhatagként omlik alá a lejtőkről és a síma hegyoldalakon mély és sűrű be-
vágások keletkeznek. Igen sok helyen találjuk, különösen az erdélyi Mezőség agyag- és a Dunántul löszhegyei között a gondatlan erdőirtást, de nehéz volna e helyeket itt közelebbről megjelölni. A hegyi patakok legfelsőbb, torrens részei azok, melyeknek fátlan volta nagy veszedelmet képez és a folyók vízjárását károsan befolyásolja.

Pl. a Kis-Küküllő mente, mely majdnem mindenütt agyagos és fátlan, annyi hordalékot ad a folyónak, hogy az még kisvíznél is folyton zavaros és átlátszóvá sohasem tisztul meg. Míg az Aranyos nagy részben erdős területről nyeri vizét és kis víz idején kristálytisztává lesz.

Ezek alapján könnyen érthető, hogy az erdők az öntöző víz jóságára is befolyást gyakorolnak. A nagyon erdős helyekről jövő folyók kevés jómínőségű iszapot hoznak s vizük inkább tiszta, öntözésre, alkalmatlan. Az erdők hiánya tehát, mely a hegyek között a termőföld romlását okozza, a síkságon éppen a termőképesség emelésére szolgál.

A fák tehát akadályait képezik a víz munkájának, melylyel a föld változatos alakulatát kiegyenlíteni törekszik.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

A sertésvészről.

× Az amerikai Egyesült-Államok területén a sertések között fellépő járványos betegségeket, a melyek időszakonként igen nagy veszteségeket okoznak, Smith és Moore már 1889 óta tanulmányozzák. Ezen tanulmányoknak és kísérletes vizsgálatoknak eredményét dr. Salmon, mint a földmívelésügyi minisz-

teriummal kapcsolatos Bureau of Animal Industry vezetője, most összegyűjtve, egy külön kötetben kiadta.*) Tekintve, hogy ezen összegyűjtött közlemények igen sok tanulságos megfigyelést s a gyakorlat szempontjából is érdekes adatot tartalmaznak a sertések ragályos betegségeiről és pedig első sorban a sertésvészről, érdekesnek tartjuk azoknak tartalmát röviden ismertetni.

Az időszakonként spontán fellépő járványok keletkezésére, illetőleg kóroktanára való tekintetből Smith szükségességnek mondja, hogy ne csak azokat a bakteriumokat tanulmányozzuk, a melyekről már ma is be van bizonyítva, hogy fertőző betegségeket okoznak, hanem azokat is, a melyek ezen betegségeket okozó bakteriumokkal alakilag vagy biológiai tekintetben rokonságot mutatnak. Smith ez irányban már megkezdte a vizsgálatokat, alapos tanulmány tárgyává téve mindazokat a bakteriumokat, melyek a sertésvész (*hog-cholera*) bacillusaihoz hasonlítanak, összefoglalva valamennyit a *hog-cholera-csoportba*. Ide számítandók tehát a sertésvész bacillusainak mindazon válfajai (α - γ) a melyeket az egyes járványok alkalmából találtak. Legfontosabbnak mondja ezek közül a sertésvész okozó bakteriumot, vagyis az 1885-ben felfedezett *Bacillus cholerae suis* α -t; pálcikaalakú, legömbölyített végű, 1.2-1.5 μ hosszú és 0.6 μ széles mikroorganizmus ez, a melynek a középső része festett készítményekben is szintelen marad. Különösen szembeöltő tulajdonsága azonkívül még az is, hogy a husleves-kultúrában élénken mozog. Jól tenyészik valamennyi használatban levő tenyésző anyagon, a mellett azonban saprophyta-tulajdonságokkal is bír, vagyis elhalt szervesanyagokban is életben marad egyideig. Fejlődésére legkedvezőbb az állati test hőmérséke. 58° C. melegben már hamar (15 percz alatt) tönkre megy, ellenben a megfagyásztásnak hosszabb ideig ellenáll.

A sertésekbe jutva súlyos betegséget okoz, melyre a vastagbél nyálkahártyájának kifeléyesedésén kívül a tüdőgyulladás jellemző. Sertéseken kívül a házi nyulak, egerek és tengeri malacok is nagy mértékben fogékonyak ezen betegség iránt, mert kis mennyiségű bakteriumnak a bőr alá ojtása, vagy megetetése után elpusztulnak. A házi nyulak, kis mennyiségű fertőző anyag beojtása után, rendszeren 7 nap mulva hullanak el; ha azonban nagyobb mennyiségű bakteriumot viszünk szervezetükbe, tetszés szerint megrovidíthatjuk a betegség tartamát.

A *Bacillus cholerae suis* β , γ , δ , ϵ , válfajai csak kevésben térnek el az előbbtől, úgy látszik azonban hogy *pathogon hatásuk kisebb*. A ξ -válfaj, a melyet 1889-ben fedeztek fel, képes valódi sertésvész okozni, melynek lefolyása közben súlyos elváltozások keletkeznek a vastagbélben, gyomorban és tüdőben. A betegség azonban sokkal idültőbb alakban folyik le s körülbelül 4 hét telik el a fertőzés és az állat elhullása között.

Alak tekintetében tehát mindezek a bakteriumok közel rokonok s alig mutatnak eltéréseket. Lényeges különbségek állapíthatók azonban meg fertőző hatásukat illetőleg, a mi legjobban kitűnik a nyulakon végzett kísérletes vizsgálatok eredményeiből, a mennyiben az α és ϵ bacillusok már kis mennyiségben is halálos betegséget okoznak, ellenben a többi válfajok hatása igen lényeges különbségeket mutat s ennek megfelelőleg különbözőek a beojtott nyulakban keletkező bonczani elváltozások is. Smith szerint eldöntetlen még, vajjon ezen válfajok

*) Additional investigations concerning infections swine diseases. Departement of agriculture. Bureau of Animal Industry. Bulletin No. 6. Washington, 1894. Dr. R. I.

egy bakteriumfajból származtak-e, vagy pedig különféle saprophytákból keletkeztek.*)

Részletes leírását találjuk a kötetben a *Bacillus cholerae suis* ξ -válfajától okozott betegségeknek, a mely 1889-ben Clarke Conntryben és Berryville közelében uralkodva a sertésállománynak 75%-át elpusztította. Dr. Kilborne megfigyelései szerint a betegek időközönként köhögtek, hánytak, hasmenésük volt, gyorsan lesoványodtak s gyakran lehetett bőrükön kiütéseket látni; főképpen a füleken és a hátán keletkeztek kiütések, a melyek azután pörkökké száradtak be. Bonczoláskor kiterjedt hurutos tüdőgyuladást állapítottak meg.

Két beteg sertés, a melyeket a kísérleti állomásra szállítottak, csak kis fokban mutatott fertőző képességet, mert a velük összezárt sertések csak kis mértékben betegedtek meg. Egyik a kísérlethez használt sertések közül 5 nap mulva elhullott s bonczoláskor fekélyesedést találtak a nyelvén és a felső ajkán. Azonkívül a csipőbél, vakbél és remesébél tele volt apró, szabálytalan alakú fekélyekkel. A tüdőben gyuladás volt, a metszéspapok fakó vörös, vagy világos vörös volt, a melyen sárgás foltokat lehetett látni. A légeső és a hörgők nyálkás-genyeg anyagot tartalmaztak s a nyirok-mirigyek megnagyobbodtak, tömődtek, vöröses színűek, vagy pedig vérkiömlésektől tarkák voltak. A tüdő megbetegedett részei nagyszámú bakteriumot tartalmaztak.

A következő fejezet azon kísérletek eredményeiről számol be, a melyeket házi nyulakon és tengeri malacokon védőojtás céljából végeztek. Házi nyulakat a Pasteur-féle módszerrel gyengített kultúráknak a befeckendésével s azonkívül a kevésbé virulens válfajnak (ξ) 0.2 kemres adagokban bőr alá feckendésével immunizáltak. Az ilyen módon védőojtásban részesült házi nyulak ellenállóképessége olyan jelentékeny volt, hogy a sertésvész-bacillusok halálos adagjának kétszer való alkalmazását is könnyen elviselték.

Kisebbségi immunitás tengeri malacokban is keletkezik, ha bizonyos mennyiségű, szakadozott melegítésnek alávetett agar-, vagy husleveskultúrát feckendeznek a bőrük alá. Megjegyzendő azonban, hogy az agarkultúrából előállított emulsióval ojtott tengeri malacok ellenállóképessége nagyobb volt, mint azoké, a melyek husleveskultúrával ojtattak be. Hasonlót tapasztaltak a házi nyulakra vonatkozólag is, ámbár ezen eljárás után teljes immunitást egy esetben sem észleltek.

Kísérleteztek azonkívül malacokon is, a melyeknek agar-emulsióval történt ojtás után 6 kem. husleveskultúrát feckendeztek a vívó ereibe. A kísérlethez felhasznált 5 sertés közül 3 elhullott és csak 2 maradt életben.

Smith és Moore ebből azt következtetik, hogy ilyen módon lehet immunizálni a sertéseket, azonban az általuk alkalmazott módszer nem volt teljesen megfelelő.

Sertésvészben elhullott nyulaknak meleggél sterilizált vérével nem sikerült még kisfokú immunitást sem előidézni. Ezen megfigyelés tehát ellentétben áll Selander-nek 1890-ben közölt vizsgálataival, miután neki állítólag sikerült a sertéspestis bacillusaival fertőzött galambok vérével házi nyulakat immunizálni ezen betegség ellen.

*) Véleményünk szerint a pathogen-batásra vonatkozó eltérések ugyanis könnyen megmagyarázhatók, ha egy és ugyanazon bakterium különböző virulenciájú alakjainak tekintjük a Smith által válfajoknak nevezett alakokat. Hiszen más betegségeket okozó bakteriumokat illetőleg is tapasztalhatunk hasonló jelenségeket. A sertésorbáncz fertőző anyagáról már kimutatták, hogy különböző virulenciájú állapotban, különböző lefolyású betegségeket képes előidézni.

Figyelemre méltók *Smith* és *Moore* azon vizsgálatai is, a melyeket a sertésvész-bakteriumnak más állatfajokban való előfordulására vonatkozólag végeztek, miután megállapították, hogy ezen bakteriumnak különféle válfajai az egerekben, szarvasmarhákban, sőt a lovakban is előfordulnak, a mi szerintük azt bizonyítja, hogy ezen bakteriumok a legkülönbözőbb körülményekhez képesek alkalmazkodni s talán más állatokban is okozhatnak betegségeket.*)

De kísérleteiktől azt is bebizonyították állítják, hogy rendes körülmények között a sertések sem nagyon fogékonyak ezen betegség iránt, a mennyiben etetéssel vagy bíralójtással szándékosan nehezen idézhető elő a betegség. Ha tehát mégis járványos alakban lép fel és veszedelmes jelleget ölt, úgy az más káros befolyások közrehatásában keresendő s e tekintetben főképpen az élősdiének tulajdonítanak nagy fontosságot, mint a melyek a szervezet ellenálló képességét lényegesen csökkentik. Erre való tekintettel megakadályozandó, hogy a sertések szőrfelek vagy bélférgek álczáit felszedhessék. Hasonlóképpen károsnak állítják az egyoldalú s főképpen szemes takarmánnyal való etetést is, miután a szélszerűen takarmányozás folytán a szervezet gyengül, a gyomorban hurut keletkezik, a mi megkönnyíti a fertőzőanyag a szervezetbe való felvételét, mert ilyenkor agyomornedv nem elegendő a fertőzőanyag megsemmisítésére, az alkalikus hatású bértartalomban pedig a bakteriumok szaporodnak s pathogen-hatásuk érvényesül.

Dr. Rätz István.

Gazdasági mozgalmak a külföldön.

Kérvény a német tőzsdejavaslat tárgyában. A Németországban a jelenleg bizottsági tárgyalás alatt lévő tőzsdereformjavaslat iránt az érdeklődés általános, nemcsak Németország határain belül, hanem kívül is mindenütt, a hol a német áralakulások befolyással vannak az árszámokra. Nem lesz tehát érdektelen azt a kérvényt főbb vonásaiiban reprodukálnunk, melyet Gülpen birodalmi képviselő számos aláírással a birodalmi gyűlésnek benyújtott annál is inkább, mivel a tőzsdei kereskedés reformja nálunk is aktuális kérdés.

A kérvény annak a kedvezőtlen befolyásnak konstatálásából indul ki, melyet a differenciális üzletek a gabonaárak alakulására gyakorolnak s kimutatja, hogy a német gabonátőzsde az effektív kínálatot 20-szorosan meghaladó mennyiségben ad és vesz határidőre gabonát. Ennek az áldatlan állapotnak enyhítésére tesz javaslatokat a kérvény, melynek idevonatkozó főbb kívánásai a következők:

1. Minden tőzsdeügynök köteles legyen az általa közvetített ügyleteket az állami felügyelet alatt tartott hivatalos regiszterekbe bemondani.

2. Oly határidőüzletek, melyek a hivatalos regiszterbe bekebelezve nem lettek, per tárgyai ne lehessenek.

3. A nem effektív határidőüzletek megnevezésére minden határidőüzlet értékének jelentékeny százaléka biztosítésként deponálható legyen a nyilvántartási könyvbe való bemondáskor, függetlenül amaz összegtől, mely a leszámítási irodának fizetendő.

4. Az ügylet felbontása vagy lejárt után a depozitum visszatérítetik.

5. Ha az eladó be tudja bizonyítani azt, hogy az ügylet tárgyát képező árunak tényleg birtokában van vagy azt tényleg termeli (vonatkozó a termelőre), biztosítékot letenni nem tartozik.

*) *Gallier* megfigyelései szerint a sertésvész átragadhat juhokra és szarvasmarhákra is, halálos kimenetelű tüdőgyuladást és bélgyuladást okozva ezekben is.

Dr. R. I.

6. A nyilvántartási irodák az árhullámzásokat nap-nap mellett, a tőzsdei kereskedés egész tartama alatt közszemlére kitett táblákon folytonosan jegyezni tartoznak, nemkülönböztetve regiszter-másolatokat bárkinél bármikor bizonyos díj fejében kötelesek kiadni.

Oroszország gabonakivitele Németországba. Az orosz gabonaverseny egyre nő jelentőségben. Legjobban illusztrálják ezt a következő statisztikai adatok, melyek az orosz gabonakivitel mérvét tüntetik fel Németországba az orosz-német kereskedelmi szerződés megkötése óta. Eszerint bevittett Oroszországból Németországba:

Év	Buza	Rozs	Zab	Árpa	Tengeri
1895	679,260	544,561	225,847	923,606	32,591
1894	280,986	535,569	282,780	532,912	109,521
1893	21,036	100,366	8,361	250,496	9,400
1892	257,339	123,357	7,964	177,075	96,972
1891	516,238	620,184	175,379	294,998	99,628

Ha az 1895-ik évi beviteli mennyiséget Németország összbevételével összevetjük, úgy azt fogjuk találni, hogy a bevitt búzának 50 százaléka, a bevitt rozsnak pedig 87 százaléka Oroszországból származik.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

64. sz. kérdés. 1. Április 1-én túl még mintegy 40 szekérre való takarmányrépám marad fenn. Minthogy azon időn túl a répa rendszeren romlásnak indul, kérek tanácsot az iránt, mikép lehetne a répát legezésrűb-ben bevermelni? Naponta mintegy 10—15 mm.-át használván el, nem volna-e célszerű a répát több megfelelő verembe elhelyezni? A répát tehenészetemben takarmányozom fel, nincs-e rossz hatással a tejre a besavanyított répa-etetése?

2. Néhány vagon czukorgyári repaszélet is áll rendelkezésemre. Tanácsos-e azt fejős tehenekkel etetni és mi módon? Megjegyzem, hogy burgonyám és búkkönyös zabom bőségesen van. Erőtakarmányul korpát használok.

Felesuth.

V. Zs.

Feleletek.

Lóheremag csiraképessége.

Felelet az 56. sz. kérdésre. A vörös lóheremag egy-két évi tartás után csiraképességéből mindenesetre veszít, hogy mennyit, az attól függ, hogy milyen helyen s mennyi ideig tartatott el, ezt tehát pontosan meghatározni nem lehet, ha a kérdés csak így általánosságban van feltéve. Sokkal többet veszít, azonban a mag a piaci értékeből, mert bármily gondosan van is eltartva, mégis megbarnul s habár, azon barna szemek jó része csiraképes marad is, az áru külső tetszetősségéből — a mire pedig a kereskedők a legnagyobb súlyt helyezik, — olyan sokat veszít, hogy kereskedelmi értéke a valódi használati értékénél jóval alább száll.

Thaisz Lajos.

Őszi árpa vetése tavasszal.

Felelet az 58. sz. kérdésre. Az őszi árpát tavaszi vetésre nem lehet előnyösen használni azért, mert a hirtelen felmelegedő tavasz, nem felel meg fejlődési kívánalmainak. Ismeretes, hogy az őszi árpát már korán ősszel kell elvetni azért, hogy még a tél beállta előtt megbokrosodhassék, mert tavasszal már nem igen bokrosodik, hanem nagyon korán hajt szárba. Az őszieknek sajátos élettani jelenségén alapszik már most az, hogy ha valamely őszi kalászt

tavasszal vetünk, akkor a bokrosodás stádiumán nem lép túl, vagyis alacsony marad, nem hajt szárba s levelei fokozatosan elszáradva, tönkre megy.

Miután tavaszi árpánk van sokféle és pedig akár kétsoros, akár négyoros, nem látom be, miért kellene az őszi árpára oly vetési időszakot reáerősztolni, mely feltételeinek nem felel meg. Itt legfeljebb a vetőmag kérdése jöhet szóba, már pedig sokkal helyesebb lesz a szükséges magot megvenni, mint az őszi árpa magját ezáltalánul elpocsékolni.

Erdei búkköny vetése hegyi parlagba.

Felelet az 59. sz. kérdésre. Ámbár az erdei búkköny nem valami elsőrendű takarmányt ad és oly talajban, melyben más takarmánynövény jól diszlik, az erdei búkköny vetését nem ajánlom, dacára annak, ily hegyi parlagföldön termelése helyes és indokolt, mert ily körülmények mellett az erdei búkköny csakugyan az a növény, mely helyét megállja, igen sok éven át tart ki s évenként egyszer biztosan kaszálva, óriási termést képes hozni.

Megjegyzem azonban, hogy az erdei búkköny teljes kifejlődését a vetés 3-ik évében éri el s az első esztendőben gondos ápolást szükségel, ha azt akarjuk, hogy sok éven át tartson ki.

A mi a vetést illeti, ez kétféleképpen eszközölhető:

1. A magot kora tavasszal 28—30 cm. sortávolságban, a sorban pedig 10—15 cm. távolságban, azon a helyen, hol az ültetvényt létesíteni akarjuk, elvetjük. Miután a mag nehezen csirázik, célszerű azt pl. smirglipapírral jól megdörzsölni. A vetés ezen módja mellett az első évben a gyakori kapálásra gond fordítandó, nehogy a lassan fejlődő búkköny a gyomok által elnyomassék.

2. Célszerűbb eljárás az, midőn a magot jól előkészített helyen, 24 cm. sortávolságban, sorokban pedig sűrűen elvetjük s itt gondozzuk 2 évig. Két év múltán a pántákat tavasszal egy jó ásónyomnyira kiemeljük s a bokrosodott töveket szétépítjük s ezeket ültetjük ki már most az ültetvény állandó helyére az 1. pont alatt jelzett távolságban. Ezen eljárással létesített ültetvényben minden tö megereedt s még az ültetés évében adott egy teljes termést. Ezen eljárás sokkal biztosabb a magvetésnél.

Csillagfürt zöldtrágyának.

Felelet a 60. sz. kérdésre. A gyorsan felmelegedő homoktalajba a csillagfürt ápril közepe táján vethető; korábban vetni nem tanácsos, mert a hideget megsínyli. Ápril közepe táján vetve, június elején virágzik. Zöldtrágyázás céljából az elvirágzás után, midőn hüvelyei már fejlődni kezdenek, kell leszántani. Tökéletes leszántása úgy eszközölhető; ha az eke taligájára s az eke gerendelyére egy láncot alkalmaz, úgy, hogy ez a szántóvas előtt a csillagfürtöt leszorítja. Ezen egyszerű eljárással a legmagasabb s legsűrűbb zöldtrágya tökéletesen leszántható.

Kék csillagfürtmag Mautlner Ödön magkereskedőnél szerezhető be. Miután azonban a csillagfürtmag csirázóképességét 2—3 év alatt elveszti, jó lesz a vétel útján beszerzett csillagfürt csirázóképességéről meggyőződni s e szerint szabni meg az elvetendő mag mennyiségét. Jó csiraképes magból kat. holdankint szóravetés esetén 60 kg. szükséges. Ügyelni kell azonban arra, hogy a mag — dacára, hogy oly nagy — sekélyen legfeljebb 5 cm.-re takartassék alá, ellenesetben hiányosan kél.

A kék csillagfürtnek német neve: *blauer Lupine*; latin neve: *Lupinus angustifolius*.

Rendszeres zöldtrágyázás esetén észlelhető a magtermelés is, melyet ezen lap január 25-iki (8-ik) számában leírtam. Kat. holdankint 10—14 q mag terem. K. K.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Meghívó. — Gazdasági előadások. — Állás-közvetítés. — Országos Törzskönyvelő Bizottság ülése.	242
Aranyvaluta és gazdasági válság. Ifj. gr. Sz. I. Gazdasági mozgalmak a külföldön.	250
Tárcza. A kenyér.	242
Növénytermelés.	
Luczernavetés védőnövény nélkül. Kerpely K.	245
Allattenyésztés.	
Mikor maiacsoztassunk. Márton Zsigmond.	246
Talajjavítás.	
Az erdők elosztása Magyarországon.	248
Allategészségügy.	
A sertésvészről. Dr. Rátz István.	249
Levelszekrény	250
Vegyések.	251
Kitüntetés. — Kinevezés. — Megbízás. — Házaságok. — Halálozás. — A „Vásárcsarnok ellátók Szövetkezete”. — A „Mezőgazdasággal és erdőszettel foglalkozók nyugdíjintézete”. — A millennárius kiállításra randulók. — A gazdaközönség figyelmébe. — Gazdasági előadások Bécsben. — A „Magyar gazdatisztek és erdőtiszték országos egyesülete”.	252
Kereskedelem, Tőzsde.	252
Budapesti gabonátőzsde. — Műtrágyák. — Vetőmagvak. — Heremagvak plombozása. — Szeszüzlet. — Élelmi cikkek a budapesti hetivásáron. — Budapesti takarmányvásár. — Állatvásárok: Gazdasági és tenyészmarhavásár. Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti lóvásár. — Kőbányai serésvásár. — Ingatlanok árverései (20000 forint becsértéken felül).	253
Szerkesztői és kiadóhivatali üzenetek.	254

Kitüntetés. Ő felsége a király, *Andrássy Aladár* gróf, magyar főkamarmestert, az O. M. G. E. alelnökét, ugyszintén hercege *Eszterházy Pált* az aranygyapjas rendvitézévé legkegyelmesebben kinevezte.

Kinevezés. A földmivelésügyi miniszter a vezetése alatt álló miniszteriumhoz ifj. *Leidy Béla* végzett joghallgatót ideiglenes minőségű díjtalan fogalmazó gyakornokká nevezte ki.

Megbízás. A földmivelési miniszter *Kugler János* puszta-szent-györgyi lakost Komárom vármegye tatali járására az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Házasságok. *Rákóczy Parcsitich Ottó* es. és kir. kapitány február 8-án vezette oltárhoz Gelsen *Koller Istvánnak*, Zala vármegye egyik legtekintélyesebb nagybirtokosának és neje született Hertelendy Róznak leányát, *Irmát*. *Báró Bornemissza Elemér* f. hó 12-én vezette oltárhoz Kolozsvárott *Szilvassy Karolát* Szilvassy Béla és neje Wass grófnő leányát. — *Wenckheim Dénes* gróf e hó 17-én vezeti oltárhoz Kigyóson *Wenckheim Rika* grófkisasszonyt, *Wenckheim Frigyes* gróf országyűlési képviselő leányát.

Halálozás. *Rimler Pál*, Apponyi György gróf nyugalmazott főtitkárja f. hó 11-én meghalt Nagyváradon.

A „Vásárcsarnok ellátók Szövetkezetébe” a mai napig a következők jelentkeztek tagokul: *József* főherceg Ő es. és kir. fensége uradalmi, gróf *Károlyi Sándor*, gróf *Károlyi Sándorné*, gróf *Desseffy Aurél*, gróf *Teleki Arvéd*, *Baranyi János*, *Baross Károly*, *Bálintffy Pál*, dr. *Biró Lajos*, *Déghy Mátyás*, *Forster Géza*, *Földváry László*, *Grimm György*, *Goldfinger Gábor*, dr. *Huszágh István*, *Karsai Albert*, *Kovács Gáspár* leleszi, *Küszler Henrik*, *Kvassay Antalné*, *Liebner József*, *Löcherer Andor*, *Luczenbacher Miklós*, *Ordódy Béla*, *Ordódy Pál*, *Patay András*, *Patay József*, *Rauch Ferencz*, *Rimaszombati gazdakör*, *Rubinek Gyula*, *Streisinger Albert*, *Szentivány Zoltán*, *Szevera Károly*, *Szöcs Károly*, *Tahy István*, *Tschida Arthur* és *Veiszlovits Emil*. Kilátása van a szövetkezetnek, hogy vásárcsarnoki hatósági közvetítő szerepet nyer a központi vásárcsarnokban s ez legjobban bizonyítja létjogosultságát. Az alakulás jövő hóban fog megtörténni, belépésre jelentkezhetni lehet az O.M.G. Egyesületnél (Budapest, Köztelek), ahol aláírási iverk is kaphatók.

A „Mezőgazdasággal és erdőszettel foglalkozók nyugdíjintézete” igazgatósága f. hó 6-án *Bujanovics Sándor* elnöke alatt tartott ülésében megállapította az 1895. év mérlegét. A nyereség- és veszteségszámla szerint tesz a veszteség: díjtartalék 70318 kor. 49 fillért, díjtávitel 5913 kor. 54 fil. **Költségek:** tisztifizetések: 6628 kor. 40 fil., lakbér 516 kor., postaköltség 126 kor. 98 fil., fűtés, világítás, nyomtatv. és irodaszerek 386 kor. 56 fil., bélyegilleték 149 kor. 23 fil., leírás az irodai berendezésből 402 kor. 52 fil., magy. gazdatisztek és erdőtiszték orsz. egyesületének követelése 4176 kor. 81 fil., alapvagyon szaporodás 572 kor., 97 fil., összesen 89,191 kor. 40 fil. **Nyereség:** 1894-ről áthozott díjtartalék 56145 kor. 31 fil., biztosítási díjak a törlések levonásával 22115 kor. 62 fil., beiratási díjak 61 kor. Magy. gazdat. és erdőt. országos egyesületének előlegei 1657 kor. 94 fil., m. kir. földmivelési min. segélye 6000 kor., adományok és alapítványok 413 kor. 20 fil., nyereség értékpapirokon 25 kor. 31 fil., kamatok 2784 kor. 03 fil., összesen 89191 kor. 40 fil. **Mérleg számla** szerint a vagyon: értékpapirokban: 37300 frt. 4¹/₂%-os regale kötv. a 101-25 frt 7532 kor. 50 fil., magy. orsz. közp. takarékpénztárnál betét 1766 kor. 50 fil., magyar kir. postatakarékpénztárnál betét 1201 kor. 44 fil., irodai berendezés és felszerelés 1610 kor. 06 fil., levonva 20%-os leírásért 412 kor. 52 fil., hátralékos díjak 5150 kor. 80 fil., hátralékos díjak bélyegilletékei 67 kor. 14 fil., pénztári készlet 950 kor. 54 fil., összesen 85876 kor. 46 fil. **Teher:** 1894-ről áthozott alapvagyon 4652 kor. 86 fil., díjtartalék 76231 kor. 94 fil. **Tartozások:** Magy. gazdatisztek és erdőtiszték orsz. egyes. tőkekövetelése 4176 kor. 80 fil., Magyar gazdat. és erdőt. orsz. egyes. kamatkövetelése 186 kor. 11 fil., ellenbiztosítási díjak 30 kor. 44 fil., díjtulfizetések 25 kor. 34 fil., alapvagyonszaporodás 572 kor. 97 fil., összesen 85876 kor. 46 fil. Ezután a közgyűlés határidejének kitűzése jött szóba, mire elhatározta az igazgatóság, hogy a közgyűlés apr. havának egy később meghatározandó napján fog megtörténni. Uj tagokul felvették: *Rákóczy Lajos*, *Köttsei Antal* Ferencz és *Sal István* gazdatisztek.

A millennárius kiállításra randulók figyelmébe! Az ezredéves kiállításra érkező vidéki olvasóinkat figyelmeztetjük, miszerint lapunk egy megbízható barátja a kiállítás egész tartama alatt olesó pensiont fog tartani, melyen a teljes napi ellátás (lakás, reggeli, ebéd, vacsora, világítás, fürdőszoba használat) négy forintért már most előjegyezhető. A lakás a lóvasut mentében, közvetlenül a városliget mellett, nem messze e központi vaspályától van. Ismeretleneknek kalauz áll rendelkezésre csekély napibér mellett. — Szívességből bővebb felvilágosítás nyújtatik „Küldetési elváltás” alatt a szerkesztőséghez címzett levelekre.

A gazdaközönség figyelmébe. Az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás vezetősége a vetőmagvizsgálás terén létesített ujtása, az u. n. **Azonossági kísérletekre** hívja fel a gazdaközönség figyelmét, az alábbi sorokban: A vetőmag beszerzésénél nemcsak annak tisztasága, csiraképessége és nedvességi foka veendő figyelembe, hanem különösen az is, hogy megfelel-e a mag azon növényféléseggnek, melyet termelni akarunk; ez utóbbi feltétel egyes növényeknél esupán a magvizsgálattól meg nem állapítható. Így például a répamagnál a megvizsgálat nem nyújt biztos tájékoztatást az iránt, vajjon sárga vagy vörös, oberndorfi, mammut vagy ezukorrépamaggal, vagy valami keverékkel van-e dolgunk. Az amerikai vöröshere magját az európaítól szintén nem lehet megkülönböztetni, pedig a honi here az amerikai herénél jóval többet ér. A félésegek közt levő különbség csakis akkor állapítható meg,

midőn a növény kellően kifejlődött s a növényen látható meg a különbség. A vevő ez okból gyakran csalódnak és tetemes kárnak van kitéve, a melyek ellenében előre nem biztosíthatja magát. Azonban a vevő megfelelő kárpótlást követelhet az eladótól, ha hitelt érdemlő módon be tudja bizonyítani, hogy a termett növény vagy annak tisztasága (nem többféleség keveréke) a beszerzési kívánt magnak nem felel meg. Erre szolgál az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomásnál fennálló, a növényfélésegononosság megállapítására szolgáló intézmény. Az azonossági kísérlet eredménye csak a mag elvetése után hosszabb idő multán, illetve a termés letakarításakor tudható meg, fehéat előre a vevőt nem tájékozathatja a mag értékéről; azonban biztosítja magat a károsodástól, hogy ha esetleges kárpótlás végett a megvett mag azonosságának hivatalos megállapítása czéljából az intézményt igénybe veszi, az eladó viszont bizalmat kelthet az áruba bocsátott mag iránt az általa, ha az állomástól nyert „bárcza” csatolásával igazolja, miszerint a mag egyidejűleg az állomás hivatalos azonossági kísérlete alatt áll, mert ez már előre is jelzi, hogy a mag azonosságáért jótáll, s az ebből folyó kötelezettségeket elvállalja. Az azonossági kísérlet akként történik, hogy a beküldött magmustrából az állomás az akadémia kísérleti terén legalább két helyen bizonyos területet bevet és a terméseredményből az azonosságot megállapítja, illetve az idegen növények számát százalékban kifejezi és erről a beküldő részére bizonyítványt állít ki. Az azonossági kísérlet díja 5 frt, a mely a kisebb magvaknál 50, nagyobb magvaknál 100 zsákonként 1—1 frttal emelkedik. Most, hogy a tavaszi vetéshez szükséges mag beszerzésének ideje közeledik, ismételten felhívjuk a gazdaközönség figyelmét erre az intézményre. Az intézményről részletes tájékozást nyújt ennek alapszabálya, melyet kívánatra az állomás bárkinék készséggel megküld.

Gazdasági előadások Bécsben. A bécsi gazdasági főiskola igazgatósága gazdasági előadásokat rendez gyakorlati gazdak és erdőszek részére a bécsi gazdasági főiskolában február hó 24-től 29-ig. Ezen előadásokat a főiskola igazgatósága már két ízben rendezte az elmúlt években és miután ezek iránt nagy volt az érdeklődés, a mi bizonyítéka annak, hogy ezen előadások valóságoslag hézagpótlók, ennek folytán nevezett igazgatóság a gazdasági előadásokat rendszeresítette és ezentul minden évben megtartani kívánja. Az ez évi előadások programja ugy van megállapítva, hogy minden gazda és minden erdősz az őt érdeklő előadásokat tetszés szerint kiválogathatja és hallgathatja. A ki ezen előadásokon részt óhajt venni, elhatározását február hó 20-ig tartozik akár szóbelileg, akár írásban a gazdasági főiskola igazgatóságánál bejelenteni. Egy előadás hallgatási díja évenként 1 frt.

A „Magyar gazdatisztek és erdőtiszték országos egyesülete” által megindított gyűjtési akezió ujjab eredményeket az, hogy *Schönborn-Buchheim Ervin* gróf 200 frttal az egyesület alapító tagjai sorába lépett, nemkülönben a munkácsi uradalom főigazgatója *Günther Agoston* is az egyesület rendes tagjai sorába iratkozott be, s az uradalom tisztikarában a taggyűjtés iránti lépéseket megindította. Remélhető, hogy még több lelkes főúr és uradalom fogja e nemes példát követelni s így az egyesület eléri azon támogatást, mely nemes feladata teljesítéséhez kívánatos volna még, hogy az állasközvetítés ügyében a földbirtokosok és földbérlok közvetítés czéljából az egyesület irodájához forduljanak, a hol az előjegyzett állástkeresők felől megbízható információt nyerhetnek s a közvetítés mindkét félre nézve

teljesen díjtalanul eszközöltetik. A milleniumi év legszebb eredményeként üdvözölhetné az egyesület, hogyha e törekvésében a magyar gazdaosztály részéről a megfelelő pártfogásban és támogatásban részesülne.

Tengerimalacok, házinyulak és fehér egerek értékesítése. A budapesti állatorvosi akadémia egyes tanszékeinek kísérleti czélokra évente mintegy 300 drb tengerimalac, 400 drb eleven házinyul és körülbelül 200 drb fehér egérre van szükségük. Az állatorvosi akadémia ezen szükségletének beszerzése azonban ez ideig igen gyakran nagy nehézségekbe ütközött, a mennyiben a kívánt mennyiség az eladó készlet csekély voltánál fogva sokszor be sem volt szerezhető. Nem csekély mértékben járulhatott hozzá, hogy a szükséglet fedezhető nem volt, azon körülmény, hogy a tengerimalac-, házinyul- és fehér egér tenyésztők nem bírtak kellő tudomással ezen állatok előnyös értékesítéséről, mely okból a földművelésügyi miniszter átiratott intézett az O. M. G. E.-hez, hogy a tenyésztők figyelmét ezen állatok előnyös értékesítésére felhívja. Miután az állatorvosi akadémia ezen állatok közül 1 kg. és 20 deka súlyu házinyulakért 50 krt; 300 gramm súlyu tengerimalacokért 36 krt és fehér egér darabjéért pedig 8 krt fizet — a tenyésztők elég tekintélyes jövedelmet biztosíthatnának maguknak ezen állatok szállítása által. Midőn ezekben felhívjuk a házinyul-, tengerimalac- és fehér egér tenyésztők figyelmét tenyésztermékeik ezen előnyös értékesítésére, egyben felkérjük a szállításra hajlandó vállalkozókat, hogy pontos czimüket és a szállítható állatok számát a budapesti m. kir. állatorvosi akadémia igazgatóságával mielőbb közölni sziveskedjenek.

Törvényjavaslat a majorsági zsellérbirtokról. Az 1848: törvények által megszüntetett urbéri kapcsolatból s az ehhez hasonló jogállapotból eredő birtokviszonyoknak egy része maig sincs úgy szabályozva, hogy azokra nézve a fölmerülő kérdéseknél a bírói uton való megoldása biztos alapon s az ellentétes érdekek sérelme nélkül megtörténhetnék. Ide tartoznak az osztott tulajdon ama különleges esetei, melyeket azon majorsági birtokterületek tekintetében főnforgó jog- és birtokviszonyok tüntetnek föl, melyeket a volt földesur egyeseknek vagy többeknek írásbeli vagy szóbeli egyezkedés útján évenkénti szolgáltatások mellett művelés, beültetés, beépítés vagy másnemű haszonvétel végett engedett át. Az igazságügy-miniszter szükségesnek találta a gondoskodást eme jogviszony törvényhozási rendezéséről s az ily ügyekkel foglalkozó bíróságok és az érdekelt szakkörök észrevételeinek figyelembevételével kidolgoztatta a majorsági zsellérbirtokról s hason természetű más birtokterületekről szóló törvényjavaslatot, amely még ez év folyamán az országgyűlés elé kerül.

Selyembeváltóállomás Verbáson. Ó-Verbász község egy selyembeváltóállomás létesítését kérelmezte a kormánytól. Az ügy most már a megvalósulás felé közeleg. A község képviselőtestülete a szükséges épületek mielőbbi felállítására érdekében egy katasztrális hold területet és 50,000 darab téglát ingyen engedett át az államnak. Miután Újvidéken már évek óta működik egy selyembeváltóállomás, a verbázi már a második ilyen intézmény lesz Bácsmezőben.

Inségartarifa a felvidéki szeszgyártásnak. Tekintettel a felvidéki gazdasági szeszgyártás kedvezőtlen helyzetére, a kereskedelemügyi miniszter intézkedett, hogy belföldi állomásokról Liptó vármegye területén fekvő állomásokra a mezőgazdasági szeszgyárakban leendő feldolgozás végett szállítandó kukorica-küldemények után fuvarlevelelnekint legalább 10,000 kgr. feladása esetén február 1-től kezdve visszavonásig, de legkésőbb

ugyanaz év május végéig a magyar államvasutak összes vonalán 100 kgrmonként és 1 kilométerenként 0.15 kros egységért, 100 kgrkint 3 kr. kezelési díj és a szállítási adó alapján képzett mérsékelt díjtételek alkalmaztassanak rovatolás útján. Mint azt már jeleztük a közelmúltban ugyanilyen kedvezményt kapott Sáros vármegye is.

Kertbirtokok minden szükségletüket, a mi kertjük számára: magvakból, legkivált a jelenleg melegágyakhoz szükséges magvakból, műtrágyából és szerszámokból kell, legmegbizhatóbb és legjobb minőségben a legjutányosabban Mauthner Ödön budapesti magkereskedéséből szerzik be, a ki az ezen szükségletekre vonatkozó, gazdagon illusztrált árjegyzékét a vásárolni szándékozónak ingyen és bérmentve megküldi.

Megjelent a „Köztelek Zsebnaptár” és „Köztelek Évkönyv” 1896. évről. Szerkesztik: Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán az O. M. G. E. titkárai. A két könyv előfizetési ára 1.50 frt; bolti ára 2 frt. Postadíj 10 kr. Előfizetések lapunk kiadóhivatalába küldendők.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi czég jelentése a „Köztelek” részére.)

Budapest, 1896. február 14-én.

Heti tudósításunk megjelenése óta a gabona-üzletben kellemetlen fordulat állott be, a mennyiben oly lanyha hangulat támadt ismét, melynek plansibilis okát bajos volna kitalálni. Igaz, hogy Amerika körülbelül 1 centnyit árcsökkenést jelent, de hát a mi azt illeti, a mi piacunk sem haladt egyenlően a mult-heti amerikai emelkedéssel s így kevésbé jogosult, hogy az árcsökkenésre igen is megragadja a legcsekélyebb iniciatívát. A jelenleg uralkodó szép idő hőmentessé teszi a földeket és járhatlanná az utakat. Előbbi sokkal nagyobb baj, mint az utóbbi, mert ha a rossz utak folytán egyelőre csökkennek is a hozatok, új árut hoz a piacra az előreláthatólag korábban megnyitott hajózás: áruhiány tehát nem igen lesz; félős azonban, hogy a februári tavasz megboszulva magát márczius, vagy a mi még rosszabb volna áprilisban, miáltal vetéseink komolyan veszélyeztetve volnának. A repezére, mely nagyon fejletlen s melyből értéksüléseink szerint az előző évekhez mérten kevesebb is lett vetve, már amugy is panaszkodnak gazdáink.

A mai üzletről következőkben referálunk:

Napi jelentés 1896. február 14.

Buza mintegy 25,000 mm. forgalom mellett néhány krajczárral magasabb. Eladatott:

Buzában következő eladások történtek:

Tiszavidéki:	300 mm. 81 kg. à 7.35	frt 3 óra.
100	81	7.25
300	80	7.22 1/2
200	80	7.30
100	80	7.27 1/2
100	80	7.30
100	79	7.20
100	77	7.15
Pestvidéki:	200	79
100	78	7.22 1/2
100	77	7.15
100	77	7.10
100	75	6.90
Tolnai:	300	78
300	78	7.25
500	77	7.25
Bácskai:	2500	77
3000	77	7.25
Beeskereki:	3000	78
5000	77	7.20
Banádi:	4000	77
Felsőtisza:	100	79
100	79	7.20
100	79	7.17 1/2
Raktárára:	400	80
900	80	7.27 1/2
600	77	7.06

Rozs két napi forcizozott lanyhaság után ismét keresett. Pesti paritással 6 frt 50 kron adható el.

Tengeriben a nagyobb mérvű sertésvesz folytán Kőbányán csak kevés és inkább Bihar, Borsod, s Hajdumegyék és a felső vidék által keresték. Kőbányán 4 frt 15—20 krt fizetnek tengeriért.

Zab változatlan. Zab itt 6 frt 20—30 kron értékesíthető.

Repeze effektive, áruhiány következtében nem kottetett.

Határidők:

	Kötetett	Zárlat
Tavaszi buza	6.99—7.00	frt 7.00—20
Ószi buza	7.18—7.19	7.19—20
Tavaszi rozs	6.47—6.48	6.50—51
Tengerimáj.—jun.—ra	4.35—4.37	4.36—37
Tavaszi zab	6.02—6.03	6.01—03
Káposztarepce	10.85—10.95	—

Heremagvak plombozása.

A budapesti m. kir. állami vetőmag-vizsgáló állomás az 1896/97. időnyben f. évi feb. hó 12-ig az alább megnevezett magkereskedők és termelők számára a következő mennyiségű vetőmagvakat plombozta le:

	Lucerna	Löhre	Össz.
Mauthner Ödön Budapest	611	1244	1855
Haldek Ignác Budapest	924	436	1360
Frommer A. H. utóda Bpest	267	502	769
Magy. mezőgazd. szöv.	180	267	447
Klein Vilmos Szatmár	7	247	254
Beimel és Fia Budapest	83	166	249
Gr. Teleki Arvéd, Drassó	40	119	159
Deutsch Gyula Budapest	170	33	203
Ullmann Károly Budapest	82	35	117
Kramer Lipót Budapest	16	97	213
Radvaner J. L. Budapest	70	—	70
Nöthling Vilmos Budapest	27	5	32
Weidlich Pál Miskolc	—	8	8
Halbauer és Kölber Budapest	2	—	2
Összesen	2469	3159	5628

* Ezenkívül 45 q répa.

Mütrágyák. (Sátori Miksa és Mjr czég heti jelentése.)

Tavaszi szállítókra a lefolyt héten is kielégítő mérvben érkeztek be megrendelések, úgy, hogy a tavasz a várakozásnak megfelelően látszik. Árak mindinkább szilárdulnak, különösen pedig a chilisáltrómé, a mely ez idő szerint a leginkább keresett mütrágya.

Araink a következők.

Thomassalak teljes koccsirakományokban 18—20% 80% czitrátold. foszforsavtartalommal mmként 2.80—3.40 forintig.

I-a. szuperfoszfát 16—18% vízben oldható foszforsavtartalommal kilópercentenként 24—26 kr., mi 3.80—4.20 frtnyi mmzásánkénti árnak felel meg.

Chilisáltróm 15% légenyavtartalommal a szállítási idő szerint mmként 12.—12.25 frt.

Kénsavas káli 95% kénsavas kálitartalommal mért mmzásánként 11.50—12 forint.

Trágyafősz az állomások szerint mmként szákkal együtt 0.90—1.25 forint.

Egyéb czikk: Száritott tengerimoslék. E czikkel immár a legkonzervatívabb gazdaközönség is kezd megbarátkozni. Ott, hol eddig a száritott mosléknak semmi jó tulajdonát sem ismerték el, szintén engednek a kitűnő eredményekről szóló híreknél és a kísérletezéseket mindinkább szélesböd körökben kezdik meg.

Ara: 5.50 frt, helyben szákal nélkül.

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása a „Köztelek” részére)

Szilárdabb bécsi jegyzések dacára a szeszüzletben változatlan irányzat uralkodott és a szeszárak a mult heti jegyzés szerint záródnak. A forgalom még mindig korlátolt és rendelések csak korlátolt számban érkeznek. Kötések iránt valamivel jobb vételkezd mutatkozik és több zárlat finomított szeszen 51.50—51.63 frtig létesült is.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről változatlan kínálat uralkodott és kont. nyersszesz azonnali szállításra 13.75—13.85 frtig kelt el. Erdélyi állomásokhoz szállítva kont. nyersszeszben üzlet nem volt.

Galicziából valamivel szilárdabb árjegyzést jeleznek. Kont. nyersszesz ottani állomásokhoz szállítva 13.70—13.80 frtig kínálnak, de üzlet a magas ár folytán nem létesült.

Morvaországból exkontingens szeszt ottani állomásokhoz szállítva 11.15—11.25 frtig kínáltak tartályokban február—májusi szállításra.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 14.30—14.60 frt.

Bécsi jegyzés 14.70—14.70 frt kont. nyersszeszért
Prágai jegyzés 50.10—50.30 frt adózott triplószeszért.

Troppai jegyzés 50.50—50.75 frt adózott finomított szeszért.

Lembergi jegyzés 13.60—13.80 frt kontingens nyersszeszért.

A kiétel a héten több tételt vásárolt, melyből 300 q Dél-Torokország felé lett szállítva. Fiumébe 204 q, Triesztbe 50 q finomított szesz érkezett Magyarországból.

Vidéki szeszgyárak közül: Baja, Arad, Temesvár, Kenyérmező, Győr, Lugos változatlanul, a többiek 13 krral drágábban jegyeznek.

OLYAM.

Zárlat	
7-19-20	frt.
6-50-51	"
4-36-37	"
6-01-03	"

Budapesti zárlatok e héten: Finomított szesz 51.50-51.75 frt, élesztő-szesz 51.75-51.88 frt, nyerszesz adózva 50.50-50.65 frt, nyerszesz adózatlan 18.-18.50 frt. Denaturált szesz 18.-18.50 frt.
Az árak 10.000 literfokként hordó nélkül budapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.
Szárazmosók: Változatlan. 5.40-5.50 frton jegyeztetik névleg gyér üzletmenet mellett.

Élelmiszerek a budapesti hetivásáron. 1896. év február 14-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Halvásár a hálván. A fővámterti, Ferencz József-rakparti és hálván piactérre 16 helybeli halász és halkereskedő által 72 q, és vidéki kocsinok 1 q, összesen 73 q kevert hal hozatott. A vásár élénk. Az árak métermázsánként — frttal emelkedtek.

Viszontelárusítók fizették a hal q-át: nagy él 80-100, nem él 50-70, közép nagy él 55-75, nem él 30-50, apró él 14-26 nem él 10-14 frttig.

Vad. Hozatott a fővámterti piactérre vasp. 200 drb, hajón kb. — drb, kocsin 14 db, gyalogárusok által kb. 50 db, összesen 64 db. A vásár lanyha volt. A következő árak jegyeztettek: nyul 1 db 80-100 krig, fogoly —, vad réce —, vad lud —, fenyőmadár 1 darab (1 drb) 20-40, Fácány — krig.

Baromfi. Hozatott a fővámterti vaspályán kb. 2600 db, hajón kb. — db, kocsin kb. 1000 db, helybeli árusoktól kb. 1500 darab, összesen kb. 5100 db. A vásár élénk volt. Nagyban árak páronkint: tyúk 150-180, csirke 85-140, (idei kiv. —), kappan hizott 200-300, kappan sovány 160-240, réce hizott —, (idei —) réce sovány 240-300 lud (liba) hiz. 650-850, lud sovány 380-450 (idei —), pulyka hizott idei 400-600, sovány 300-400, gyöngytyúk 140-140, galamb pecsenyének 45-65 krig.

Az újvásártéri piactérre felhozatott a szokott községekben vasp. kb. 800 db, kocsin 400 db, gyalogárusok 300 drb., helybeli árusok 600 drb., összesen 2000 drb baromfi. A forgalom élénk. Az árak páronként következők: tyúk 120-160, csirke 80-130 idei —, hizott kappan 200-350, sovány 180-140, hizott réce 380-400, sovány réce 150-200, hizott lud (liba) 500-800, sovány lud 380-400, hizott pulyka 500-600, sovány pulyka 300-350, gyöngytyúk —, galamb pecsenyének — krig.

Az István-téri élémi piactérre elő baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 1200 pár hozatott fel, árak a következők: páronkint tyúk 120-150, csirke 70-120, kappan hizott 160-200, sovány —, réce hizott 200-400, sovány 140-160, lud hizott 600-800, sovány 400-450, pulyka hizott 500-600, sovány 300-350 krajczárig. A forgalom élénk.

Tisztított baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 900 db, árak drbja réce 80-100, csirke 40-60, kappan hizott 100-120, réce hizott 100-200, félkővér 80-100, lud hizott 300-400, félkővér 200-250, pulyka hizott 250-300, félkővér 180-200, ludmáj 1 db 20-100 krig. A forgalom élénk.

Tojás. Hozatott a fővámterti vaspályán kb. 50000 drb., hajón kb. — drb., kocsin kb. 30000 drb., helybeli árusoktól 20000 drb., összesen kb. 100000 drb.) A vásár élénk. Nagyban árak: 1 láda friss (1440 db.) 3200-3300 kr., 100 drb 260-280 kr., tojás meszes 1 láda (1440 drb) 2800-2900 kr., 100 db. 220-230 kr. 1 db — krig.

Az újvásártéri piactérre felhozatott a szokott községekben vasp. kb. 400 drb., kocsin 1000 drb, gyalogárusok 800 drb., helyb. árusok 9800 darab, összesen 18800 darab friss tojás. A forgalom élénk. A következő árak jegyeztettek: friss tojás 1 drb 2 1/2-3, 100 darab 270-290, 40 krért 14-16 drb., 1 láda 1440 drb. 3500-3600, meszes tojás 1 db 2 1/2-2 3/4, 100 db 230-240, 40 krért 16-17 db, 1 láda 1440 drb 2900-3000 krig

Zöldség. Hozatott a Ferencz József-rakpartira vasp. 100 q, hajón — q, kocsin 40 q, helyb. árusok kb. 120 q, össz. kb. 260 q vegyes zöldség. A vásár k. Nagy. árak sárgarépa 100 cs. 120-400, 1 q 250-350, petrezselyem 100 cs. 120-400, 1 q 400-600, zeller 100 db 100-400, karalábé 100 db. 80-120, vöröshagyma 100 f. —, 1 q. 350-550, fokhagyma 100 f. —, 1 q. 1200-1400, fehérrépa 100 darab — fejeskáposzta 1 q 200-600 krajczárig, vörösrépa 100 darab 50-140 krajczárig, fejeskáposzta 100 darab 200-600, kelkáposzta 100 drb 100-240, vöröskáposzta 100 db 300-600, fejes saláta 100 db —, kötött saláta 100 db —, burgonya 1 q 180-260, fekete retek 100 drb 80-250 krig.

Felhozatott az újvásártéri piactérre a szokott községekben székereken k. 360 q, gyalog és helyb. árusok által 28 q, össz. mintegy 388 q vegyes zöldség. A forgalom élénk. Árak a következők: Burgonya 1 zsák 70-120, 1 q 180-190, fejeskáposzta 100 db 300-600 vöröskáposzta 100 db 400-700, kelkáposzta 100 db 140-200, paradicsom 100 db —, 1 puttony —, fejes saláta 100 db —, kötött saláta 100 db —, ugorka sav. való 100 db —, ugorka savanyu 100 db —, zöld paprika 100 db —, zöldbab hüv. 1 kg. —, 1 zsák —, zöld borsó héjas 1 kg. —, zöld borsó fejtett 1 lt. — krig.

A Hunyady-téri piactérre felhozatott kocsin 220 q, gyalogárusoktól kb. 0 q, helybeli árusoktól kb. 80 q, össz. 300 q; élénk forgalom mellett a következő árak jegyeztettek: burgonya 1 zsák 80-120, 1 q 200-240 fejeskáposzta 100 db —, vörös káposzta 100 db —, kelkáposzta 100 db 100-200, paradicsom 100 db —, 1 puttony —, fejsaláta 100 db 60-80, kötött saláta — 100 db ugorka sav. való 100 db —, savanyított 100 db —, zöld paprika 100 db —, zöldbab hüvelyes 1 kg. —, zöldbab hüvelyes 1 zsák —, zöldborsó héjas 1 kg. —, zöldborsó fejtett 1 liter — krig.

Gyümölcs. Hozatott a Ferencz József-rakparti piactérre vaspályán kb. 100 q, hajón kb. — q, kocsin — q, helybeli árusok által kb. 150 q, összesen kb. 250 q vegyes gyümölcs. A vásár élénk volt. Nagyban árak: Fajalma 1 q 1600-2500, köz. alma 1 q 800-1300, fajkörte 1 q —, közönséges körte 1 q 800-1400, köz. dió 1 q 1800-2600, szilva magbavaló 1 q —, szilva vörös 1 q —, szilva aszalt 1 q 1400-2600, cseresznye faj 1 kg. —, serecsnye köz. 1 q —, meggy faj 1 q —, —, meggy köz. 1 q —, —, meggyoró 1 q 1800-2700, gesztenye belföldi 1 q —, —, gesztenye olasz 1 q 1200-1600, narancs 1 láda 420-620, citrom 1 láda 280-320, füge 1 q 1500-1800 krig.

Az újvásártéri piactérre felhozatott a szokott községekben vaspályán kb. — q, kocsin kb. — q, gyalog és helybeli árusok 25 q, összesen 25 q vegyes gyümölcs. A forgalom élénk. Árak a következők: Fajalma 100 db 190-400, 1 kg. 25-30, 1 db 2-5, közönséges alma 100 db —, 1 kg. 10-14, 1 db 1-2, szőlő csemege 1 kg. —, szőlő köz. 1 kg. 45-50 krajczárig.

A Hunyady-téri piactérre felhozatott a szokott községekben vaspályán — q, kocsin — q, helybeli és gyalogárusoktól kb. 25 q, összesen kb. 25 q vegyes gyümölcs, élénk forgalom mellett, árak a következők: fajalma 100 db. —, 1 kg. 25-40, 1 db 3-6, köz. alma 100 db. —, 1 kg. 10-14, 1 db 1-2 krig.

Hideghusvásár az István-téri élémi piactérre. 1896. február hó 14-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozatott Budapestre a szokott községekben: 62 árus 140 drb sertést, — árus 30 drb süldőt, 600 kg. friss húst, 700 kg. füstölt húst, 800 kg. szalonnát és 550 kg. hájat.

Vidékről és pedig: A szokott helyekről: 42 árus 520 drb sertést, 55 drb süldőt, 500 kg. friss húst, 452 kg. füstölt húst, — kg. húst és — drb malacot.

A forgalom igen élénk. Árak a következők: Friss sertés 1 kg. 44-56, 1 q 4200-4600, süldő 1 kg. 60-64, 1 q 5000-5200, füstölt sertés 1 kg. 70-72, 1 q 6800-6900, szalonna zsirnak 1 kg. 50-54, 1 q 4700-4800, füstölt szalonna 1 kg. 64-70, 1 q 5600-5700, háj 1 kg. 56-58, disznósír 1 kg. 62-64, 1 q 5500-5600, kocsonyahús 1 kg. 28-40, füstölt sonka 1 kg. 80-90, 1 q — krajczárig, malacz 1 drb — frt.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1896. február 14. A székesfőv. vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozatott a szokott községekben 103 szekér réti széna, 27 szekér muhar, 45 szekér zsupszalma, 13 szekér alomszalma — szekér takarmányszalma, 8 szekér tengeriszár, 11 szekér egyéb takarmány (löhre, luczerna, zabosbüköny, köles stb.), 1000 zsák szecska. A forgalom lanyha. Árak q-ként a következők: réti széna 200-280, muhar új 190-260, zsupszalma 160-180, alomszalma 120-140, takarmányszalma —, tengeriszár 160-180, sarju 225-250, szalmaszecska 180-200. Összes kocsi-szám 217, súly 173,600 kg.

Állatvásárok.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1896. február hó 13-án. (A budapesti közigazgatóság és mahavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozatott: 286 drb, ugymint: jármos ökör elsőminőségű 61 drb, közép 30 drb, alárendelt — drb. Fejőstehén: fehér — drb, tarka 91 drb, bonyhádi 78 drb, tarka ökör 23 drb, tenyészbika — drb, fehér hizalmi való — db, tinó 2 db

A fejőstehénvásáron kellemes meglepetést okozott a nagy felhajtás, melynek legnagyobb része jó minőségű tehenekből állott. A vevőknek az üzletben tevékeny részvételre folytán a vásár meglehetősen élénk volt. A gazdasági mahavásáron csakis a prima ökröket lehetett súlyra eladni. Az egyes vevők közül emlithetők: Brunnauer Ede 8 drb ökör bekötési célra, gróf Károlyi László (Gyál) 6 drb, Krajcsóvits Ferencz (Rákos) 7 drb fejőstehén.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör —, középminőségű jármos ökör —300, alárendelt minőségű jármos ökör —, bekötési való — forintig páronkint. Jármos bivaly —, jobb minőségű jármos ökör 24-25, fehér bekötési való ökör — frttig métermázsánként élősulyban. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszőrű magyar tehén — 80, tarka, kevert származású tehén 70-120, bonyhádi tehén 165-170 frttig drbonkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1896. február hó 6-án. (A budapesti közigazgatóság és mahavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozatott: 2677 drb nagy vágómarha, nevezetesen: 1571 drb magyar és tarka ökör, 747 drb magyar és tarka tehén, 229 drb szerbiai ökör, — drb boszniai ökör, 24 drb szerbiai tehén, 86 drb bika és 20 drb bivaly.

Minőség szerint: 435 drb elsőrendű hizott bika, 1914 drb középminőségű bika és 328 drb alárendelt minőségű bika.

A mai vágómarhavásárra is sok marhát hoztak fel, minél fogva a vásár, dacára annak, hogy idegenek nagyobb számban jelentek meg, későn vette kezdetét és vontatott irányzatú volt. Az árak 2-3 forinttal csökkentek.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar és tarka ökör jobb minőségű 28-31, kivételesen —, hizott magyar és tarka ökör középminőségű 25-27, alárendelt minőségű magyar és tarka ökör 18-24, jobb minőségű magyar és tarka tehén —, kivételesen tarka tehén —, magyar és tarka tehén középminőségű 27-31 1/2, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 18-26, szerbiai ökör középminőségű 26-28, kivételesen —, szerbiai ökör középminőségű 19-25, szerbiai bika 22-31, szerbiai bivaly 17-20 kivételesen — frttig métermázsánként élősulyban.

Budapesti szurómarhavásár. február hó 14-én. A székes fővárosi közigazgatóság és mahavásári igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozatott: 240 drb belföldi, — drb galicziai, — drb tiroli, 74 drb növendék élősulyban, — drb élős bárány; 207 drb belföldi, 339 drb galicziai, — drb tiroli, — drb bécsi, — drb növendék borju, 357 drb élőt bárány.

A borju- és bárányvásár élénk lefolyású volt.

Arak a következők. Élős borjuk: belföldi 15-26 frttig, kivételesen — frttig drbonkint, 38-44 frttig, kivételesen — frttig sulyra, növendék borju — frttig, kivételesen — frttig drbonkint, — frttig sulyra. Öltött borju: belföldi 56-62 tiroli — frttig, galicziai 54-65 frttig, növendék borju 34-36 frttig sulyra, bárány 4 1/2-8 frttig, bécsi — frttig sulyra. Élős bárány — frttig páronkint. Öltött bárány — frttig drbonkint, kivételesen — frttig.

Budapesti lovásár. Budapest, 1896. február 13. (10th Gyula kerületi vásárfelügyelő jelentése a „Köztelek” részére.)

A vásár erős felhajtás mellett élénk volt.

Az árak kissé emelkedtek. Felhozatott össz. 889 drb. Eladott 350 drb. Jobb minőségű lovakból háttas 18 db, eladott 11 db, 120-185 frttig, könnyebb kocsiló (jukker stb.) 80 db, eladott 27 db 105-170 frttig, nehezebb kocsiló (hintós) 42 db, eladott 25 db 110-220 frttig, írás kocsiló (nehéz nyugoti faj) 30 drb, eladott 10 drb 100-135 frttig, ponny 4 db, eladott 2 db, 33-60 frttig; közép minőségű lovakból: nehezebb félék (fuvaros ló stb.) 80 db, eladott 56 db 60-95 frttig, könnyebb félék (parasztló stb.) 210 db, eladott 51 db, 40-58 frttig; alárendelt minőségű lovakból 405 db, eladott 188 db, 14-30 frttig. Bécsi vágóra vásároltatott 75 db, — frt, az állatkeret és kutyák részére vásároltatott 8 db, — frt, tulajdonjogra gyanus 16 lefoglaltatott 1 darab, ragályos betegségre gyanus 16 lefoglaltatott 1 db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — db.

Kőbányai sertésvásár 1896. febr. 14. (Első magy. sertésüzemelési-társaság telefon-jelentése a „Köztelek” részére.) Az üzlet irányzata nem változott. Árjegyzősek nincsenek. **Heti átlagárak:** Magyar válogatott 320-380 kg. nehéz — kr, 280-300 kg. nehéz — kr, öreg 300 kg-ontul — kr, vidéki sertés könnyű — krajczár. Szerb — kr. Román — tiszta klg. páronkint 45 klg. életsúlylevonás és 40% engedmény szokásos. **Eleség-árak:** Tengeri uj 4-35 — frt, árpa 5-30 frt Kőbányán átvéve. **Helyi állomány:** február hó 7. maradt 31783 drb. **Felhajtás:** belföldről — drb, Szerbiából — drb, Romániából — darab, egyéb államokból — db. Összesen — db. **Főösszeg** — db. **Állomány és felhajtás együtt — darab. Elhajtás:** budapesti fogyasztásra (I-X. kerület) 1635 darab, belföldre Bpest környékére 359 db, Bécsbe 1087 db, Csehországba, Morvaország és Sziléziába — db, Ausztriába — db. Németbirodalomba — drb, egyéb országokba — drb. A szappangyárakban feldolgoztatott 23 drb, összesen 3054 drb. Maradt állomány 28729 drb. A részv. szállásokban 3881 db van elhelyezve. Az egészségügyi és transzitoszállásokban maradt febr. 7. 74 db. **Felhajtás:** Szerbiából 74 darab, Romániából — drb, összesen — drb. **Elhajtás:** 151 drb, maradt állomány — drb és pedig — drb szerb, és — drb román. Az egészségügyi szemlénél jan. -tól máig — drb a fogyasztás alól kivonatott és technikai célokra feldolgoztatott.

Ingatlanok árverései (20000 forint becsértéken felül.)
(Kivonat a hivatalos lapból.)

Febr. 20	Pozsonyi kir. törvényszék	alkot.-u. Luger tvsz.-pal. Mária	24228
Febr. 24	Verseczi kir. járásbírótság	a tkvi ha- Milleker tóság Anna	26000
Febr. 26	Budapesti kir. törvényszék	alkot.-u. Rózsa tvsz.-pal. Mihályné	208,208
Márcz. 2	Budapesti kir. törvényszék	alkot.-u. Pálffy tvsz.-pal. Ferencz	105,932 61,831
Febr. 8	Pancsovai kir. törvényszék	a tkvi ha- Frank tóság József	20200

Márcz. 2	Budapesti kir. törvényszék	alkot.-u. Pálffy tvsz.-pal. Ferencz	102,705
Márcz. 9	Szegedi kir. törvényszék	a tkvi ha- Pittlich tóság Kálmán	21533
Apr. 1	Gy.-fehérvári kir. törv.-szék	a tkvi ha- Barcsay tóság Miklós	32000
Apr. 14	Budapesti kir. törvényszék	alkot.-u. Szathmáry tvsz.-pal. Lajos	120032
Ápr. 28.	Gy.-Fehérvári k. törvényszék	a tkvi ha- Barcsay tóság Miklós	28,000 32,000

sek díja előre fizetendő, kérjük ez összeg előleges beiktatását.

H. M. Drága Szt.-Márió. A kértetett lakik Hornyán u. p. Boboth, Trencsénmegye.

M. B. Budapesti. Üdvözlétét köszönjük és hasonlóval viszonzozzuk.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Dessewffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. — Főszerkesztő és kiadásáért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkárja. — Társzerkesztő: Jeszenszky Pál.

Kiadóhivatali üzenetek.

B. G. Apatelek. A beküldött hirdetés kétszeri beiktatása 1 frt 60 krba kerül. Miután a kishirdet-

Kivonat a fő- és székvárosi vásárigazgatóság hivatalos árjegyzéseiből.

A fő- és székvárosi vásárigazgatóság jelentése 1896. évi január hó 31-éről.

Mértékegység		átlag		Mértékegység		átlag		Mértékegység		átlag	
		krajczár				krajczár				krajczár	
Marhahus	1 kg.	40	120	68	7	Tehénturó, friss	1 kg.	20	50	28	3
Tisztított vesepecsenye	"	120	300	200	"	Juhturó, közönséges	"	40	64	52	7
Bivalyhus	"	43	72	61	5	Juhsajt	"	50	70	57	5
Borjúhus	"	56	140	87	"	Emmenthali sajt	"	104	160	129	7
Birkahus	"	40	70	48	9	Grói sajt	"	68	100	80	"
Báránghus	1/4 db	40	160	104	7	Fehér kenyér buzalisztból	"	9	14	11	4
Sertéshus	1 kg.	22	90	63	8	Barna kenyér buzalisztból	"	7	12	9	4
Füstölt sertéshus	"	48	90	71	"	Rozskenyér	"	8	14	10	6
Füstölt sonka, belföldi, egész darabban véve	"	70	120	94	"	Tarhonya, tojásos	1 q.	2400	4000	3018	"
Malacz, élő	1 db	250	800	426	"	" tojás nélküli	"	1600	2600	2150	"
Malacz, tisztított	"	280	900	461	"	Lenese, magyar	"	800	2000	1265	"
Tyuk, élő	1 pár	110	200	143	"	" külföldi	"	1300	3500	2468	"
Csirke, élő	"	55	180	107	"	Borsó, héjas, magyar	"	800	1500	1200	"
Kappan, hizott	"	160	350	229	"	" koptatott magyar	"	1200	2500	1550	"
" sovány	"	120	240	168	"	" külföldi	"	1200	2800	2068	"
Réce, hizott	"	160	450	310	"	Bab, fehér, apró (aradi)	"	1000	1400	1139	"
" sovány	"	130	300	166	"	" fehér, nagyszemű	"	800	1800	988	"
Lud (liba) hizott	"	500	900	660	"	" színes	"	650	2400	1030	"
" sovány	"	350	500	393	"	Hajdina	"	1800	1800	1800	"
Pulyka, hizott	"	380	650	511	"	Árpakása	"	900	3600	1916	"
" sovány	"	280	460	368	"	Köleskása	"	900	1700	1175	"
Gyöngytyuk	"	130	200	165	"	Rizskása	"	800	3200	1975	"
Galamb, pecsenyének	1 pár	45	100	72	"	Sárga répa új	1 kg.	3	13	6	"
Jérece, tisztított	1 db	40	100	78	"	"	1 q.	200	400	313	"
Csirke, tisztított, idej	"	40	90	57	"	Petrozseljem	1 kg.	5	14	7	"
Kappan, hizott, tisztított	"	50	200	136	"	Zeller új	1 kg.	4	18	7	3
Réce, hizott	"	85	230	147	"	"	100 db	60	600	—	"
" félkövér	"	65	150	101	"	Karalábé	1 kg.	2	8	3	8
Lud, hizott	"	200	500	350	"	"	100 db	60	160	—	"
" félkövér	"	150	350	234	"	Karfiol	1 kg.	10	30	20	7
Pulyka, hizott	"	200	500	297	"	Vöröshagyma	1 kg.	5	10	8	"
" félkövér	"	180	400	228	"	"	1 q.	380	700	490	"
Galamb, pecsenyének, tisztított	1 pár	35	50	41	"	Foghagyma	1 kg.	12	35	22	"
Ludmáj, hizott	1 kg.	120	300	200	5	"	1 q.	1100	1600	1330	"
Szarvas-czomb	"	—	—	—	—	Fehér répa	1 kg.	—	—	—	—
" gerincz	"	—	—	—	—	"	100 db.	—	—	—	—
" többi husrészek	"	—	—	—	—	" savanyított	1 kg.	8	14	11	4
Óz-czomb	"	150	200	175	"	"	1 q.	850	1000	912	"
" gerincz	"	200	250	225	"	Vörös répa	1 kg.	2	7	4	2
" többi husrészek	"	30	80	55	"	"	100 db	50	150	—	—
Vaddisznó-czomb	1 kg.	80	120	100	"	Fejes káposzta	1 q.	450	600	525	"
" többi husrészek	"	60	80	70	"	"	100 db	150	800	—	—
Nyul	"	90	160	143	"	Savanyított káposzta	1 q.	750	1200	940	"
Vadlud	1 db	120	200	17	"	"	1 kg.	8	14	11	3
Vadréce	"	50	120	103	"	Kelkáposzta	100 db	70	240	—	—
Fácán	"	150	300	237	"	"	1 kg.	5	14	7	8
Szalonna	"	50	240	180	"	Vörös káposzta	1 kg.	5	15	11	"
Fogoly	"	—	—	—	—	"	100 db	250	1000	—	—
Fürj	"	30	40	35	"	Fejes saláta	100 db	—	—	—	—
Fenyőmadár	"	15	3	22	"	"	1 kg.	—	—	—	—
Vadgalamb	"	20	80	50	"	Podros saláta	100 db	—	—	—	—
Tuzok	"	150	500	325	"	"	1 kg.	—	—	—	—
Harcsa, eleven	1 kg.	80	140	104	"	Kötött saláta	100 db	—	—	—	—
Csuka, eleven	"	60	120	90	"	"	1 kg.	—	—	—	—
Ponty, eleven	"	60	120	94	"	Torma, édes	1 kg.	20	60	35	4
Kecsge, eleven	"	160	200	180	"	" erős	"	12	25	17	5
Kecsge, nem élő	"	80	160	121	"	Burgonya, belföldi öreg	1 q.	180	300	224	"
Fogassüllő, élő	"	—	—	—	—	"	1 kg.	2	5	3	4
Fogassüllő, nem élő	"	40	100	64	"	Gomba, friss	1 kg.	—	—	—	—
Fajtók, élő	"	—	—	—	—	" szárított	"	180	350	246	"
Fajtók, nem élő	"	120	150	136	"	Spárga	1 kg.	—	—	—	—
Pisztráng, élő	"	—	—	—	—	Retek, fekete	100 db	60	220	—	—
Pisztráng, nem élő	"	250	300	275	"	" hónapos	1 kg.	—	—	—	—
Rák, édes vízi	1 db	5	25	—	—	Ugorka, savanyítani való	100 db	—	—	—	—
Tojás, friss	(1 láda) 1440	3600	4400	3997	"	"	1 kg.	—	—	—	—
" 10-15 átlag 12-9	"	40	40	40	"	" salátának	1 kg.	—	—	—	—
" meszes	(1 láda) 1440	3150	3500	3344	"	"	100 db	—	—	—	—
" 12-18 átlag 14-7	"	40	40	40	"	" savanyított	1 kg.	150	220	—	—
Sózott szalonna	1 q.	5000	6000	5480	"	Zöld paprika	100 db	—	—	—	—
Füstölt	"	4600	6100	5647	"	"	1 kg.	—	—	—	—
Olvasztani való szalonna	1 kg.	50	68	59	8	Tök (főzeléknek v. sütésre)	1 db	—	—	—	—
Háj	"	52	68	62	4	"	1 kg.	—	—	—	—
Sertés-zsir	1 q	5500	6400	5872	"	Paradicsom	100 db	—	—	—	—
Nyers faggyu	"	1600	3200	2231	"	Zöld bab, hüvelyes	"	—	—	—	—
Tisztított faggyu	"	2800	4200	3635	"	Zöld borsó, hüvelyes	"	—	—	—	—
Tej (főleztelen), friss	1 liter	8	14	11	3	" fejtett	1 ltr	—	—	—	—
" főlözött	"	6	8	7	6	Zöld tengeri	100 cső	—	—	—	—
" szin	"	24	150	47	2	Sóska	10-50 dgr.	10	10	10	10
Tejföl	"	28	50	39	5	Paraj	16-18	10	10	10	10
Írósvaj I. r.	1 kg.	80	160	117	4	Fajalma	1 kg.	14	100	32	8
" II. r.	"	70	120	92	9	"	1 q.	1500	3000	2250	"
Teavaj, központi tejsarnoki	"	100	240	149	7						
Olvasztott vaj	"	60	100	91	2						

ez összeg előleges

A kérdezett lakik egye.
köszönjük és ha-

ület tulajdona.

ewffy Aurél, Bernát
za, Galgóczy Károly,
és kiadásáért fele-
azgatója. — Felelős
M. G. E. szerkesztő-
szeszsky Pál.

eiből.

évk	átlag
8-30	16
800-1800	1208
18-30	22
30-32	31
30-80	47
4000-6000	5000
10-40	19.6
800-2600	1400
18-40	26.3

15-40	25
1400-2800	1855
24-40	28.3
1700-2800	2261
16-30	21

30-48	40.7
-------	------

20-20	20
-------	----

150-157	97
35-80	60.8
25-56	39
2600-5000	3650
16-48	25.3
1400-4000	2194
16-72	33
1800-4600	2689

10-28	15.7
800-1500	1200
15-35	20.6
30-800	—
10-26	18.2
70-300	—

800-9000	5291
6000-17500	8357
2650-4400	3425
2000-4000	2983
2250-3800	2828
2000-3200	2397
1140-1300	1199
8400-9400	7500
8000-8200	5178
800-5200	4700
1600-1800	1755
500-1700	1627
500-1700	1601
560-1900	1801
400-1700	1561
200-1600	1362
900-1700	1216
000-1300	1200
000-1000	1000
100-140	115
138-170	151
174-190	180
240-500	385

H I Z Ó K.

Száritott tengeri moslák etetése mellett majdnem egy hónappal hamarabb készülnek el, a napi hizás pedig nagyobb mint valamenyi erőteljes minyvetésnél.

Fejős teheneknél pedig a tej minősége és mennyisége rendkívülien emelkedik. Ezen eredmények mérvadó és szakavatott nagybirtokosok által lettek constatálva és szívesen szolgálunk ezen nyilatkozatok és egyéb használati utasítást tartalmazó ismertető füzetekkel ingyen és portómentesen. 3683

Központi iroda és raktár:

Sátori Miksa és Mór,

Telefon 51-03. IX., Dandár-utca 25. Telefon 51-03.

Kőolajfinomítógyár-részvénytársaság

Budapesten, V., Zrinyi-utca 4. sz.

ajánlja elismert jó minőségű phosphorsavas

műtrágya-gyártmányait

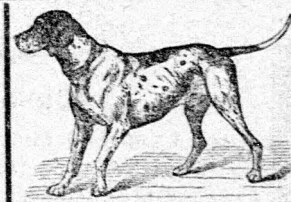
úgy mint

phosphorit-superphosphat és csontliszt-superphosphat

gyártmányait jutányos feltételek mellett. 593

Ismertető iratok kívánatra ingyen és bérmentve megküldetnek.

Fox Terriers

a patkányok és más kártékony állatok kiirtására, gazdaságok, gyárak stb. részére ajánl bármely korban és nemben

PICK OSWALD

541 tenyészállat importeur

Budapest, VIII., Külső Kerepesi-ut I.

Superphosphatokat csontlisztből, guanoból spodi-umból stb., továbbá chili salétromot, ként, ammoniákat, kálisókat, Thomas-salakot, kainitot, Themenau szab.-Superphosphat gypszet, tiszta chlór- és arzen-mentes takarmány-meszet

628 szállit mindenüvé versenyképesen

Kénsav- és műtrágyagyárak
Lundenburg-Themenau és Lissek-
Rostokban.

A. Schram, Prag,

Központi iroda Heinrichsgasse 27.

Közeledik a tavasz.

A minden irányban meginduló gazdasági munkálatok magukkal hozzák a mezőgazda közönség számtalan szükségletét. Eszükségletek beszerzése, vagy az esetleg meglévő készletek értékesítése

a legkönnyebben, legolesóbban és legbiztosabban

a „KÖZTELEK” kishirdetése

által eszközölhető.

A hirdetés okvetlen eredményes:

tenyészállatok, lovak, ökrök és egyéb haszonállatok, használt gépek és eszközök, hordók, takarmány-készletek.

Vetőmagvak, különösen lóhere, tavaszi buza, tengeri, bükköny- és borsó-féleségek, köles, mohar, czirok, répa, bab, lencse stb. stb.

Kerti termények: gyümölcs-, dísz- és egyéb haszonfák, spárga-gyökér, zöldség-magvak és gyökök, szőlővessző,

bármiféle cikk vagy eszköz eladása és vételénél, mely a tavaszi munkálatoknál szükségeltetik. Továbbá földbirtok el- és bérbeadása, vétele

minden közvetítési díj nélkül eszközölhető a

„KÖZTELEK” kishirdetéseivel.

Felhívjuk tehát a t. gazdaközönséget, hogy az üzleti előnyt, amelyet a

minden héten kétszer 6000 példányban

megjelenő elsőrendű lap olcsó hirdetési rovata nyújt, használja fel saját előnyére, s ahol lehet, kimélje meg a mindig méregdrága közvetítést.

Tanuljunk e téren is a külföldi gazdáktól.

Hazafias tisztelettel a „KÖZTELEK” kiadóhivatala.

Alakult 1856. **KÜHNE E.** Alakult 1856.

gazdasági gépgyár MOSONBAN,

ajánlja Lack-féle ekéit és kitünő két és több vasú ekéit. Mint különlegességet Saacke-féle általános kedveltségnek örvendő rét- és szántóföld-boronáit. Új rögtörő hengereit sat.

A hazai viszonyoknak legjobban megfelelő és legnagyobb közkedveltséget kiérdemelt sorvető a

Kühne-féle „Hungaria Drill“

hegyes vidékre és hullámos területre az új javított

Mosoni Drill.

Deborne-féle kitünő Amerikai fűkaszázó és arató gépek.

Főraktár:
Budapest, VI., Váci-körút 57/a.
Árjegyzék bérmentve.

Ujdonság! **Modell 1895.**

CERNOVSKY ÉS TÁRSA
gazdasági gépgyára
BÖMISCH BROD, CSEHORSZÁG
a t. gazdaközönségnek a tavaszi vetéshez ajánlja szab.

EXTIRPATORÁT
nyolcz szivalaku vassal.

Az Extirpator igen alaposan forgatja és lazítja a földet, teljesen kiirtja a gyomot.

Bárminő földben biztosítjuk az eredményt és a gépet kívánatra próbára megküldjük.

Extirpatorunk a földet 120 cm. szélességben és 8-15 cm. mélységben mivell. Szükséges egy ökör- vagy lófogat.

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Gőzeséplő-készletek.

A magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott gyártmányok. Az összes gazdasági gépeket magában foglaló katalógussal, e szakmába vágó felvilágosítással és tanácsal, úgyszint az árakkal és feltételekkel legkészségesebben és bérmentve szolgálunk.

DRÖSSLER KÁROLY
és. és kir. szak. gazd. gépgyára, vas- és ércművelője

Budapest, VI., Teréz-körút 41.

Kitüntetve: 14 első rendű állammal 6 aranyéremmel és 16 díszoklevéllel.
Alapított 1866.

Ügynökök nagy jutalék mellett felvétetnek.

Tizedes, százas-marha és

HIDMÉRLEGEKET

ajánl legolcsóbban és leg-661 jobb minőségben

GLEICHMANN és BAUER

szerkovács és mérleggyár
Budapest, Szabolcs-utca 4.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Oberndorfi répa-mag

1895. évi termés jótállással a fajtisztaságra és csiraképességre métermázsája 25 forintjával eladó ab vasutállomás Bicske, a csákvári gazdaságban.

694

Gróf Andrassy Géza parnói uradalmából.

GERBER ULRICH sajtgyáros

TUSSA-UJFALU u. p. PARNÓ, (Zemplénmegye.)

Szétküld bérmentve bármelyik postaállomásra utánvét mellett öt kilogrammos postacsomagokban:

I. rendű magyar groji sajt	3 frt 90 kr.
I. „ magyar flemmenthali sajt	4 „ 30 „
I. „ magyar emmenthali sajt	4 „ 70 „

Legfinomabb pergetett virág méz

5 kgros pléh dobozokban 3 frt 30 kr.

713 **SAAZI**

komló-csemetéket
(goldbachthali)

legjobb minőségűt és csakis erőteljes gyökertűket szállít a legolcsóbb árban

F. HERZIG magkereskedése, Saaz, Böhmen.

A szétküldés április közepén kezdődik.

Dampf pflug-Apparate
D. R. PATENT NO 56753
und transportabler Feldbahn empfehit
mit Locomobilen

R. Dolberg
ROSTOCK 1/M Bleichenstr. 2/3
BERLIN, N Chausseestr. 45.

Legujabb szerkezetű gőzmozdonyok
2 1/2 lóerőtől 30 lóerőig
fa-, szén- és szalma-fűtésre

Egy- és többvasu, valamint egyetem-aczél-ekék, Universal- és Columbia-Drill könnyű sorvető-gépek, szórvavető-gépek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
mezőgazdasági gépgyárosok

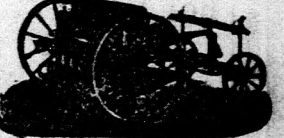
Legujabb szerkezetű gőzcseplő-gépek
kettős szalmarázókkal és megnagyobbított rostákkal.

Kazalozók.
Mindenmü gazdasági gépek és eszközök a legjobb és legkisebb kiállításban a legjutányosabb áron.

Főraktára Budapest, Váci-körút 63. sz.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve

Egyetem-es eke.

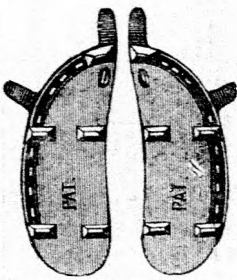
M. Hann's Söhne

cs. és kir. udv. patkolási eszköz szállító

BÉCS, I. ker., Strauchgasse 2. szám.

Ajánlják nagy raktárukat minden patkolási czikkből és ezen szakmába vágó különlegességekből. — Továbbá ajánlják szabadalmazott, kiváló szakferfiak által legjobban ajánlott patkóikat igáslovak és paripák ugyszintén ökrök vasalására.

Különösen kiemeljük ezégünknek legújabb szabadalmazott rudvasalásait és kengyeleit. 4875

Malom bérlet.

Gróf Erdődy Ferencz ur ö nagyméltóságának tulajdonát képező a Pinka folyóra épített hat pár köre és két hengerszékre berendezhető két vizes kerékkel, egészen új vízi szerkezettel és vas hajtó gépezettel ellátott

Szent-péterfai műmalma

(Vas megyében) a hozzá tartozó melléképületekkel és mintegy 15 magyar holdat tevő rét és szántófölddel **6 esetleg 12 egymás után következő évre a f. é. február hóban bérbe adatik.** A bérszerződés pontjai és a bérbeadás feltételei 752

Günther Imre uradalmi intézőnél

Nagy-Kölkeden (u. p. Egyházás-Rádóc) megtekinthetők. Írásbeli ajánlatok ugyanahhoz adandók be.

Az uradalmi intézőség.

3000 drb
 ákác fasorhoz 5-6 cm. vastag, 2-3 méter hosszú, gömbákác ojtáshoz is alkalmas fák eladók, 100 darabonként 20 forint csomagolva **CZENK** vagy **LÖVŐ** (déli vasut) vagy **PINNYE** (győri-vasut) állomásra szállitva.

Az uradalmi bérlőnél,
 Sopron-Kövesd, Sopronmegye. 760

Ilmiczi árpa

300-400 mmásza eladó 687

Szemere Huba

puszta farkasdi-
 ságában Mende al-
 másra szállitva, zsák
 nélkül 8 frtjával.

Az Alföldön százon felüli gazdaság kísérlete alapján az ilmiczi árpa a legbőtermőbbnek mutatkozott.

A legjobb és legellentállóbb eleven sövény
 773 **Maclura aurentiaca,**
 nagyon sűrűn bokrosodó és kemény tövisekkel ellátott eleven sövény, melynek még azon előnye is van, hogy a **nyúl nem rágja, semmiféle rovar nem pusztítja** és a levelei **selyembogár etetésre** éppen ugy használhatók, mint az eperfa levelei. Czelszerűen alkalmazható szőlő kert, udvar, legelő és utak bekerítésére. Ültetési időszak mostantól egész májusig. — Egyéves gyökerezültönczök készpénzfizetés vagy utánvétellel mellett kaphatók 1000 darab 10 forintért **Rác György** kertészetében, **Kula**, Bácsmegye.
MANHOLD KÁLMÁN,
 intéző.

HIRDETMIÉNY.

A herczeg Battyhány-Strattmann-féle hitbizományhoz tartozó ludbregi (Horvátország Varasdmegye) uradalom mezőgazdaságai, — jelesen a ludbregi gazdaság, mely összesen 1328 hold 393 □ ölnyi szántó, rét, legelő stb. birtokrészekből áll s a melynek kataszt. **tiszta-jövedelme 8893 frt 17 kr. o. é.,** földadója pedig 2267 frt 78 kr. o. é., továbbá a **hrastovskoi gazdaság,** mely összesen 418 hold 1048 □ ölnyi szántó, rét, legelő, stb. birtokrészekből áll s a melynek kataszt. **tisztajövedelme 2540 frt 16 kr. o. é.,** földadója pedig 647 frt 74 kr. o. é. — s végül a **hrzenicai gazdaság,** mely összesen 908 hold 879 □ ölnyi szántó, rét, legelő stb. birtokrészekből áll s amelynek kataszt. **tiszta jövedelme 4677 frt 77 kr.,** földadója pedig 1192 frt 79 kr. o. é., amit körülirt gazdaságokon létező ludbregi, sigeteci, hrastovskoi és hrzenicai majorsági lak- és gazdasági épületekkel együtt **1896. évi okóber 1-től folyó 15 esetleg 20 évre**

haszonbérbe adatnak,

s e czélra a bérleti ajánlatok 1896. évi márczius 15-ig még mindig elfogadtatnak. A ludbregi gazdasággal együtt bérbe adatik 424 hold 168 □ ölnyi a hrzenicai gazdasággal pedig 578 hold 1514 □ öl kiirtandó erdőterület is. — A szerződési feltételek alulírott jószágfelügyelőségénél megtekinthetők, s ugyanitt nyujtandók be a szabályszerű óvadékkal ellátandó bérleti ajánlatok is. — Az ajánlat mellé óvadékkal becsatolandó és pedig a ludbregi gazdaságra vonatkozólag 10.000 frt. o. é. — a hrastovskoi gazdaság ravonatkozólag 2000 frt. o. é. — s végül a hrzenicai gazdaságra vonatkozólag 8000 frt. o. é. — A birtok legközelebbi vasut-állomása Mura-Király és Kaproneza.

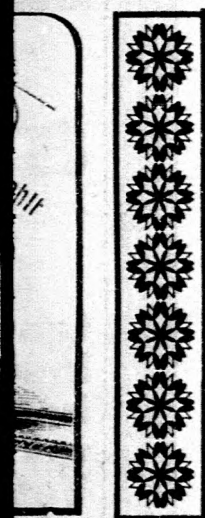
Körmend, 1896. február hó.

A herczeg **Battyány-Strattmann-féle hitbizományi javak jószágfelügyelősége.**

ell 1895.
ARSA
 Z Á G
ORÁT
 vassal.
 en alaposan
 a a földet,
 gyomot.
 ményt és
 djük.
 vségben mivel.

almából.
 yáros
 plénmegye.)
 illett öt kilo-
 3 frt 90 kr.
 4 " 30 "
 4 " 70 "
 g méz
 3 frt 30 kr.

ü
 epek
 gnagyobb-
 zók.
 gi gépek és
 és legkitt-
 legjutányo-
 kon.

3 arany, 15 ezüst érem, 12 dísz- és elismerő okmány.

Védjegy. Kwizda Ferencz János

Kwizda-féle

Restitutionsfluid

cs. és k. kiv. szab. mosóvíz lovaknak. **Egy palacczkal frt 1.40 o. é.** több mint 30 év óta udv. istállóban valamint katonai és polgári nagyobb istállóban is, használatban; nagyobb erőfeszítések előtt és után erősítésül; továbbá fizomódások, rándulások, az inak merevsége s más ily alkalmakkor; képesíti a lovat kiváló teljesítményekre időmitásnál.

osztrák-magyar cs. és kir. udv. szállító. román kir. udv. szállító.

Tessék a fennbbi védjegyre ügyelni, s a vételnél határozottan kifejezni: **Kwizda-féle Restitutionsfluid**

4256/1

Fő letét: kerül. gyógyszerár Kornenburgban.

Kapható a gyógyszerárakban és drogistáknál.

Gép-sodrony-szövetek, czinkezett szűrős kerítés-sodrony.

Kertek, erdőségek és vadparkok bekerítéséhez, ugyiszintén mindenféle sodrony szövetek, haromf-udvarok, fűzősokhoz, tűzvédő-, ablak- és rostélyszövetek, hemek- és kavics-szűrő, sodronyszövet, kapuk, sodronykéfelek mindenféle szerkezetben és vasszerkezetek általánosan szállít a legjutányosabban.

Vassodrony és gépsodronyszövet gyár és épület lakatos-műhely

Franz Schröckenfuchs

Waldhofen s. d. Ybbs.

Bekerítések gépsodrony-szövettel nem kerülnek többre, mint jobb anyagból készült fakerítések, e mellett tartósak és minden térnek csinos urias jellegűeknek. Költségetek ingyen és bérmentve. 8935

Óltalmat híd és nevédség ellen egyedül és kizárólag csak az én világhírű

katonatiszti **lópokróczaim**

nyujtanak, melyek sok illetékes személyiség, gazdaságosok, ló tulajdonosok, uradalmi intőzők és ezirksz- igazgatók által mint meleg, tartós, elpusztíthatlan, tehát legjobb lótakarók- ul elismertettek. Katonatiszti lópokróczaim igen simulékonyak, e szerint mint jó meleg ágytakarók- ul is alkalmazhatók. — Ezek igen nagyok élénk színű csíkokkal és bordurral ellátva; árak: A. fajta 1 frt 60 kr., B. fajta 2 frt.

Nágyarú hárker lakarók

6 különféle csikra és bordurra, komplet hosszú és széles 2 frt 50 kr., double erős és vastag, igen finom 3.50 kr. darabonként.

Széküldés utánvétel. Kiszárolagos fürakár Ausztria és Magyarország részére: M. RUNDBAKIN, WIEN, II. Glockengasse 2.

Továbbá mint legnagyobb b ujdonságot ajánlom Amerikai kausczuk **BETÜ-NYOMDAT**

nővjegyek, körlevelek, mindenféle értesítések, számozások stb. régtől előállításához. Könnyű kezelése s olcsósága mindenkinek lehetővé teszi egy kis nyomda bírást, a melynek gyakorlati haszna minden üz. letégnél lényesen bebizonyult. A teljes nyomda ára elegáns bédogdobozzal, tartós betűszék- rényvel és szedőfogóval

Nr. 1. 121 betűvel	2 frt
" 2. 178 " " " "	3 frt 50
" 3. 229 " " " "	3 frt
" 4. 310 " " " "	3 frt 75
" 5. 387 " " " "	4 frt 50

Geanyment festéktartók mindentőle szüben

10x6 cm. nagyság 40 kr
11x7 " " " 60 kr
16x18 " " " 1.—

Mily elkerülhetlenül szükséges a szőlők permetezése az elmúlt évadban bizonyult be, midőn csakis a permetezett szőlők nem mentek tönkre. Ennek elérhetősére legjobbnak bizonyult Mayfarth Ph. és társa szabadalmazott önműködő

„Syphonia“

szőlővédő és növénypermetezője mely az oldatot szivattyuzás nélkül önműködően a növényekre permetezi. Ezen permetezőklől már sok ezer van használatban és számos dicsérő bizonyítvány mutatja kitűnő voltát valamennyi egyéb rendszerrel szemben. Ábra és leírás rendelkezésre áll.

Mayfarth Ph. és társánál

mezőgazdasági gépyárak, különlegességi gyár borsajtok és gyümölcs-értékesítési gépek részére.

Bécs, III. Taborstrasse 76. sz. 5253

Árjegyzék és számos elismerő levél ingyen. — Képviselek és ismételadók kerestetnek.

GRAEPEL HUGO

szabadalm. lóhere - tokászoló készítője

minden cséplőgéphez alkalmazható, 25 százalékkal nagyobb munkaképesség mint bármely más készülék-nél. Legkötőbb szerkezet legolcsóbb árban

GRAEPEL HUGO gépyárosnál Budapesten,

V. Kálv. városi-ut 46. sz. 2508

Törleszt. kölesön földbirtokokra.

Legmagasabb kölcsön a val di becsérték alapján 20-30 % közti időre közpénzben. Birtokos felmondhat bármikor, jénzmet nem mondhat fel. Csakely kamattal tők- is törlesztetik. Lebonylítás 14 nap alati.

Semmi előleges költség. Minden felvilágosítás út- talan. Beküldendő csakis a telekújvi kiyonat, kataster, Konvertálás bélyeg- és illetékesítés. Cím:

Ingatlan- és Jelzalog- Forgalmi-Intézet.

Budapest, Váci-körut 39. sz.

Legnagyobb Ingatlan és Jelzalog-Forgalmi-Intézet a monarchiában egyedül, mely hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosoktól ajánva van.

Répa magvak

Sárga Ékendorfi

Magyarországi vevőimnek a legnagyobb engedmény. — Szétküldés ab Budapest. Megrendelések a következő címre kéretnek:

von Arnim
Criewen bei Schwedt
Németország.

784

Árak franco esomagolás, bécsi indóháztól szállítva: tartány ca 25 kiló, kilónként 40 kr., tartány ca 50 kiló, kilónként 35 kr., postán ingyen esomagolás és bérmentesen 4 kiló, 4 kiló I pléhszelenczében 2 frt 50 kr., 4 kiló 4 pléhszelenczében 3 frt. Kaucsukkal vegyítve kilónként 10 krral több. Vizmentes bórkenőcs vadászesimáknak.

JUST & Co. Bécs, XII/2.

TERMÉSZETI NYERS-VASELINE PATA ÉS BŐR-ÁPOLÓSZER JUST ÉS TÁRSA BÉCS XII/2

Haszonbéri hirdetmény.

Az egri méltóságos főkapptalan tulajdonához tartozó, Szabolcs-megyében fekvő, **Pusztá-Szent-Margitán** a „**Bödön há t**“ nevű birtokrész, kiegészítve a „**Közepső-Kis-Kerecse**“ nevű területtel,

az 1897-ik év január 1-től haszonbérbe adatik.

A birtok jövedelme a hozzá esatolt Közepső-Kis-Kerecsével **2273 1200 öles hold**, melynek fele része igen jó minőségű szántóföld.

A bérleti feltételek Egerben, a jószágfelügyelőségnél megtekinthetők.

Eger, 1896. február 9.

Póka István
jószágfelügyelő.

764

A DÉLVIDÉKI FAJLOTELEP MINT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

LÓELADÁSI ÉS TUDAKOZÓ-IRODÁJA

TEMESVÁR, Józsefváros, Hunyady-út 11. szám,

ugy kereslet, valamint kínálat esetén a legkimerítőbb, gyors és pontos értesítéssel szolgál.

A megkereséshez, melyhez egy válaszbélyeg esatolandó, az eladandó, vagy vásárolni szándékolt lovak következő adatai kapcsolandók: szín, jegyek, nem, kor, magasság, származás, hámos vagy hátsú és a tulajdonos kimerítő ezime.

Az igazgatóság.

„Gloria“ vihar-lámpa

petroleum égésre, 5" szabadégővel, üvegytínder nélkül, felülmúl minden eddigi találmányt, mely eddig piacra került.

Ezen igen izlöss lámpa, kemény czinkezett bádógból van készítve, mindentől forrasztva és ekolve: a vihar és ütődési biztonság, a felette könnyű kezelése adja meg, hogy egyedül s a legszolidabb, leghasználatosabb lámpának van elismerve, miért is az érdeklődők szives figyelmébe ajánlom. Magassága a fogó nélkül 32 cm., □ átmérője, rácszattal együtt 18 cm. Körülbelül 16 óraig ég, ez idő alatt fele-nézt 220 gramm petroleumot. **Ára darabonként 2 frt 30 kr.** Csomagolással és bérmentes küldéssel 2 frt 95 kr. 2 drb. egy postaszállítvány, esomagolással és bérmentes küldéssel 3 frt 30 kr. Széküldés rövidség kedvéért **UTÁNYET** mellett. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

ALEX. SÁLINTH,
Wien, III.3, Salesianergasse 8/L.

ELADÓ.

Amerikai szőlővessző, Ripária sauvage -sima ezre 4 frt 50 kr. gyökeres 2 éves 16 frt. Jaquez sima ezre 4 frt. Mammuth takarmányrépa mag 100 kg. csomagolva és vasúthoz szállítva 18 frt. Korai nemesített Székelytengeri csomagolással együtt métermázsája 8 frt. 257

A Krassó-Szörény-megyei gazdasági egyesület Lugoson.

Birtok bérbeadás.

A nagykövesdi birtok, Szomotor vasuti állomás mellett, Zemplénnvármegyében,

folyó é. április hó 1-től bérbe adandó.

A birtok 900 hold (à 1200 □) szántó-föld, rét és legelő.

Közelebbi felvilágosítást ad:

a herczeg Windisch-Graetz Lajos jószágigazgatósága Sárospatakon.

Répa mag, mák és mustár eladás.

100 q **ezekorrépa mag** 1895. évi termés, Schreiber-féle elite.
100 q **takarmány répa mag** 1895. évi termés, mammuth vörös-sárga, lapos gömb és henger alakú.
50 q **kék mák** kitünő mag.
20 q **mustár** 761

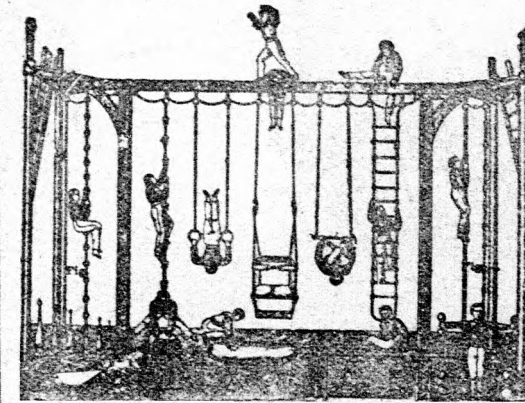
Güterdirection BRENDITZ bei Znaim.

Magyar kenderből készült, legjobb minőségű gazdasági kötelneműeket,

ajánl a **BLEIER ÉS WEISZ** kötélgyári **BUDAPEST.**

Raktár és iroda: **Károly-körút 9.,** a gróf Hadik-Barkóczy-féle házban. Gyártelep: **Hajtsár-ut 7307. sz.**

Ajánlásra méltó tárgyak: torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörők, ruhaszárító kötelek, lóhálók, kézitáskák stb. továbbá gazdasági eszközök u. m.: istráng, kötőfók, rudaló, gabona-zsákok, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kendertömlők, hevederek, kender, kőcs stb. a legjutányosabb eredeti gyári áron.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Képes árjegyzék kívánat a bérmentesen küldetik.

Biehn János

aszfalt, elszigetelő-lemezek, fedőlemezek, facement- és vegyeszeti kátránytermékek gyára 734

Iroda: IX., kerület, **Budapest** Gyár: **KISPEST.** Ferencz-körút 46. sz.

Legjutányosabb árak, elismert jó minőségben szállítja.

Carbolineum

és egyéb gyártmányait, vállalkozik mindennemű **aszfaltozások, facement és fedőlemez-befűdések** készítésére.

Lapunk kiadóhivatalában, Budapest, Üllői-ut 25. (Köztelek.)

a következő gazdasági szakmunkák és regények leszállított áron kaphatók:

A **mezőgazdaságról és mezőrendőrségről** szóló 1894. évi XII. törvények, a végrehajtására vonatkozó miniszteri rendelet, magyarzatokkal ellátva, egy füzetben. Ára bérmentes küldéssel 1 frt 10 kr.

Köztelek Zsebnaptár és Köztelek Évkönyv 1896-ik évre.
SZERKESZTIK: RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN az országos magyar gazdasági egyesület titkárai.
Ára: 1 forint 50 krajczár, postadíj 10 krajczár.

A sertés javítása és **hizlalása** gazdák és hizlalók használatára. Irta: **K. Ruffy Pál** uradalmi főoszt. Ára portómentes küldéssel 1 frt 10 kr.

A **mesterséges borok** készítésének forgalomba hozatalának tilalmáról szóló **Törvény.** Magyar-áozó jegyzetekkel ellátta: **Dr. Lónyay Ferencz.** Ára 80 kr.

Igen érdekes regények leszállított áron:
NEM SZABAD SZERETNIE. Irta: Bodrogi Lajos. Ára portómentesen megküldve 1 forint helyett 40 krajczár.
AZ ERDÉSZ UR FIA. Elbeszélés. Theurriet André-től. Ára portómentesen megküldve 1 frt hely. 40 kr.
BELLA. Irta Anna Vertua Gentile. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.
MI A SZERELEM? Arab regény, irta: F. Marion Crawford, fordította: Fáy J. Béla. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 kr.
EGY CSODAEMBER KALANDJAI. Irta Conan Doyle, fordította Fáy J. Béla. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 kr.
A MALOM TÖRTÉNETE. Irta Suder, mann. Ára: portómentesen megküldve 1 frt. helyett 40 kr.
ANGYAL ÉS ÖRDÖG. Irta Mathers Helén. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.
BONDA MIKLÓS. Irta Virág Gyula. Ára portómentesen megküldve 1 frt helyett 40 krajczár.

A mezőgazdaság és mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII-dik törv.-czikk alapján összeállított: I. **Katé községi mező- és hegyőrök számára.** Ára portómentes küldéssel 20 kr. II. **Katé az uradalmi csöszök számára.** Ára portómentes küldéssel 20 kr. Összeállította: **dr. BALKAY BÉLA.** Mindkettő csinos zsebkönyv alakú keményfűtésű van kötve és 20 oldalas jegyzék-naplóval ellátva.

1895-ben ilyen lóherceséplőt adunk el, mindenféle gőzcséplő-készletekhez.

Hofherr és Schrantz Budapest, VI., Váci-körút 57.

Uj szabad: Lóherceséplő és kidörzsölőgép, a lóherceséplés és kidörzsölés eszközlésére egy művelet alatt.
 Árjegyzékek bérmentve és ingyen.

Sepsi-Szt.-Györgyön 1895. november 4-én I-ső díj: Díszoklevéllel kitüntetve.

Tenyészkos-eladás.

A marczaltói uradalomban (Pápa mellett) 10 darab saunhelown

TENYÉSZ-KOS

eladatik. — Ára darabonként 40 forint.

775

Uradalmi intézőség.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portamentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Gőzekék

utczai lokomotivok, gőzcséplőgépek hajtására a főhercegi vasművekből. A gépek választásánál mezőgazdasági szakértői tanács adatik. Szives tudakozódások

Erzherzogliche Cameral-Direction
 in Teschen in Schlesien, ezimen. 2734

Mindenütt legmagasabb díjakkal kitüntetve.

FISCHER és HEIDLBERG

vegyészeti gyár

Budapest. Iroda: **Arany János-utca 25.**

Karbolineum dióbarna fatelítő szer, melynek használata által mindennemű fa elpusztíthatlan tartósságot nyer.
Creolinum és annak fajai száj- és körömfájás ellen, valamint orvosi és házi célokra leghathatósabb fertőtlenítő szer.
Kátrányfestékek mindenféle színben szindelytetők, bádor, vas- és fatárgyak mázolására.
Kőfedellemez olcsó, tartós és tűzbiztos fedési anyag gazdasági épületek számára.
Facementtetők sok évi jótállással.

Arjegyzékek és utasítások ingyen és bérmentve.

Teljesen felvasalt
 új ajtók és ablakok

minden nagyságban és formában, festve vagy festetlen bár mennyit szállíthat olcsó ár mellett.

WIENER A.
 ajtó és ablakok gyára
 Budapest, Illői-út 67.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Amerikai szőlővesszők.

Olcóbb mint bárhol!!

Riparia portalis, Rupestris metallica, Rupestris monticola, sima és gyökeres vesszők, tisztaságért kezeség, több mint egy millió eladó.

Kallina I.,
 szőlővesszőtelep-tulajdonos,
ZÁGRÁB.

772

!! Megrendelések directe Erfurtba intézendők !!

SCHMIDT J. C.

Ő felsége a császár és király udvari szállítója
 Erfurt, Németország.

Erfurt.

Magtermelő.

Mezőgazdasági vetőmagvak külön termesztése.

Ajánlok minden tekintetben valódi és magasfoku csiraképességű vetőmagvakat budapesti raktáramból.

Árak 100 kilogrammonként zsákostól:

	frt	kr.		frt	kr.		frt	kr.
Takarmányrépa, burgundi			Perjefümag, legnehezebb angol	22		Árpa, javított gyémánt	15	
sárga, „Eckendorfi” óriás, henger	18		legnehezebb, olasz	24		„Golden Melon”	15	
vörös,	18		Fümag-keverék, állandó legelők részére,	36		Zab, legkorábbi „Columbus”	27	
sárga lapos, kerek, „Oberdorfi”	29		száraz talajra	35		valódi „Anderbecker”	15	
vörös vastag, mammut	18		Angol takarmányrépa, (Turnips)			Rozs, nyári „Schlaraffen” 5 kg-os posta-		
sárga javított óriás olajbogyó	18		sárgahúsú óriás	72		esomagokban, bérmentve	frt 3-50	
Czukorrépa, „Imperial” fehér	22		fehérhúsú	63		nyári thuringiai	15	
Takarmány-murók, vagy sárgarépa			„ kerek	58		Káposzta, valódi „Braunschweigi”	205	
fehér, zöldfeju óriás	30		Tarlórépa, hosszú fehér	42		5. kg-os postacsomagokban bérmentve	frt 11.-	
naranessárga	29		vörösféju, gömbölyű					
Vöröshere thuringiai, arankamentes	56		Télirepeze, thuringiai, hegyi	24				

611

KÖSZÉN Osztraui gyári, dió-, koczka és darabos, 2-szer mosott ostrai Henrikaknai kovácsszén, porosz szobafűtésre és épületek szárítására, szalonszén, coaks, összes gazdasági, ipari és házi czełokra legkitűnőbb minőségben legjutányosabban kapható

RADNAY KÁROLY kőszén-nagykereskedőnél, Budapest, Arany János-utca 34. sz. A cs. és kir. szab. Hitelintézet kőszén-osztályának vezérképviselője.

BÁRÓ BÁNFFY JENŐ
karácsonyfalvi birtoka (Alsó-Fehérmegyében)
754 vasuti állomás mellett,
melynek terjedelme 3000 kat. hold első minőségű föld,
1896. évi április hó 1-én kezdődőleg
bérbe adatik.
Mindennemű felvilágosítással szolgál: **BÁRÓ BÁNFFY JENŐ M.-Szt.-Királyt,** u. p N.-Enyed.

UNGHVÁRY JÓZSEF
GYÜMÖLCSFAISKOLÁJÁBAN CZEGLÉDEN
(posta-, távirtda- és vasut-állomás),
ez év tavaszán nagyobb mennyiségű 1-2-3 éves
nemes gyümölcsfa és egyéb csemete
kerül eladásra és pedig: körte, alma, szilva, *őszi barack*, kajszin barack, cseresznye, meggy, eper, bolvilli körte, azarol galagonya, birs, lasponya, mandula, dió, kőszméte, ribiszke, málna, *földi eper* (szamóca) és nemes fűzfa csemeték: ezek árai azok erőssége szerint, 15-20-25-30 kr. — Ugyancsak igen nagy mennyiségben kaphatók 1-2 éves vadoncz csemeték a következőkből: körte, alma, birs, doucin, paradicsom alma, őszi barack, *sárga barack*, besztercei szilva, *saj meggy*, (Prunus mahaleb), fekete meggy, cseresznye és eper csemeték: ezek árai azok erőssége szerint 100 drb 60 krtól 1 frt 60 krig, 1000 drb 5 frttől 15 frtig. Nemes csemeték: *őszi barack* és *földi epernél* (szamóca), vadoncz csemeték: *sárga barack*, *sajmeggy* és *epernél* nagyobb rendeléseknél *árengedmény* adatik.

Tessék árjegyzéket kérni.
783 Rendeléseket elfogad
Unghváry József kertészete Czegléden.

Birtok bérlet.
A dunántuli kerületben 2 vasutállomás közelében, circa 1100 hold à 1200 □ öl, nagyobb részt 1-ső minőségű szántó-föld, kitűnő gazdasági épületekkel kellőleg felszerelve 767

BÉRBEADÓ.
Gazdag instructió készpénzben az átvételkor megváltandó. Ajánlatok 1896. márczius 15-ig benyújtandók. Czim a kiadóhivatalban.

Ügynökök kizárva.

Singer, Zweig & Co.
WIEN, IX/L, Lichtensteinstrasse 59.
(saját házában).

Concentrált marhatrágya
egyedüli elárusítása,
legjobb s legolesőbb trágyaszertartalmának jótállása mellett temesvári és aradi kizárólagosan szabadalmazott gyárakból. Mindennemű mesterséges trágyaszerek raktára u. m.: **Superphosphát, csontliszt stb.** 612

BIKA-árverés.

A bábolnai m. kir. áll. ménesbirtok tiszta véri simmenthali tehenészetéből származó 24 darab **tenyészbika**
folyó évi márczius hó 7-én délután 2 1/2 órakor szöbéli árverés útján fog a helyszínén **eladatni.**
Bikák részletes leírása kívánságra megküldetik. Kocsik előzetes bejelentésre az árverés napján az ácsi (m. á. v.) és a nagy-igmándi (déli v.) állomásokon rendelkezésre fognak állani. Posta- és távirtda-állomás helyben.
Bábolnán, 1896. február hó 3-án.
A bábolnai m. kir. áll. ménesbirtok igazgatósága.
Utányomás nem díjazatik 735

Sepsi-Szt.-Györgyön 1895. november 1-én 1-ső díj: Díszoklevéllel kitüntette.

ntetve. **ERG** cza 25. zsnálata által ósságot nyer. en, valamint tőstlenítő szer etők, bádog. ag gazdasági

ntve. **esszők.** rhol!! metallia, és gyökeres bb mint egy a I., p-tulajdonos, AB.

Képes árjegyzékek rendelkezésre állanak

amból.

frt	kr.
15	—
15	—
27	—
15	—
15	—
205	—

611

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“ hirdetései.

Az O. M. G. E. könyvkiadó vállalat kiadásában megjelent:

Takarmányozás, 24 ny. iv, irták Cselkó István és dr. Kosutány Tamás m.-óvári gazd. akad. tanárai. — **Talajismeret**, 12 ny. iv, irta Cserhádi Sándor m.-óvári gazd. akad. tanár stb. — **Gazdasági építézet kézikönyve**, 24 ny. iv, irta Domokos Kálmán, a debreczeni gazd. tanint. igazgatója. — **Szines talajok** kezelése és javítása. Hilgard E. W. után irta Treitz Péter és 3 melléklet. Kavassy Jenő min. tanácsos, a kulturmérnökség főnökétől, Landau Lajos kult. mérnöktől, s a **nagyföldi öntözött sziktelep** Tomka Emil kultur. főmérnöktől. — Előfizetni 3 éves ciklusra fűzött példányokra évi 5 frttal, kötött példányokra 6 frt 70 krral. — Egyes példányokban: a **Takarmányozás**: 3 frt; **Talajismeret**: 2 frt; **Gazd. építézet**: 3 frt; **Szines talajok**: 1 forint. — Az előfizetéssel több könyv megrendelésnél 36 kr., egy könyvnél 10 kr. postadíj is beküldendő az O. M. G. E. pénztárába **BUDAPEST, Köztelek.**

Az O. M. G. E. kiadóhivatalánál megrendelhetők: 1895. évi előadások külön füzetekben.

A szőlőjtványok metszéséről, különös tekintettel a Dezeimeris-féle metszési elmélettel. Irta: Engelbrecht Károly. Ára 50 kr. — **A gazdasági szeszgyár üzemének ellenőrzése**. Irta: Dr. Szilágyi Gyula. Ára 20 kr. — **Lótenyésztésünk emeléséről**. Irta: Luczenbacher Miklós. Ára 30 kr. — **A kendertermelés és áztatás**. Irta: Sierbán János. Ára 30 kr. — **Ujabb tapasztalatok a trágyázás köréből**. Irta: Cserhádi Sándor. Ára 30 kr. — **Utmutatás a komlótelepítésre**. Irta: Imreh Lajos. Ára 30 kr. — **A hazai öntözések mai állásáról**. Irta: Kvassay Jenő. Ára 20 kr.

GAZDASÁGI ELŐADÁSOK

1894. évről.

Tartalma: 1. Cserhádi Sándor. A kultúrtevékenységek megvalósítása.
2. Szabó Ferencz. Esmék a mezőgazdasági könyvtelről.
3. Baross Károly. A mezőgazdasági politkáról.
4. Sierbán János. Takarmányok konzerválása.
5. Pirkner János. Szarvasmarhatenyésztésünk és az import kérdése.
6. Deák Tamás. A szőlőoltás és a szőlőoltványokkal való tenyésztés.
7. Dr. Rátz István. A baromfiak fertőző betegségeiről és az ellenük való védekezés.
8. Dr. Hutya Ferencz. A szarvasmarhák gümőkórja.

Ára 50 kr.

Külön kiadványok:

VETŐMAGVAK TERMELÉSE ÉS KEZELÉSE, irta: *Hirsch Alfréd*. 50 kr.

AZ ÁLLATOK ÁTÖRÖKLO BETEGSÉGEI ÉS HIBÁI Irta: *Tátray János*.
— Ára 20 kr. 8939

„GAZDASÁGTÖRTÉNELMI SZEMLE“ 1894. évfolyam. — Ára kötve 3 frt

ÁLTALÁNOS ÁLATTENYÉSZTÉSTAN, Irta: *Tormay Béla* miniszt. tanácsos.

2-ik teljesen átdolgozott kiadás. 327 oldal. Ára 3 forint.

Tömeges megrendelésnél olcsóbban.

Vitelidijvisszatérítés az O. M. G. E. útján.

Ama több oldalról a gazdák köréből felmerült panasz folytán, hogy a vasutak részéről igen gyakran sokkal magasabb díjtételek számíttatnak, mint a mennyi a küldemények útján tényleg jár s a vitelbértöbblet visszatérítése körüli eljárást a legtöbben nem ismerik, elhatároztuk az egyesület kebelében egy díjszámítási iroda szervezését, mely minden díjszabási kérdésben felvilágosítással szolgáljon tagjainknak.

Kérjük tehát azon gazdatársainkat, kik a díjszámítás helyességéről meggyőződni óhajtanak, hogy a fuvarleveleket az egyesület címére beküldeni sziveskedjenek.

Ha az utánszámítás csakugyan díjtöbbletet tüntet ki, úgy a beküldőnek egy meghatalmazást kell kitöltenie, melynek alapján a díjszámítási iroda a visszatérítés iránt illetékes helyen intézkedik és a díjtöbbletet 20% eljárási költség levonásával beküldőnek megküldi. A díjvisszatérítés igénye a díjfelvételtől számított egy éven belül elévül.

KAINIT NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkári hivatalánál (Budapest Köztelek.)

Árak: nagyban waggon-rakományként ab Leopoldshall-Strassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasutiszállítási-költség a különböző távolságu rendeltetési állomások szerint 130—140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt ab „Budapesti közraktárak“ egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénztárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

ORSZÁGOS TENYÉSZÁLLAT - TÖRZSKÖNYV,

I. füzet: Magyar fajta szarvasmarhák könyve, ... ára 1 frt,
II. „ Borzderes „ „ „ „ „ „ „ 1 „

Utmutatás a magántörzskönyvek berendezésére és vezetésére.

Ára 50 krajczár.

Magántörzskönyvet rovattalpak ivenkint: bikák számára 5 kr., tehének számára 4 kr.,
hágatások és borzadások jegyzéke 3 kr.

Az Országos Törzskönyv szabályzata 50 kr.

Magburgonya-eladás.

A simontornyai uradalom a következő kiválóan bőtermő és keményítőtartalomban dús, eredeti burgonyaféleségeket bocsátja eladásra:

- Koraiak: **Domin**, gumója hosszukás, cserhéju, husa fehér, kitűnő ízű, egyaránt jó asztali és gazdasági faj. — Keményítőtartalma 16'9%, termett holdankint 147 q. 1 q. ára . . . . . 10.50 frt.
Boncza, gumója nagy gömbölyű, bordeaux színű, husa fehér, kitűnő konyhai és takarmányfaj, keményítőtartalma 19'0%, termett holdankint 136'5 q. 1 q. ára . . . . . 8.50 frt.
Hópehely, gumója hosszukás tojásdad, husa finom szemésés, elismert jó tartós faj, keményítőtartalma 17'6% termett 1 holdon 72 q., 1 q. ára . . . . . 4.50 frt.
- Készeiek: **Ostaja**, gumója hosszukás, husa sárgás, szeszgyári termelésre kiválóan alkalmas, bőtermő, keményítőtartalma 17'9% termett 1 holdon 82 q., 1 q. ára . . . . . 8.50 frt.
Magyar-Kincs, elismert kitűnő faj, igen bőtermő, 1 q. ára . . . . . 6.50 frt.
Richter Imperator, gumói óriás nagyok, keményítőtartalma 20'5% termett 1 holdon 109'52 q., 1 q. ára . . . . . 4.50 frt.

Az árak zsákkal együtt a simontornyai vasuti állomásra feladva értendők. — 50 kilónál kisebb megrendeléseknél az árak 20%-al emelkednek.

Megrendelési cím:

776

Tisztartói hivatal, Simontornya.

Fairbanks mérlegek

a legtokéletesebb mérlegszerkezetek.

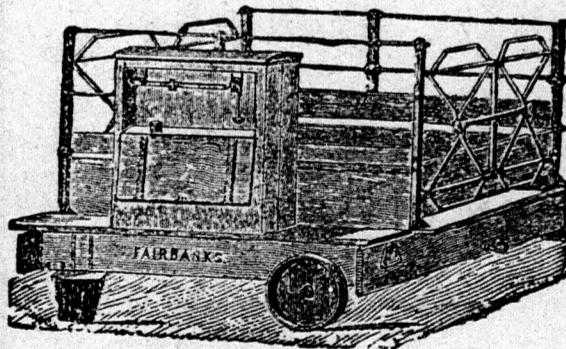
A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolosúlyos fémmérőkarral bírnak s a **hidra tett terhet minden ponton egyenlően** mérlegelik.

Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük-nél fogva úgy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert **legkitűnőbb mérlegek.**

Gazdasági, szekér-, marha-, zsák-, és raktári mérlegeinket

ezészerű és a célnak megfelelő szerkezetüknel fogva **különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak** részére a legmcelegbben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek sulyokkal számított jobb kivitelű **tizedes** mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesítés, esomagolás és loco vasutra való feladás költségei már befoglaltnak. —

Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-ut 12, címzendők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál. 5005

FAIRBANKS MÉRLEG ÉS GÉPGYÁR részvény-társaság,
BUDAPEST, Andrassy-ut 14. Gyár: Külső-váczi-ut 156.

Hirdetési ár 15 szög 20 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Csim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdetésnyel vétetnek fel a kedvezményes rovathoz.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levezőlapot küldenek.

Betöltendő állás.

Gazdasági segéd keresetek özvegy gróf Zichy Rezsóné uradalmi számára. Gazdasági szakiskolát jó sikerrel végzett, néhány évi belterjes gyakorlattal bíró nőtlen egyének alulírottához intezzek kelőleg felszerelt, de csak egyszerű másolatokkal ellátott kérvényeket. Javaldalmazás 300 frt és teljes ellátás. Fizetés emelés teljesen kielégítő működés esetén nincs kizárva. Belépés legkésőbb május 1-én. A tót nyelv ismerete előny. Gróf Zichy Andor, Pozsony, Sétátér II. 768

Gazdatiszt

kerestek egy nagyobb bér-gazdasághoz, ki a felső gazdasági intézetet végezte, hosszabb gyakorlattal rendelkezik, a magyar és német nyelvben egy írásban mint szóban jártas. Bizonyítványok másolatai, melyek visszamenetelnek, Strausz Vilmos urnak, Szécsény. Nógrádm., czimzendeők. 770

Keresek lehetőleg azonnali belépésre 2000 holdas gazdaságomban egy nőtlen izr. v. segédtsíztet, kinek a külső gazdaságban és czukorrépa-mivelésében jártassága legyen. Fizetés, teljes ellátáson kívül 300 frt. Czim a kiadóhivatalban. 751

Gazdasági iskolát végzett nőtlen gazdasági irnok kerestetik azonnali felvételre, évi 120 frt fizetés, lakás és teljes ellátással. Ajánlatok bizonyítvánnyal felszerelve alulírott czimre küldendők. Purgly László, Kunágota (Csanádmegye). 746

Alulírott uradalomban üresedőbe jön egy gazdasági irnoki állás. Felsőbb gazdasági szakiskolát végzett fiatal emberek, kik már több évi külső gazdasági gyakorlattal bírnak, nyújtsák be bizonyítványaik másolataival felszerelt pályázati kérvényüket az uradalmi főbérnökseghhez, Baranya Szt.-Lőrinczre. 757

Kitűnő berendezésű, nagyobb tejgazdasághoz bő tapasztalatú, erélyes gazdatisztet keres: Hirschmann Vilmos Aradon. 766

Állást keresők.

Egy kétezer holdas intensív kezelt gazdaságban öt év óta önállóan működő, kitűnő ajánlattal bíró, 28 éves gazdatiszt állását nősülés czéljából változtatni óhajtja. Szíves megkeresések „1896“ czim alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Egy a gyakorlathoz 12 évet töltött r. k. vallású, 32 éves, több év óta önálló gazdatiszt, kitűnő bizonyítványokkal nősülés czéljából önálló s oly gazdatiszt állást keres, hol szorgalma, becsületessége és szakképzettsége által jövőjét megállapíthatja. Czim a kiadóhivatalban. 759

Keszthelyi gazdasági tanintézetet végzett némi, gyakorlattal bíró, 24 éves római kath. erőteljes, egészséges gazdatiszt ki, a magyar és német nyelvet tökéletesen bírja és most 10000 holdas béruradalomban van alkalmazva, márczius vagy október elsejére megfelelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 738

Irnoki vagy segédtsízt állást keres, 20 éves, ref. vallású, gazdasági iskolát jó sikerrel végzett fiatal ember, e téren 2 évi praxissal, mit 4 ezer holdas béruradalomban szerzett. Czim a kiadóhivatalban. 663

Alkalmazást keres gazdaságban egy földmives és tejgazdasági szakiskolát végzett megbízható, kis-családu egyén. Igényei szerények. Czim a kiadóhivatalban. 743

Gazdai állást keres gazdaságban egy nős; családos ember, ki eddig saját birtokán gazdálkodott. Szükség esetén kaucziót is adhat. Czim a kiadóhivatalban. 768

„Gazdasági segéd“, földmives-iskolát jelesen végzett nőtlen ember másfél évi praxissal, f. é. április 1-re megfelelő állást keres, 5000 holdas gazdasághól. Czim a kiadóhivatalban. 742/b

Tartalékos huszárhadnagy, okl. erdősz. m. kir. erdőgyakornok, nős, ki a kezelés és erdőrendezés terén teljes önállósággal bír, kitűnő vadász, magán-uradalomban erdősz. állást keres. Ajánlatok e lap kiadóhivatalába kéretnek. „Erdő“ czim alatt. 755

Hat évi gyakorlattal bíró okl. gazdász segédtsízt, ispáni állást keres azonnali belépéssel. Szíves megkeresés „Jó gazda“ czimen a kiadóhivatalba kéretik. 781

Képzett uradalmi keretész, ki a magyar, német és tót nyelvet érti, keretészeti, gyümölcsészeti, borászati- és mezőgazdasági iskolát végzett, a mékerteszet minden ágában jártas, nagyobb uradalmnál állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 714

Állatok.

Óriási házinyulak

és baromfit sport és gazd. czélokra szállít

Schwab's Kaninchen & Geflügelhof Wien, XIII/2. Penzing. Képes árjegyzék ingyen.

Vegyesek.

Saját termésű tiszta Vöröshere meg, arankamentesegért szavatolás, mm. 38 frt, tavaszi búkköny tiszta 6 frt, zabos búkköny 5 frt 50 kr. Keresztes-Nyárad vasutállomáshoz szállítva, posta Alsó-Ábrány. Minta bérmentve. Konkoly Elemér. 717

A budapesti és bécsi árpakiállítás

első díjjal kitüntetett, nemesített Chevalier árpa

tetszés szerinti mennyiségben kapható mm. zsákkal együtt 10 1/2 forint ab Balassagyarmat a termelőnél, Dr. Ofner Oszkár Leszenye u. p. Hont-Ujfalu per Bgyarmat. 753

Vetőmag árpa.

Báró Harkányi Frigyes ur szerencsi uradalmában 350 métermáza eredeti angol mag után termelt Hallett chevalier pedigree vetőmag-árpa eladó. Szerencs vasutállomáson zsákkal együtt mmzánként 8 frtért. Bővebbet a gazdasági központi irodában Andrassy-ut 4. sz. 703

Azonnali megvételre kerestetik 100 q tavaszi rozs, 50 q tavaszi buza kifogástalan minőségű vetőmag. Szíves ajánlatokat melőbb kér a Pusztai majki gazdaság u. p. Oroszlány-Komárom-megyé. 737

Eladó magyar kinos burgonya mmknt 2 frt, valódi székely tengeri 6, tavaszi búkköny tiszta 6 frt jával. Grünstein Tornony-németi, posta Hidasnémeti.

20000 frt készpénz biztosítékkal október 1-re önálló tiszti állást vagy haszonbérnek megfelelő évi jövedelem biztosítása mellett garantialis kezelésre nagyobb birtokot, esetleg egy teljesen felszerelt középbirtokot haszonbérbe keresek. Molnár Sándor, bérlő. Kálnó, u. p. Losoncz. 651

Vető-árpa.

Elsőrendű Hanna Goddmelon és Chevalier minőségű eladó, mm-ként 7 frtjával az aszói állomástól véve, zsák nélkül. Megrendeléseket elfogad a Nagy Kartali uradalom (u. p. Aszód) vagy Schosberger Henrik irodája Budapesten Andrassy-ut 8. 769

Eladó szőlővessző. Gyökeres ojtványok riparián, olasz riezling, kadarka à 110 frt. Oltásra alkalmas gyökeres riparia, rupestris 20 frt, sima I. oszt. 8 frt, II. oszt. 4 frt. Gyökeres piros tramin 8 frt. Csomagolva, vasutrá szállítva. Ugyanott emdeni gunárok darabonként 4 frt. Apt Ödön Rácz-Almás. 772

Hidmérleg 3000 kilogr. hordképességgel, új, nem használt állapotban, futósúlyokkal olesón eladó. Czim a kiadóhivatalban. 780

Biharmegye Szatmári oldalán vasuti állomáshoz husz percznyire háromszáz holdas fekete humusztalajú nemesi birtok, közbéjött családi körülmények végett azonnal kiadó. Bővebbet Bárdossy Lajos, Piskolt (Biharmegye). 749

A magyar gazdatisztok és erdőszítzek országos egyesülete ajánlja a t. cz. föld-birtokos és bérlő uraknak alásközvetítő osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való fölvilágosítások és közvetítések díjmentesek.

Mezőgazd. és erdőszítzek foglalkozók nyugdíjintézete. Eszközöl biztosításokat: nyugdíjra, rokkantsági díjra és özvegyi díjra, mezőgazdasági, erdőszítési és ezekkel rokon foglalkozású egyének számára a legelőszőbb díjtételekkel, mert nem nyereszkesedésre alakult vállalat. Kivánatra alapszabály díjtáblázzal és bővebb felvilágosítással szolgál az iroda: Budapest, IX. kerület, Lónyay-utca 7. sz. alatt.

Eladó szőlővesszők és

Yorkshirei sertések.

Gróf Keglevich István Rákóibirtokán (Abauj) Tornamegyé, u. p. Szilas) peronospora és phloxeramentes szőlővesszők, és vészmentes telivér, törzskönyvezett Yorkshirei malacok, 5-12 hónapos tenyészkánok és koczak eladók. Riparia portalis simavessző 40000 darab, ezre 10 frt, Riparia sauvage simavessző 30000 darab ezre, 9 frt, Jacques simavessző 5000 drb. ezre 6 frt, York Madeira simavessző 8000 darab, ezre 6 frt, Chasselas fajok 28000 ezre 4-10 frt, Madeleine Angevine Furmint Riesling 10000 darab ezre 7 frt, York Madeira gyökeres 3000 darab, ezre 16 frt. A vételár 50% előre beküldendő. Tenyészsertések Tornai állomásra szállítva 40 krral elősúlyban adatnak el. 748

Hegyfalu vasut-állomáshoz szállítva, Csicsókát à 9 frt, Mustármagot eredeti Hollandi után 1895. évi termésből à 8 frt 50 kr, 100 ktként elad és előjegyzést elfogad Strasser Vilmos Iván-Egerszegen, u. p. Hegyfalu. 777

Saját termésű

arankamentes löheremagot, arankamentes luczernamagot 40 forintért, tiszta piros paprika-kölest 6 frt, tavaszi búkköny 7 frtért, pr 100 kilogramm tiszta súlyt az aradi vasuti állomáshoz szállítva ajánl

Brasch Simon Arad. Zsákok önköltségen számitódik, szétküldés után vétel mellett. Ugyanot egy tehens kerestetik, k 8-10 tonet tud fejni: 609

Arankamentes löheremag, à 40 frt. tavaszbúkköny 6 frt 50 kr. mmknt eladó zsákkal együtt a simándi állomásra szállítva Török Gézánál, Simánd, Aradm. 763

Saját gyártmányú szepességi kárpáti

fenyőborovicska, legfinomabb, valódi természetes égetésű, egyike a legegészségesebb, legártalmatlanabb italoknak, 3 literes üveggel és ládácskával, édeskés sárgás vagy kesernyés fehér, frt 3.40 bérmentve, megadóztatva, 100 liter 56 frt hordó nélkül, utánvét mellett. Másodrendű fenyőborovicskát nem gyártunk. Fenyőborovicska-gyárunk gözüzemmel van berendezve, és gyártmányainkat mint a gyár társa legmelegebben ajánlhatom. Ganovszky Gusztáv, Szepes-Szombat (Szepesmegye). 762

Alulírott uradalom következő saját termésű fajtisza tavaszi vető-árpaikat bocsátja kisebb mennyiségben eladásra:

Hanna	q-ként 9 frt
Császár	„ 9 „
Skót	„ 8 „
Heine Chevalier	„ 10 „
Richardsohn Chevalier	„ 9 „
Imperial Chevalier	„ 8 „
Diamant	„ 8 „
Oregon	„ 8 „

Beszerezhető továbbá, arankamentes vörös löheremag q-ként 45 frtért, nemkülönbön utántermelt oberndorfi takarmányrépa mag q-ként 25 frtért, továbbá tavaszi tiszta búkkönymag q-ként 6 frtért. Az árak zsák nélküla b-szt.-lőrinczi vasutállomáshoz szállítva értendők. Kisebb minták kívánatra megküldetnek. Megrendelések a baranyaszent-lőrinczi uradalom főbérnökseghhez Baranya Szent-Lőrinczre intenzendők. 756

Eladó birtok.

251 hold (à 1200 □ öl) felerészben elsőrendű buzatermő talaj, felerészben humuszdus őstalajú birtokom eladó. A birtok közvetlen a község mellett fekszik és köves országút szeli ketté. Község igen élénk forgalmu, 6000 lakost számlál, vidéki központ vasuti állomás helyben. Kimutatható átlagos évi tiszta jövedelem 4600 frt. Czim a kiadóhivatalban. 719

Gőzeke-készlettel ellátott minden ezzel keresztülvihető talajmiveléteket hegyen, valamint sikon. Szíves megkereséseket kérek intézní Tobak Ferencz gőzföldmívelés-vállalkozóhoz Pécs, Megye-utca 17. 779

Vetésre tavaszi búkköny és bácskai kendermag Beilán Mátyásnál Bács-Cseben kapható. 666

Rizs-eladás.

A gróf Karátsyoni Jenő tulajdonát képező temes-topolyai rizstelep intezősége a telepen termelt és ugyanott hántolt és csiszolt rizset, mely kitűnő minőségűnél fogva bel- és külföldi kiállításokon a legelső díjakal lett kitüntetve, a következő árak mellett adja el, és pedig:

Méterként zsákkal együtt: az I. osztályú 20 frtért a II. „ 16 „ a dettai vasut-állomáshoz franco szállítva. 5 kgr.-os postacsomagokban a vételárnak elegendes beküldése mellett franco postával: az I. oszt. 1 frt 50 krért a II. „ 1 „ 50 „ szállítja. Postai utánvét mellett minden esomag 6 krral drágább. Ismét eladókna, ugy nagyobb megrendeléseknél megfelelő %-os engedmény adatik. Megrendeléseket elfogad: Gróf Karátsyoni Jenő rizstelep-intezősége. Temes-Topolyán u. p. Denta, és az uradalmi iroda Bánlakon, a hol vasut, posta és távirdu állomás van. 778

A Somogy megyei gazdasági egyesület

kaposvári szőlőtelepén Franciaországból 1894. év tavaszán importált teljesen fajtisza

amerikai sima szőlővessző kapható.

1. Riparia portalis (Gloire de Montpellier) I. ezre 25 frt, II. 15 frt. 2. Rupestre Monticola I. ezre 30 frt, II. 20 frt. Az I. osztályú vesszők 6-10 mm. átmérőjűek s ojtásra alkalmasak, a II. osztályú vesszők átmérője 3-5 mm. s új telepítésre valók. A vesszők hossza 50 centiméter. Csomagolás ezrenként 40 kr. Megrendeléseknél az ár 25%-a előre beküldendő, a többi utánvétetik. Tavaszai szállításnál 30%-kal több számítottak. Fajtanakint 100 darabnál kevesebb nem adatik ki. A vesszők szétküldése a levélhullás után történik. A vasuti és posta-állomás pontosan megjelölendő. A „Somogy megyei gazdasági egyesület“ tagjai és tagul beléptt községek polgárai 30%, s más somogy megyei gazdák 20% árengedményben részesülnek. Megrendelések alulírt gazdasági egyesületi titkárhoz intenzendők.

Dr. Roboz Zoltán

Kaposvár (Somogy.)

GŐZEKÉKET,

út-i lokomotivokat, gőz út-i hengereket
szállít a legtökéletesebb szerkezetben és a legmértékeltetebb áron

John Fowler és Tsa

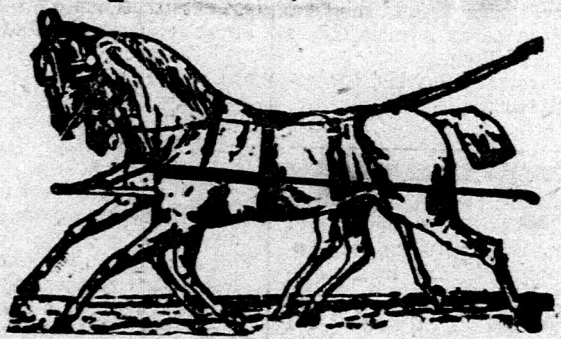
Budapest, Váci-körút 76. szám.

ALAPÍTOTT 1848-ban.

Freund A. és Fia

cs. és kir. szab. nyereg-, szilj- és bőröndárak gyára

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 3. sz.

Nagy választék lószerszámok, nyergek, ostorok, szablák, lópokrások, lónyíró ollók s utasó oszkekben, legjobb ízű kivitelen jutányos áron. Előírt nyeregszerelések tényleges s tartalékos tiszt urak részére legolcsóbb áron.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Minden gazdát érdekel a

Haldek

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítója

magkereskedésének 1896. főárjegyzéke,

mely kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

ÜZLETHELYISÉG:

BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT 9. SZ.

Agrár-hitel

Magyarország bármely vidékén fekvő földbirtokokra (uradalomra) 100.000 forint felüli kölcsönök

3 3/4% kamatra engedélyeztetnek. 100.000 forintnál kisebb összegek figyelembe nem jönnek. Földbirtokok vagy azok meghatalmazottjai — a birtok részletes leírása és a teherállapot közlése ellenében — bővebb felvilágosítást nyernek. Levelek

„Föld-hitel” czimén a „Berliner Tageblatt” Exped.-jához, Berlin, S. W. intézendők.

EGERESI MŰTRÁGYA-GYÁR
KRAMER J.

Ajánlja: pároit csontliszt, szuperfoszfát, Thomassalak, trágyafűz chli isalétrom és egyéb különleges műtrágya-termékeit. Talajvizsgálatok díjmentesen eszközöltnék. — Részletes árjegyzékkel szolgál a gyár központi irodája

Budapest, V., Dorottya-utca 9.

Megjelent:

Frommer A. Herrman utóda

mag- és növénykereskedésének

diszesen kiállított főárjegyzéke,

mely kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Fő-üzlet: BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 1.
Fiók-üzlet: V., Tükör-utca 5.

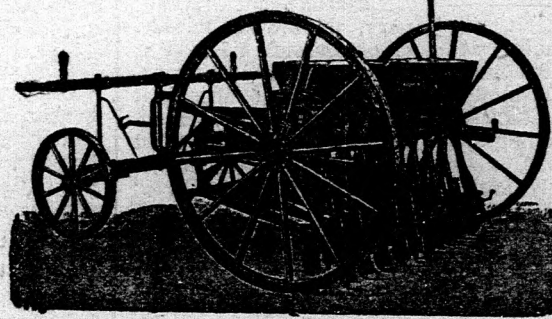
MIELŐTT vetőgép szükségletét fedezi, kérem szabad.

„TRIUMPH III.”

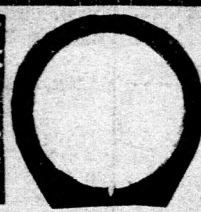
sorvetőgépeimről

„Triumph III.”

„Triumph III.”

megjelent legújabb árjegyzéket és bővebb leírást kérni.

FRIEDLAENDER JÓZSEF gépgyára,
Budapest, VIII. ker., Kerepesi-út 17.**MELOCCO PÉTER Budapest,**

római-velencei márványmozaiklap- és cémentáru-gyáros, betonépítő vállalkozó.

Elvállal mindenféle betonépítkezést, gépalapozásokat, medencéket, gerendaboltozásokat, betonburkolatokat, csatornázást, híd- és szilipépítést portlandcément csömöszölt betonból; — mindent a legjutányosabb áron és legrövidebb idő alatt épít. Szállít egyszerű és dessinírozott márványmozaik-lapokat, épp úgy 10—100 cm. átmérős kiváló horderejű cémentbetoncsöveket, csőszilipek, csatornák, vízvezetékek s viz-vízelenítések és más hasonló csövekre; 4 és 9 réti mozaik-lapokat

és a keramit, továbbá műkölapokat és faszalakat, mely istálló-padlózatnak a legolcsóbb és legegyszerűbb. — Költségelbírások és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Gyár és központi iroda: VI. kerület, Dévay-utca 21. szám alatt.

A legjobb magvak kaphatók**MAUTHNER ÖDÖN**

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége, Ferdinand bolgár fejedelem Ő kir. Fensége, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. fensége udv. szállítója

magkereskedésében, BUDAPESTEN.

Fő-üzlet: ANDRÁSSY-UT 23-IK SZÁM. Fiók-üzlet: KORONAHERCZEG-UTCZA 18.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.